

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Zarja Govedič

**Izzivi socialnega dela pri spopadanju z vplivi epidemije covida-19 na življenje in
doživljanje starih ljudi v domovih za stare ljudi**

Magistrsko delo

Ljubljana, 2022

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Zarja Govedič

**Izzivi socialnega dela pri spopadanju z vplivi epidemije covida-19 na življenje in
doživljanje starih ljudi v domovih za stare ljudi**

Magistrsko delo

Študijski program: Socialno delo

Mentor: izr. prof. dr. Jana Mali

Ljubljana, 2022

ZAHVALA

Najprej bi se rada iskreno zahvalila mentorici, izr. prof. dr. Jani Mali, za odzivnost, podporo, strokovne nasvete in usmeritve ter izčrpen pregled magistrskega dela.

Iskreno se zahvaljujem tudi socialni delavki Doma za stare Šmarje pri Jelšah, gospe Carmen Crevar, ki je bila pripravljena sodelovati pri raziskovanju, za njen dragoceni čas in deljenje pomembnih spoznanj s področja socialnega dela v domu za stare v času epidemije covida-19.

Posebna zahvala gre tudi stanovalkam Doma za stare Šmarje pri Jelšah, ki so k raziskovanju pomembno prispevale z izčrpnim pripovedovanjem o svojem doživljanju in življenju v domu v času epidemije in me toplo sprejele v svoje sobe.

Iz vsega srca pa se zahvaljujem svoji družini, ki mi je predstavljala poglavitno oporo med študijem in pri pisanju magistrskega dela. Zahvaljujem se jim za vso zaupanje vame, spodbujanje in pomoč, ki so mi jo nudili.

PODATKI O MAGISTRSKI NALOGI

Ime in priimek: Zarja Govedič

Naslov: Izzivi socialnega dela pri spopadanju z vplivi epidemije covida-19 na življenje in doživljanje starih ljudi v domovih za stare ljudi

Kraj: Ljubljana

Leto: 2022

Št. strani: 150 **Št. prilog:** 4 **Št. tabel:** 2 **Št. slik:** 0

Mentor: izr. prof. dr. Jana Mali

Povzetek: V magistrskem delu sem raziskovala izzive socialne delavke pri spopadanju z vplivi epidemije covida-19 na življenje in doživljanje stanovalcev Doma za stare Šmarje pri Jelšah. Zanimalo me je, kako je epidemija covida-19 vplivala na vsakdanje življenje starih ljudi v domu za stare, kako so stanovalci doživljali ukrepe za zaježitev epidemije, s kakšnimi ovirami so se stari ljudje soočali v času epidemije in na kakšne načine so jih presegali, kdo je starim ljudem v domu za stare v času epidemije nudil oporo, kako je potekalo socialno delo v domu za stare ljudi v času epidemije, kakšna je bila vloga socialnih delavcev in delavk v domovih pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije in njenih ukrepov, s kakšnimi ovirami so se srečevali socialni delavci in delavke pri svojem delu zaradi epidemije in na kakšen način so jih presegali. Odločila sem se za kvalitativno raziskavo, s pomočjo katere sem namesto številčnih podatkov pridobila izčrpne, bolj subjektivne in gostobesedne odgovore. V prvem delu magistrskega dela sem predstavila teoretične koncepte o starih ljudeh v institucionalnem okolju, opisala potrebe starih ljudi, predstavljeno pa je tudi socialno delo s starimi ljudmi, socialno delo v domovih za stare ljudi in značilnosti socialnega dela s starimi ljudmi v času epidemije covida-19. V empiričnem delu so prikazani rezultati raziskave, v kateri je sodelovala socialna delavka doma za stare, ki je svoje delo tam opravljala tudi v času kriznih razmer in šest stanovalk doma za stare, ki so v domu živele že v času epidemije. Ugotovila sem, da so ukrepi za zaježitev epidemije covida-19 na stanovalce različno vplivali; medtem ko so eni doživljali hude stiske, so se drugi zelo hitro prilagodili in sprejeli situacijo. Večina stanovalcev je zaradi ukrepov za zaježitev epidemije občutilo spremembe v vsakdanjem življenju in pri domskih rutinah. Največje stiske so stanovalci doživljali zaradi premestitev v drugo sobo, s čimer se pogosto niso strinjali. Edini stik s stanovalci so bili

zaposleni, ki jih zaradi zaščitnih varovalnih oblačil niso prepoznavali. Stanovalci so se s posledicami zaradi ukrepov epidemije covida-19 spopadali na različne načine (kvačkanje, branje knjig ..). Stike s sorodniki in prijatelji so ohranjali s pomočjo informacijsko-komunikacijske tehnologije. Stanovalcem so v času epidemije oporo nudili vsi zaposleni, vsak na svoj način. Socialna delavka je v času epidemije občutila spremembe pri svojem delu, saj se je zmanjšal obseg individualnega dela s stanovalci ter medosebni stik, zato je bilo delo socialne delavke oteženo in se je morala situaciji in razmeram sproti prilagajati, njene naloge so bile povsem drugačne kot v času pred epidemijo. Socialna delavka je stanovalcem v času epidemije covida-19 nudila ustrezno čustveno oporo. Pri svojem delu je v času kriznih razmer zaznala ovire na področju neskladnosti in nejasnosti navodil s strani pristojnih institucij, stiske pa je občutila tudi pri sporočanju informacij stanovalcem glede smrti njihovih sostanovalcev ali potrebnih selitvah. Zaznane ovire je reševala s pomočjo dolgoletnih izkušenj ter z zaupanjem, ki si ga je pridobila s strani stanovalcev in ostalih zaposlenih. Na podlagi pridobljenih rezultatov sem v zaključnem delu naloge zapisala predloge, ki naj veljajo kot smernice za načrtovanje dela socialne službe v smeri uspešnega soočanja s posledicami, ki pestijo stanovalce tudi po končani epidemiji covida-19.

Ključne besede: stari ljudje, institucionalno varstvo, socialno delo, epidemija, covid-19

Title: The challenges that social work is facing while coping with the impacts of Covid-19 epidemic in the homes for older people

Abstract: In my master's thesis, I researched the challenges of a social worker in dealing with the effects of the COVID-19 epidemic on the lives and experiences of the residents of the Šmarje pri Jelšah Home for the Older people. I was interested in how the COVID-19 epidemic affected the daily lives of residents in the home for the older people, how residents experienced measures to contain the epidemic, what obstacles old people faced during the epidemic and in what ways they coped with them, who provided support to the older people in the home for the older people during the epidemic, how social work functioned in the home for the older people during the epidemic, what was the role of social workers in the home for the older people in resolving the distress of the older people due to the epidemic and its measures, what obstacles were encountered by social workers in their work because of the epidemic, and in what way they coped with them. I decided on qualitative research through which, instead of numerical data, I gained comprehensive, more subjective, and hospitable answers. In the first part of the master's thesis, I presented theoretical concepts about the older people in the institutional environment. I described the needs of the older people and also presented social work with the older people, social work in homes for the older people, and the characteristics of social work with the older people during the COVID-19 epidemic. In the empirical part, the results of a survey are presented. In the survey, a social worker from a home for the older people participated. She also worked there during the critical circumstances. Six residents of a home for the older people who lived in the home during the epidemic also participated in the survey. I found that measures to contain the COVID-19 epidemic affected residents differently. While some experienced severe distress, others adapted very quickly and accepted the situation. Most residents experienced changes in their daily lives and home routines as a result of measures to contain the epidemic. Residents experienced the greatest distress because of being moved to another room which they often disagreed with. The only contact with the residents was with employees who were not recognized due to protective clothing. Residents coped with the consequences of the measures of the COVID-19 epidemic in various ways (crocheting, reading books, etc.). They kept in touch with relatives and friends with the help of information and communication technology. During the epidemic, the residents were supported by all employees, each in their own way. During the epidemic, the social worker felt changes in her work because the volume of individual work with residents and interpersonal contact decreased. Therefore, the work of the

social worker was more difficult and she had to adapt to the situation and circumstances. Her tasks were quite different from those in the time before the epidemic. The social worker provided adequate emotional support to the residents during the COVID-19 epidemic. During the critical circumstances, she noticed obstacles in the field of inconsistencies and ambiguity of instructions from the competent institutions while working. She also felt distressed in communicating information to residents about the death of their roommates or the necessary relocations. She solved the perceived obstacles with the help of many years of experience and with the trust she gained from residents and other employees. Based on the obtained results, in the final part of the thesis, I wrote down proposals that should be considered as guidelines for planning the work of social services in the direction of successfully dealing with the consequences that plague residents even after the COVID-19 epidemic.

Keywords: older people, institutional care, social work, epidemic, COVID-19

Vsebina

1. Teoretični uvod	8
1.1. Stari ljudje in institucionalno okolje.....	8
1.2. Potrebe starih ljudi.....	12
1.3. Socialno delo s starimi ljudmi	17
1.4. Socialno delo v domovih za stare ljudi.....	23
1.5. Značilnosti socialnega dela s starimi ljudmi v času epidemije covida-19.....	29
2. Problem	37
3. Metodologija	40
3.1. Vrsta raziskave	40
3.2. Merski instrumenti in viri podatkov	41
3.3. Populacija in vzorčenje.....	42
3.4. Zbiranje podatkov	42
3.5. Obdelava in analiza podatkov.....	43
3.6. Opisne definicije pojmov.....	48
4. Rezultati	51
4.1. Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare.....	51
4.2. Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19	52
4.3. Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19.....	55
4.4. Socialno delo v času epidemije covida-19	56
5. Razprava.....	60
6. Sklepi.....	67
7. Predlogi	69
8. Literatura	72
9. Priloge	76
9.1. Priloga 1: Smernice za intervju	76
9.2. Priloga 2: Transkripcija intervjujev	77
9.3. Priloga 3: Odprto kodiranje	93
9.4. Priloga 4: Osno kodiranje	142

Kazalo preglednic

Preglednica 1: Opis vzorca.....	42
Preglednica 2: Primer odprtega kodiranja	45

1. Teoretični uvod

1.1. Stari ljudje in institucionalno okolje

Dom za stare ljudi lahko opredelimo kot družbeno institucijo, ki vključuje veliko ljudi, katerih vedenje uravnavajo norme in vloge, ki jih določajo administrativne strukture (Hojnik Zupanc, 1999, str. 94). Mali (2006, str. 20) opozarja, da imamo v Sloveniji domove za stare, domove upokojencev, domove starejših občanov, celo domove oskrbovancev ali domove počitka. Različna pojmovanja nam kažejo različen odnos do starih ljudi v njih, ki pa nikakor ne more mimo Goffmanovega pojmovanja institucije kot totalne ustanove. Flaker (1998, str. 18) povzema Goffmanov pojem totalne ustanove, ki implicira popolno oskrbo, konkretne aktivnosti, družbeno segregacijo, zaprtost, izolacijo. Totalne ustanove so ustanove, ki zajemajo tako rekoč vse vidike posameznikovega življenjskega kroga (delo, zabavo, rekreacijo itn.).

Življenje v domu za stare ljudi je za starega človeka včasih edina izbira. Stari ljudje so primorani zapustiti svoje domače okolje in svoja zadnja leta življenja preživeti v institucionalnem okolju zaradi različnih dejavnikov. To so pomanjkanje časa, oddaljenost ali nepripravljenost oskrbovanja s strani sorodnikov pa tudi prostorsko neprilagojeni bivalni prostori v domačem okolju, vedno večja odvisnost od oskrbe drugih in še mnogi drugi dejavniki. Kot navajata Kornhauser in Mali (2013, str. 321), oskrba starega človeka v veliki meri ne poteka več v ožjem družinskem okolju, saj vedno več starih ljudi tretje življenjsko obdobje preživi v domu za stare. Avtorici opozarjata, da je prehod v dom za stare ljudi velika sprememba na različnih življenjskih področjih, na primer na čustvenem in fizičnem, kar se kaže v spremenjenem funkcioniranju socialnih omrežij, opravljanju dnevnih rutin, nenazadnje pa ima tudi različne finančne posledice.

Klevišar (2016, str. 19) opozarja, kako zelo pomembna je priprava na bivanje v domu, ki lahko traja različno dolgo, včasih tudi več let. Meni, da je pomembna tudi dobra komunikacija v družini že veliko prej. Najbolj pomembno se ji zdi, da se star človek za dom odloči sam. Klevišar (2020, str. 20) razume odločitev za dom, prihod v dom in bivanje v domu kot proces, ki mora zoreti in dozoreti. Če se nič ne dogaja na silo, je veliko več možnosti, da bo star človek tam zadovoljen.

Mali (2012a, str. 132) ugotavlja, da je odvisnost starih ljudi od lastnih otrok pogosto razlog, da stari ljudje odidejo v dom, torej v stran, v prostor, kjer otrokom niso v breme. Po drugi strani pa Klevišar (2020, str. 26) opaza, da mnogi otroci doživljajo odhod starša v dom kot pravo izdajo. In obratno, starši se pogosto počutijo izdane od otrok.

Mali (2006, str. 19) navaja, da so domovi za stare danes komplementaren element sistema pomoči za stare ljudi, v katerem so še različne organizirane in samoiniciativne oblike pomoči na domu in različne oblike dejavnosti za stare v lokalni skupnosti. Kljub širjenju socialnih in zdravstvenih storitev na domu so institucije neizogiben člen v mreži socialnega varstva. Ne morejo nadomestiti domačega okolja, lahko pa se mu optimalno približajo. Avtorica dodaja, da imajo na splošno vse institucije po definiciji nekaj temeljnih skupnih značilnosti, kot so popolna zadovoljitev osnovnih eksistenčnih potreb, predpisan dnevni ritem, racionalizacija dela, skupinske aktivnosti, prevladovanje javnega prostora nad zasebnim. Te značilnosti jim dajejo skupno (kolektivno) identiteto.

Ramovš, Kladnik in Knific (1992, str. 52) opozarjajo, da je življenje na starost v velikem zavodu že v temelju nasprotno človekovi naravi, pa tudi velike ustanove so po svoji naravi toge. Preselitev za starega človeka pomeni izgubo dotedanjih socialnih stikov, s sorodniki po navadi več ni v stalnem stiku, temveč kvečjemu samo enkrat na teden ob bolj ali manj formalnih obiskih. Pogosto po preselitvi v sobi niso sami, dobijo enega ali več sstanovalecev; stari ljudje (vsaj uvodoma) jih dojemajo kot nedomače ljudi, kot tujce. S tem se zanje izgubi vsa povezava s prejšnjo življenjsko okolico, v kateri so živeli pred preselitvijo – s sosedi, znanci in domačim naravnim okoljem, ki je človeku pri srcu. Mali (2012b, str. 89) dodaja, da je že življenje v skupini, v množici ljudi, ki se med seboj ne poznajo, kjer si nekateri med seboj niso všeč, kontaminirajoče samo po sebi, življenje v instituciji, kakršna je dom za stare, pa še toliko bolj. V večposteljnih sobah, ki obstajajo v številnih domovih po Sloveniji, pride še posebej pri negibnih uporabnikih celo do medosebne kontaminacije. Prav najranljivejšo skupino uporabnikov lahko pri negovanju gledajo drugi uporabniki – sosedje. Njihovo zasebnost motijo tudi zaposleni z vstopom v sobo, saj na bolniških oddelkih osebje pogosto vstopi v sobe, ne da bi prej potrkalo.

Mali (2012b, str. 90) piše, da stanovalci preživljajo svoj prosti čas v okviru zaposlitvenih dejavnosti, ki se jih udeležujejo glede na svoje počutje in zdravstveno stanje. Za gibljive in samostojne stanovalce je na voljo več dejavnosti, za ležeče pa zelo malo. Težave s

preživljanjem časa imajo predvsem slednji in tisti, ki ne znajo ali ne morejo najti smisla življenja v novem okolju.

Mali (2006, str. 18) navaja, da se osnovni problem institucije na koncu vseh razprav izkaže v tem, da institucijo sicer ustvarjajo posamezniki, a kljub temu ni prilagojena celostni posameznikovi osebnosti. Vsak posameznik vstopa vanjo s posebnim in edinstvenim delom samega sebe, ki je različen od pravil in zapovedi institucije. Mali (2006, str. 19–20) dodaja, da življenje v instituciji zahteva kompromise, saj je posameznik le delček velike organizacije. V takem okviru prevladujejo potrebe skupine in interesi organizacije. Zato je občutek pravega, prvotnega doma nedosegljiv in povsem abstrakten pojem. Poleg tega pa Mali (2007, str. 126) vidi problem tudi v tem, da so stari ljudje v domovih pogosto deprivirani zaradi neudeležnosti pri vsakdanjih življenjskih opravilih. Namesto, da bi sodelovali pri nakupovanju in pripravi hrane, kuhanju in pomivanju posode, se zaposleni do njih vedejo kot do hotelskih gostov, včasih pa celo tako kot do majhnih otrok. Pri tem osebje pozablja na njihove življenjske izkušnje, življenjsko modrost in znanje. Takšno vedenje zaposlenih neposredno vpliva na samospoštovanje in samopodobo starih ljudi, saj lahko v njih vzbudi občutke manjvrednosti, nepomembnosti in življenjske odsluženosti.

Milošević Arnold (2003, str. 30) navaja, da dezinstitutionalizacijo, ki je v prvotnem, radikalnem smislu pomenila zapiranje ustanov in njihovo nadomeščanje z ustreznimi programi skupnostne skrbi, kar pomeni približevanje storitev uporabnikovemu življenjskemu okolju, v postmodernističnem smislu razumemo bolj kot odpiranje ustanov navzven in njihovo delovanje po načelih socialnega modela. Socialni model pri tem pomeni holistično razumevanje človeka, torej upoštevanje in zagotavljanje možnosti za zadovoljevanje njegovih vsestranskih potreb. Socialni model zagovarja tudi avtonomijo stanovalcev. V nasprotju s tem je (pri nas trenutno prevladujoči) medicinski model delovanja usmerjen predvsem na zadovoljevanje bioloških potreb stanovalcev, pri čemer so pogosto spregledane in zanikane njihove psihološke in socialne potrebe.

Milošević Arnold (2003, str. 30–31) meni, da so za prepoznavanje kakovosti delovanja institucije in življenjskih razmer uporabnikov v njih relevantni naslednji kriteriji:

- Zaprtost oz. odprtost institucije: institucija, ki deluje po socialnem modelu (»dezinstitutionalizirana«) mora biti odprta tako za same stanovalce (izhodi brez posebnih »dovoljenj« in časovnih omejitev), kakor tudi za različne obiskovalce: sorodnike stanovalcev (brez omejitev časa za njihove obiske), prostovoljce, izvajalce različnih kulturnih in drugih

programov, strokovnjake – predstavnike različnih služb (socialnih, zdravstvenih idr.), študente (učna baza za opravljanje prakse in raziskav), strokovnih združenj, šol, upravnih služb, kakor tudi za medije.

- Javnost življenja v institucionalni oskrbi: dom kot javni prostor, ki dopušča in spodbuja vplive zunanjega sveta in omogoča pretok ljudi, informacij, dogodkov ipd.

- Možnost izbire različnih aktivnosti: socialna institucija uporabnikom zagotavlja možnosti za vključevanje v dejavnosti, pri čemer je pomembno, da je ponudba čimbolj pestra in da imajo možnost vplivati na ponudbo in na okoliščine izvedbe različnih programov.

- Narava odnosov med uporabniki in zaposlenimi: socialno institucijo odlikuje skrb za vzdušje, v katerem se upošteva dostojanstvo posameznika, kjer bodo med stanovalci in delavci vladali odprti in topli odnosi in bo zagotovljena komunikacijska prepustnost na vseh ravneh.

- Ohranjanje avtonomije posameznika: v socialni instituciji je pozornost usmerjena v to, da se ohranja identiteta posameznika, kjer se spoštuje njegova zasebnost in dosledno upošteva njegova pravica do izbire, tudi do majhnih, vsakodnevnih izbir, ki omogočajo kontrolo nad lastnim življenjem (denimo, kdaj bodo vstali, kdaj in kaj bodo jedli, kaj bodo oblekli, s kom in kdaj se bodo družili).

- Dobro počutje uporabnikov v skupnosti z drugimi: v socialni instituciji se krepi moč stanovalcev, ohranja in spodbuja se njihovo socialno funkcioniranje. Hkrati pa imajo stanovalci glede na svoje potrebe in želje pravico do pomoči. Dom kot celota deluje tako, da stanovalcem daje občutek varnosti.

Mali (2007, str. 95) navaja, da naj bi v socialnem delu razumeli stresne posledice odhoda starega človeka v dom na ravni posameznika (pri stanovalcu) in na skupinski ravni (pri stanovalčevi družini, v njegovi socialni mreži). Star človek občuti posledice odhoda v dom, ker se mora prilagajati novemu načinu življenja. Adaptacija domskemu načinu življenja je proces, ki traja dolgo časa. V obdobju vselitve se mora star človek sprijazniti z vsemi stranmi novega okolja. Bolj se mora sam prilagajati »domu«, kot pa se »dom« prilagaja njemu.

Milošević Arnold (2003, str. 37) pomembno opozarja, da v domu stanovalci potrebujejo občutek, da so prepoznani kot posamezniki, spoštovani kot osebnosti in da imajo še vedno vsaj nekaj vpliva na svoje življenje. Dejansko živijo v domu, zato morajo imeti besedo pri

tem, kako je organizirana njihova oskrba. Brez možnosti vpliva na dogajanje v domu, ki jih osebno zadeva, ne morejo dobiti občutka pripadnosti in domačnosti.

Kljub temu, da so domovi za stare ljudi institucije, vedno več domov uvaja načelo dezinstitutionalizacije, ki zagovarja odpiranje domov navzven, podpira sodelovanje doma z drugimi institucijami, organizacijami, društvi, prostovoljci, vključuje medgeneracijsko povezovanje in izobražuje ter spodbuja zaposlene k empatičnosti in človeškem, osebnem odnosu s stanovalci. Prav tako dom, ki deluje po socialnem modelu, zagotavlja podporno okolje za stanovalce, kjer imajo stari ljudje možnost soodločanja o načinu oskrbe, o aktivnostih, dnevnem ritmu, prehrani ipd. Pa vendar, četudi dom za stare sledi vsem zgoraj navedenim elementom, ne moremo mimo dejstva, da je za starega človeka prehod v dom še zmeraj proces, ki terja navajanje, sprijaznjenje in prilagajanje novemu načinu življenja. Star človek se veliko hitreje vpelje in sprejme nov dom, če v domu odnosi temeljijo na enakopravnosti, sodelovanju in sočutnem delu z ljudmi. Poleg tega mora imeti star človek v domu za stare možnost, da brez strahu izrazi svoje občutke in mnenje. Njegov glas mora biti (u)slišan, star človek pa mora biti spoštovan in cenjen partner institucionalne oskrbe.

1.2. Potrebe starih ljudi

Grebenc (2005, str. 19) povzema psihologa Maslowa, ki je razvil teorijo o hierarhiji potreb. Človeške potrebe je predstavil v petstopenjski piramidi. Na dno je uvrstil fiziološke potrebe (po hrani, pijači, bivališču, spanju) kot potrebe, ki so nujne za preživetje. Tem potrebam sledijo potrebe po varnosti. Na sredini lestvice so potrebe po ljubezni in pripadnosti, sledi potreba po spoštovanju in potreba po samouresničevanju. Dogša (2009, str. 110) navaja Glasserja (1984), ki se ne strinja z Maslowo hierarhijo potreb, ampak meni, da morajo biti poleg fizioloških potreb nujno zadovoljene tudi štiri enakovredne psihosocialne potrebe: po pripadnosti, po moči, po zabavi in svobodi, sicer nismo srečni.

Ramovš (2000, str. 321) meni, da so dober pristop k razumevanju človeka njegove potrebe, še zlasti pa je njihovo poznanje pogoj za kakršnokoli smiselno delo z ljudmi in za ljudi. Potrebe so temeljni mehanizmi živih bitij, da se ohranjajo in napredujejo. Vsaka potreba je informacija, kaj živo bitje trenutno potrebuje za svoj obstoj in napredek, obenem pa je motivacijska energija za doseganje ali uresničenje tega. Živo bitje občuti ta notranji energetske potencial kot napetost, stisko ali nujo, dokler energija ni porabljena, oziroma potreba zadovoljena.

Ramovš (2004, str. 724) pojasnjuje, da so človeške potrebe energija ali gibalno, da človek lahko skrbi za kakovostno osebno življenje in za kakovostno sožitje z drugimi.

Ramovš (2003, str. 93–128) opisuje naslednje temeljne višje socialne potrebe v starosti:

- *potreba po materialni preskrbljenosti*: zadovoljevanje potreb po hrani, obleki, toplem stanovanju, čistoči, razvedrilu, zdravljenju bolezni, potovanjih in podobnih je odvisno zlasti od človekove materialne preskrbljenosti; ta se danes kaže predvsem v mesečnem ali letnem denarnem dohodku, s katerim človek razpolaga (Ramovš, 2003, str. 93–94);

- *potreba po ohranjanju telesne, duševne in delovne svežine*: krepitev in ohranjanje delovne svežine telesa je temeljna človeška potreba, ki ji je treba namenjati veliko pozornosti skozi celo življenje. Tako mora tudi vsak star človek skrbeti za svoje zdravje. Vsakodnevno koristno delo dviga samozavest starega človeka. V tretjem življenjskem obdobju je treba prisluhniti telesu in videti, kaj je zanj najbolj primerno, se gibati, uživati zmerno, zdravo prehrano ter poiskati ravnovesje med delom, razvedrilom in počitkom (Ramovš, 2003, str. 95);

- *potreba po osebni medčloveški odnosu*: Ramovš (2003, str. 98–99) navaja, da je potreba po tesni medčloveški povezanosti z nekim »svojim« človekom najbolj pereča nematerialna socialna potreba v starosti. Bogat in zdrav človek je lahko povsem na tleh, ker nima nikogar, pri katerem bi občutil, da ga jemlje resno kot človeka, da ga sprejema takšnega, kakršen je, da rad prisluhne njegovi besedi – pa naj bo vesela ali žalostna, da ceni njegove življenjske izkušnje; kratka, da ga ima rad. Ramovš (2003, str. 103) še dodaja, da je potreba po soljudeh živa vse življenje: nenehno potrebujemo raznovrstna razmerja za preživetje in od spočetja naprej tudi osebni medčloveški odnos za svoj obstoj in rast;

- *potreba po predajanju življenjskih izkušenj in spoznanj mladi in srednji generaciji*: Ramovš (2003, str. 105) navaja, da malokaj tako pripomore, da star človek doživlja svoje življenje kot nekaj vrednega, kakor to, da drugi – zlasti mlajši od njega – njegove življenjske izkušnje jemljejo resno. Človekove življenjske izkušnje so njegovo največje in najbolj osebno bogastvo, so temelj, ki daje vrednost vsemu drugemu premoženju;

- *potreba po doživljanju smisla starosti*: človek doživlja svojo potrebo po smislu kot brezpogojno možnost, da je njegovo življenje smiselno v celoti, s slehernim trenutkom ali situacijo vred. Če star človek ne doživlja smisla svoje preteklosti, smisla svojega sedanjega trenutka z novimi možnostmi in starostnimi tegobami ter smisla prihodnosti – vključno s

smrtjo, ki se približuje, se mu vse njegovo življenje zdi prazno in brezciljno (Ramovš, 2003, str. 110);

- *potreba po negi v starostni onemoglosti*: pogoj za kakovostno negovanje onemoglega človeka, ki v resnici omogoči maksimalno kakovost življenja in medčloveškega sožitja, je sprejemanje človeške onemoglosti: onemogli star človek mora sprejeti svojo onemoglost, sorodniki in negovalci pa njegovo, četudi sta prevladujoči vrednoti današnjega časa avtonomija in neodvisnost (Ramovš, 2003, str. 113). Ramovš (2003, str. 118) še dodaja, da sta človeška nebogljenost s potrebo po negi in človeška ustvarjalna moč s potrebo po solidarnosti komplementarna pola ene in iste človeškosti, ki konstituira človeka kot človeka;

- *potreba po nesmrtnosti*: Človek je edino bitje, ki se zaveda samega sebe, svojega življenja in s tem tudi svoje smrti (Ramovš, 2003, str. 120). Ramovš (2003, str. 121–128) navaja zdrave načine, kako ljudje zadovoljujejo potrebo po nesmrtnosti. To so skrb, da bi se človeka po smrti spominjali, prizadevanje, da bi ostala za človekom njegova dela ter vera v življenje po smrti.

Ramovš (2004, str. 727) navaja, da z vidika celostne antropološke analize človeškega življenja dosega v tretjem življenjskem obdobju svoj največji vzpon predvsem višje tri človeške razsežnosti – medčloveško družbena, zgodovinsko kulturna in eksistencialna. Zato so za starost posebno značilne naslednje tri potrebe in naloge:

1. da je starajoči se človek v lepem osebnem odnosu z nekom, ki ga čuti od blizu – kot »svojega«;
2. da lahko svoja življenjska spoznanja in izkušnje predaja neposredno soljudem ali posredno kulturi;
3. da doživlja svojo starost kot enako smiselno obdobje življenja, kakor sta bili mladost in srednja leta (eksistencialna potreba).

Ramovš (2004, str. 727) meni, da je kakovost življenja od prvega do zadnjega trenutka življenja odvisna od uravnovešenega zadovoljevanja vseh potreb, zato sorodniki ali strokovnjaki staremu človeku mnogokrat delajo hudo krivico, ko izhajajo iz svojih potreb in predstav ter govorijo ali ravnaajo, kot da njemu nečesa ni treba, ker je star ali ker umira; zadnje obdobje življenja in umiranje je v človekovem življenju čas, ko bi potreboval vsaj toliko pozornosti, kot je naša kultura posveča porodu in prvemu letu življenja.

Ramovš (2000, str. 322) navaja, da kakor v vsakem obdobju življenja imajo torej tudi v starosti prednost telesne potrebe po hrani, obleki, toplem stanovanju, čistoči, zdravljenju bolezni, razvedrilu, kar največji samostojnosti v gibanju in komunikaciji. V tem okviru so za pozno starost in terminalno obdobje prav značilni nekateri poudarki v telesnih in duševnih potrebah. Tak primer je potreba po telesnem stiku in kožnem kontaktu. Znano je, kako osamljen star človek kar steguje roke, da bi mu jih drugi stisnil, za umirajočega pa je komaj kaj bolj pomirjujočega, kakor da ga najbližji ljubeče držijo za roko.

Flaker idr. (2008, str. 387–390) predstavljajo osem kategorij potreb dolgotrajne oskrbe, ki naj bi zajemale celoten življenjski svet posameznika, in sicer:

- *namesto hospitalizacije in institucionalizacije*: pomoč, ki jo človek dobiva v instituciji, lahko prejema tudi na domu. Človek zaradi bivanja v domačem okolju vzdržuje stike z ljudmi, ki mu veliko pomenijo in ima še vedno moč svobodnega odločanja o načinu življenja;

- *stanovanje*: to ni zgolj prostor za bivanje, ampak je zelo pomembno iz socialnega vidika. Stanovanje omogoča druženje, shranjevanje raznih potrebščin in zasebnost. Pri ljudeh, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo, se pogosto pojavljata dve situaciji. Tisti, ki odidejo v institucijo, stanovanje pogosto izgubijo in s tem veliko reči, ki so bile tam shranjene. Ne morejo se več vrniti nazaj. Po drugi strani pa se pojavljajo problemi, povezani z vzdrževanjem stanovanja in skrbjo za varno življenje v njem;

- *delo in denar*: potreba po delu in denarju je prisotna v vseh obdobjih našega življenja, saj si z njima organiziramo življenje. Ta potreba nam pomaga pri oblikovanju identitete, pridobivanju socialne mreže in je vsekakor zelo pomembna iz finančnega vidika. Zaradi dela se počutimo koristni, s plačilom pa dobivamo družbene statute. Ljudje, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo do naštetega težko dostopajo;

- *vsakdanje življenje*: v vsakdanje življenje so vključene rutine, potrebe po skrbi zase in potrebe, ki jih imamo v prostem času. Da lahko te potrebe zadovoljimo, so potrebne spretnosti za vsakdanje življenje, ki pa jih ljudje, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo, nimajo. Prosti čas je izrednega pomena, saj takrat opravimo stvari, ki jih v delovnem času ne zmoremo. Ljudje, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo, imajo običajno malo prostega časa, saj ga porabijo za čakanje na pomoč. Ta ni urejena glede na življenjski ritem posameznika, temveč na organizacijo določenih strokovnjakov, ki v tovrstnih službah delajo;

- *nelagodje v interakciji*: vsi ljudje smo nenehno v interakciji, saj med seboj sodelujemo in vplivamo drug na drugega. Vsak dan delamo interakcijske prekrške, a jih podzavestno popravimo in pozabimo. Ljudje, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo, jih verjetno doživijo več, poleg tega pa jih ne popravljajo, zato obe osebi v odnosu doživljata nelagodje v interakcijah. V tem primeru je najboljša rešitev popravljanja prekrškov. Stari ljudje zaradi stigme povzročajo drugima dvema generacijama nelagodja, zato je potrebno medgeneracijsko sodelovanje in sožitje;

- *stiki in družabnost*: ti nam omogočajo, da se zavedamo samega sebe. S pomočjo njih oblikujemo svojo identiteto in ugotavljamo, kakšen je naš položaj v družbi. Ljudje, ki imajo potrebo po dolgotrajni oskrbi, imajo šibke stike in majhne socialne mreže. Največ stikov imajo z družinskimi člani. Stiki so zelo pomembni ne glede na to, ali se dogajajo s formalnimi ali neformalnimi osebami;

- *institucionalna kariera*: posameznik je lahko večkrat hospitaliziran in ostane v instituciji kar nekaj časa, kar lahko njegovo življenje zelo zaznamuje. Ljudje, ki so v institucijah, si želijo pristnih stikov z zaposlenimi, tukaj pa se pojavi težava, saj zaposleni nimajo veliko časa;

- *neumeščenost in pripadnost*: lahko jo razumemo kot potrebo po odvisnosti od drugih, po drugi strani pa kot potrebo po lastni samostojnosti. Pogosto se zgodi, da so ravno sorodniki tisti, ki ovirajo posameznikovo neodvisnost, hkrati pa potrebujejo del njihove pomoči, zato je predvsem pomembno razbremenjevati družinske člane. Ko so skupaj in skrbijo drug za drugega, se s tem počutijo pripadne, kar pa je v institucijah nemogoče doseči.

Avtorji pojmujejo in opisujejo potrebe na različne načine, njihove definicije vključujejo opredelitve mnogih razsežnosti človekovega življenja. Človek ima skozi življenje niz potreb, ki so med seboj povezane, komplementarne, so odvisne ena od druge, vsak človek pa določeno potrebo vrednoti na podlagi lastnega čutenja. Vemo tudi, da je kakovost življenja človeka odvisna od zadovoljevanja materialnih in nematerialnih potreb. V socialnem delu moramo pri svojem delu upoštevati specifičnost potreb starih ljudi in s starim človekom skupaj raziskati njegovo edinstveno videnje lastnih potreb. V socialnem delu razumemo, da so potrebe starih ljudi neizpustljiv del smiselnega, humanega in čutnega sodelovanja s človekom.

1.3. Socialno delo s starimi ljudmi

Mali (2013a, str. 62) piše, da socialne delavke in delavci potrebujejo za delo s starimi ljudmi znanje o staranju, socialni politiki do starih ljudi, o različnih praktičnih pristopih in metodah. Potrebujejo tudi različne strokovne spretnosti, denimo sposobnost za komuniciranje, presojanje, sodelovanje v multidisciplinarnih timih, povezovanje različnih generacij. Avtorica dodaja še, da pri oceni situacije, v kateri se je znašel star človek, potrebuje socialni delavec ali delavka veliko specifičnega znanja, drugačnega od znanja na drugih področjih socialnega dela. Ocenjuje psihične, čustvene, kognitivne in socialne zmožnosti starega človeka, preverja možnosti samooskrbe, išče različne vire moči tako v starem človeku kot v njegovem okolju in možne ovire v podpornem okolju.

Mali (2013a, str. 58) meni, da vsebina in predmet področja socialnega dela s starimi ljudmi zahtevata specializirano znanje za ravnanje, naloge in spretnosti, ki socialnim delavcem in delavkam določajo specializirano vlogo tudi znotraj samega socialnega dela.

V socialnem delu poznamo več konceptov in metod, katerih skupni cilj je podpora in pomoč staremu uporabniku v različnih življenjskih situacijah. Pri socialnem delu z uporabnikom gre za proces pomoči, v katerem je najpomembnejše omogočiti varen prostor za pogovor (Ambrožič in Mohar, 2015, str. 55).

Milošević Arnold (2003, str. 9 - 10) povzema Burack – Weissa in Brennana (1991, str. 5–14), ki pišeta o posebnih načelih, ki jih je potrebno upoštevati pri delu s starimi ljudmi, in sicer:

a) Mobilizacija moči in sposobnosti starih ljudi

Z ustrezno strokovno pomočjo, ki vsebuje podporo in motivacijo, je mogoče človeku pomagati, da se prebudijo njegove sposobnosti za premagovanje težav, ki jih je imel v mlajših življenjskih obdobjih.

b) Maksimalno funkcioniranje

Socialni delavci in delavke morajo starim ljudem pomagati, da si bodo ponovno pridobili sposobnosti, ki so jih izgubili in jih bodo kar najbolj uporabljali v vsakdanjem življenju. Pri tem se naj človek opira na lastne moči.

c) Zagotoviti okolje, ki človeka ne bo omejevalo

Pri morebitnem premeščanju iz funkcionalno neprimernega življenjskega okolja v primernejše (denimo institucija) je potrebna postopnost, ob tem pa maksimalno upoštevanje želja posameznika. Poskrbeti je treba za odpravo vseh ovir v bivalnem okolju (fizičnih in drugih).

č) Etičnost pri delu

Stare ljudi je potrebno obravnavati s spoštovanjem in ob vsakem koraku ohranjati njihovo dostojanstvo. Pomembno je, da ima star človek možnost sam sprejemati odločitve o svojem življenju. Ima vso pravico do potrebnih in stvarnih informacij, pravico do zaupnosti in podobno. Pri delu s starimi ljudmi, zlasti še pri nameščanju v institucionalne oblike varstva so pogoste kršitve etičnih norm, strokovnjaki in sorodniki prevečkrat odločajo namesto starega človeka in v njegovem imenu.

d) Upoštevanje kulturnih razlik

Odnos do sprejemanja pomoči, ravnanja v času bolezni, ob smrti, do življenja v instituciji in podobnih okoliščin se bistveno razlikuje od kulture do kulture. Te kulturne razlike moramo v socialnem delu spoznati, upoštevati in dosledno spoštovati.

e) Sistemska perspektiva

Specifičnost socialnega dela je tudi v tem, da poudarja pomen interakcij med posameznikom in okoljem, v katerem živi. Za starega človeka so pomembni sistemi, ki sestavljajo njegovo osebnost: psihični, fiziološki, socialni, v njegovem okolju pa so zanj pomembni sistemi: družina, prijatelji, sosedje. Pomembna je sposobnost za ohranjanje skladnosti teh sistemov in za povezovanje posameznika s pomembnimi sistemi v njegovem okolju.

f) Postavljanje ustreznih ciljev

Cilji, ki jih pri sodelovanju postavi uporabnik in socialni delavec ali delavka, se morajo ujemati s konkretnimi okoliščinami. Izhajati morajo iz dejanskega stanja in hkrati motivirati uporabnika za optimalno aktivnost pri doseganju zastavljenih ciljev.

Najpomembnejša načela socialnega dela s starimi ljudmi po Mali (2013a, str. 63–64) so:

- *partnerstvo*: partnerski odnos v socialnem delu pomeni, da uporabnik in socialni delavec ali delavka enakopravno sodelujeta pri definiranju in reševanju problema, da strokovnjak

verjame v sposobnost uporabnice za uspešno rešitev težave, v njeno kompetentnost za prevzem odgovornosti in kontrole nad svojim življenjem. Socialni delavec ali delavka in star človek skupaj določita take cilje medsebojnega delovanja, ki so skladni z življenjskimi okoliščinami in željami starega človeka. Izhajajo iz dejanskega stanja posameznikove življenjske situacije in hkrati motivirajo uporabnika za optimalno aktivnost pri doseganju zastavljenih ciljev;

- *perspektiva moči*: v sodobnem socialnem delu je perspektiva moči paradigmatski premik, saj nas usmeri k iskanju virov in moči uporabnikov. Na področju socialnega dela s starimi ljudmi je eden temeljnih konceptov. Perspektiva moči zahteva od socialnega delavca ali delavke, da vidi uporabnike na drugačen način, kar pa povzroči premik od usmeritve na posameznikov problem k iskanju novih možnosti in priložnosti. Zaradi poznavanja družbene konstrukcije starejšega obdobja življenja lahko socialni delavci in delavke prepoznajo različne stiske, s katerimi se srečujejo stari ljudje v sodobni družbi. Ravnanje socialnih delavcev in delavk presega zgolj identificiranje problemov. Je v pomoč in podporo staremu človeku, da iz svojih bogatih življenjskih izkušenj črpa moč za premagovanje težav v sedanosti. V ospredju je star človek, njegove sposobnosti in zmožnosti, ne pa zgolj problemi;

- *antidiskriminacijska usmeritev*: praksa socialnega dela je usmerjena proti predsodkom, negativnemu odnosu in neustrezni obravnavi ljudi glede na njihove značilnosti, kot so rasa, spol, religija, etnična pripadnost, starost ipd. Načelo antidiskriminacijske usmerjenosti nas opozarja, da pri delu s starimi ljudmi ne spregledamo dveh temeljnih etičnih načel – spoštovanja in ohranjanja dostojanstva starih ljudi. Le tako bomo lahko z njimi vzpostavili delovni odnos, na katerem temelji naše strokovno delo, in ne bomo spregledali njihovih pravic;

- *skupine za samopomoč*: pri nas so na področju socialnega varstva najbolj razširjene skupine starih ljudi za samopomoč. Namen skupin je reševati osebno osamljenost starih ljudi, zato zmanjšujejo izoliranost starih ljudi in medgeneracijsko nepovezanost;

- *socialne mreže*: posebnost socialnega dela je, da stopa v interakcije med posamezniki in okoljem, v katerem posamezniki živijo. Ukvarjanje s socialnim kapitalom posameznika je pri socialnem delu s starimi ljudmi še posebej pomembno, saj so stari ljudje pogosto odvisni od pomoči, ki jo dobijo v socialnem okolju, v katerem živijo, bodisi na neformalen (pomoč družine, sorodnikov, sosedov, prijateljev, znancev) bodisi na formalen način (pomoč strokovnjakov različnih organizacij, institucij). Pri socialnem delu s starimi ljudmi

upoštevamo potrebe in želje starega človeka in jih usklajujemo z različnimi sistemi, v katere je vpet;

- *skupnostna skrb*: skupnostna skrb je kolektivno zasnovana in ima za cilj povečanje kakovosti življenja v skupnosti, vzpostavljanje raznih fleksibilnih mrež pomoči, ki so na voljo različnim potencialnim uporabnikom v njihovem življenjskem okolju. Posameznik ima pravico, da živi samostojno v takem okolju in na tak način, da ne ogroža svojega življenja in življenja drugih.

Med načela socialnega dela s starimi ljudmi spada po Mali (2008, str. 73), ki povzema Zaviršek idr. (2002, str. 80) še:

- *zagovorništvo*: zagovorništvo je najpogosteje opredeljeno kot dejavnost, ki vključuje osebe ali skupine, ki se zavzemajo za uresničitev svojih potreb in želja ali za skupen cilj pri vplivnih osebah, da bi dobili dostop do storitev, ki jih potrebujejo. Namen zagovorništva je, da poveča občutek moči posameznika; pomaga mu, da pridobi več samozaupanja, postane asertivnejši, dobi več izbire v svojem življenju, izboljša kvaliteto življenja in zmanjša izgube, prikrajšanosti ter izključenosti.

Milošević Arnold (2003, str. 13) še pomembno opozarja, da prav tako ti koncepti in spremenjene profesionalne vloge zahtevajo tudi novo etiko v socialnem delu, ki je predvsem v zelo jasni opredelitvi, da socialni delavec ali delavka nedvoumno in vselej stoji na strani uporabnika in skupaj z njim išče rešitve za njegove težave.

Mali (2012a, str. 128) navaja, da načela, ki jih uporabljamo pri socialnem delu s starimi ljudmi poudarjajo specifičnost socialnega dela, saj temeljijo na celostnem razumevanju človeka in njegovih potreb. Poudarek je na uveljavljanju uporabnika. Stari človek je partner v procesu pomoči, zato postavijo v ospredje njegovo pravico do izbire različnih vrst pomoči, poudarijo njegovo aktivno vlogo pri iskanju rešitev in soustvarjanju odgovorov s pomočjo strokovnjaka, socialnega delavca ali delavke.

Zastrow (1992, str. 14–15) opiše profesionalne vloge socialnih delavcev in delavk:

- a) *usposobljevalec (Enabler)*: pri tej vlogi gre za pomoč posamezniku pri izražanju potreb, razjasnjevanju in identifikaciji problemov, iskanju najprimernejših strategij za njihovo rešitev in za razvijanje sposobnosti ljudi (posameznikov, družin, skupin in skupnosti) za premagovanje različnih življenjskih težav.

Milošević Arnold (2000, str. 256) meni, da se stari ljudje pogosto znajdejo v stiskah in se čutijo nemočne ob poskusih, da bi sami premagali nastale težave. Poleg tega je njim morda še bolj kot ljudem iz mlajših starostnih skupin težko prositi za pomoč. Če pa bi to v njihovem imenu storil kdo drug namesto njih, bi se počutili še bolj nesposobne in odvisne. Tako je prav vloga socialnega delavca ali delavke kot usposobljevalca za delo s starimi ljudmi izredno primerna, saj uporabnikom omogoča ohranjanje avtonomije in s tem samospoštovanja.

b) povezovalec (Broker): v tej vlogi socialni delavec ali delavka povezuje posameznike in skupine, ki potrebujejo pomoč (in je ne znajo najti), z obstoječimi službami, ki razpolagajo s potrebnimi viri, kjer ustrezno pomoč lahko dobijo in jih tudi zastopa v procesu zagotavljanja teh virov.

Milošević Arnold (2000, str. 256) navaja, da so pri delu s starimi ljudmi socialni delavci in delavke pogosto v vlogi zastopnikov, da jim lahko na ta način zagotovijo potrebne storitve. V vsaki lokalni skupnosti je na razpolago cela vrsta storitev, vendar se med seboj razlikujejo glede svoje kvalitete in dostopnosti (pogojev). Socialni delavec ali delavka ima potrebne informacije o vseh obstoječih službah in vrstah njihovih storitev, kakor tudi o upravičenosti posameznika do teh storitev. Stari ljudje pogosto potrebujejo koga, da jih poveže z obstoječo ponudbo storitev in jim pomaga izbrati najprimernejšo, saj sami včasih oklevajo in ne uveljavljajo pravic, ki jim pripadajo, pogosto so slabše mobilni, imajo težave s komunikacijo ipd.

c) zagovornik (Advocate): pri tej vlogi gre za zbiranje podatkov o potrebah uporabnika ali skupine uporabnikov, za pogajanje z ustreznimi službami, pa tudi za poskuse vpliva na odločitve institucij glede njihove politike na posameznem področju. To vlogo socialni delavec ali delavka opravlja takrat, ko so institucije »gluhe« za potrebe ljudi.

Milošević Arnold (2000, str. 256) dodaja, da so socialni delavci in delavke kot zagovorniki skupine starih ljudi dolžni pomagati tudi pri odkrivanju specifičnih primerov »ageizma«, diskriminacije in predsodkov do starih ljudi in se z vsemi sredstvi boriti proti takim pojavom.

d) aktivist (Activist): cilj delovanja socialnega delavca ali delavke v tej vlogi je sprememba politike institucij do pomembnih družbenih vprašanj, kot so prikrajšanost in neenakopravnost posameznih družbenih skupin, pojavi rasizma, odnos večinske skupine prebivalstva do manjšine in podobno. V tej vlogi socialni delavec ali delavka uporablja taktike konflikta,

konfrontacije, pogajanja in podobno. Aktivist je socialni delavec ali delavka takrat, ko poskuša doseči potrebne spremembe na globalni ravni.

Kot dodatne profesionalne vloge socialnih delavcev in delavk pa avtor navaja še vloge svetovalca, pogajalca, iniciatorja, pospeševalca, načrtovalca, organizatorja, koordinatorja, konzultanta, mobilizatorja, raziskovalca in druge.

Milošević Arnold (2003, str. 18–19) povzema Comptona in Galawaya (1986, str. 427–437), ki, razen omenjenih, opisujeta še dve profesionalni vlogi socialnih delavcev in delavk, in sicer:

e) učitelj (Teacher): v tej vlogi socialni delavec ali delavka daje informacije in uporabnikom posreduje potrebna znanja in spoznanja. Pri tem gre za to, da se uporabniki naučijo vsega tistega, kar jim bo pomagalo bolje funkcionirati v življenju (denimo učenje novih vedenjskih vzorcev, socialnih vlog, spretnosti izražanja lastnih stališč in mnenj in sposobnosti za učinkovito reševanje življenjskih problemov).

f) posrednik (Mediator): v tej vlogi socialni delavec ali delavka pomaga pri interpretaciji uporabnikovih potreb drugim strokovnjakom ali institucijam, posreduje pri reševanju konfliktov med uporabnikovim sistemom in sistemi drugih posameznikov, skupin ali organizacij. Posrednik omogoči nevtralni prostor, v katerem se lahko usklajujejo nasprotujoča stališča in se poiščejo zadovoljive rešitve za vse udeležence. Vloga posredovalca pri delu s starimi ljudmi se največkrat veže na družinsko situacijo, kadar se mora več članov dogovoriti glede nege in oskrbe sorodnika in si pri tem razdeliti naloge.

g) svetovalec (Counselor): usmerjanje posameznikov, družin, skupin in skupnosti s pomočjo nasvetov, prikazovanja alternativnih možnosti, podporo pri zastavljanju ciljev in posredovanje potrebnih informacij. Star človek in njegova družina ob soočanju z različnimi emocionalnimi problemi, ki jih povzroči prilagajanje na spremenjene življenjske okoliščine – upokožitev, zaposlitev, iskanje novega smisla v življenju, zdravstveni problemi, odvisnost od tuje pomoči, namestitvev v dom za stare ljudi, umiranje in smrt bližnje osebe in podobno, pogosto potrebuje strokovno pomoč socialnega delavca ali delavke (ali drugega strokovnjaka) v smislu svetovanja.

g) koordinator/nosilec primera (Case Manager/Coordinator): vse pogosteje pa socialni delavci in delavke, morda še posebej pri delu s starimi ljudmi, opravljajo vlogo *nosilca primera oz. koordinatorja (Case manager/Coordinator) ali oskrbovalca (Care manager)*.

Milošević Arnold (2003, str. 19) za opredelitev te vloge povzame Hepwortha in Larsena (1993, str. 26), ki pojasnjujeta, da gre pri zgoraj navedeni profesionalni vlogi za posredovanje med uporabnikom in njegovim okoljem. Uporabnik mora jasno izraziti svoje potrebe, socialni delavec ali delavka pa vzpostavlja stike z ustreznimi službami in mu pomaga pri uveljavljanju njegovih pravic, spremlja njihovo uresničevanje in koordinira delo vseh, ki sodelujejo v tem procesu.

h) priskrbovalec (Outreach): Milošević Arnold (2003, str. 19) navaja Zastrowa in Kirst – Ashmana (1998, str. 616), ki pravita, da gre v tej vlogi za posredovanje različnih storitev materialno ogroženim uporabnikom, ki nimajo dovolj lastnih sredstev, da bi zadovoljili različne potrebe – sredstva za preživljanje, ustrežnejše bivalne razmere, zdravstveno oskrbo, možnosti za preživljanje prostega časa, zagotovitev prehrane in pomoči na domu in podobno.

Socialno delo s starimi ljudmi je področje socialnega dela, ki strokovnjake uči posebnih pristopov in metod dela, s katerimi smo v socialnem delu vselej na strani starega človeka, ga opogumljamo, slišimo, prevzamemo vloge, s katerimi staremu človeku večamo moč in mu dajemo občutek vključenosti.

Spretnosti in naloge, ki jih v socialnem delu uporabljamo pri delu s starimi ljudmi, so razvite v smeri večje vključenosti starih ljudi v družbo, zmanjševanju stigme zaradi starosti, enakopravnega položaja v družbi pa tudi znotraj institucij, spodbujanja medgeneracijskega povezovanja in predajanja znanj med generacijami. Socialnemu delavcu ali delavki je pomemben položaj starega človeka v družbi, bori se za pravice starih ljudi in opozarja ostale strokovnjake na pomembnost sočutnega odnosa do starih ljudi.

V socialnem delu starega človeka vidimo kot enakovrednega sogovornika, iščemo njegove vire moči in mu pomagamo, da jih lahko v svojem življenju uveljavi, prav tako upoštevamo in cenimo bogato zakladnico življenjskih izkušenj in znanj starega človeka.

1.4. Socialno delo v domovih za stare ljudi

Kornhauser in Mali (2013, 324–325) navajata, da je socialni delavec ali delavka sopotnik starega človeka od njegovega prvega stika z institucijo (pred prihodom v dom), popelje ga v institucionalno življenje in ga spremlja v času bivanja v domu, navzoč je ob koncu stika stanovalca z domom oziroma ob njegovem odhodu iz doma. Ima vlogo mediatorja, zagovornika, usklajevalca zahtev in potreb oziroma ciljev stanovalcev in osebja doma.

Vzpostavi osebni stik z bodočim stanovalcem, po potrebi s sorodniki ali drugimi člani socialnega okolja starega človeka. Osebni stik omogoča vzpostavitev delovnega odnosa, na katerem temelji spremljanje stanovalca od prvega stika z institucijo do poslovitve od institucijo. Milošević Arnold (2003, str. 32) dodaja, da je poslanstvo socialnega delavca ali delavke v vsakem domu za stare ljudi nedvomno zelo pomembno. Bistvo vloge socialnega delavca ali delavke je skrb za vse tisto, kar lahko v najžlahtnejšem pomenu razumemo kot »socialno«. Po eni strani gre za zagotavljanje vsega, kar stanovalec kot posameznik potrebuje za kakovostno življenje v domu. Socialni delavec ali delavka aktivno spremlja življenje stanovalca že od takrat, ko prejme njegovo vlogo za sprejem v dom, ves čas njegovega bivanja in tudi njegov odhod.

Milošević Arnold (2003, str. 31) piše, da je socialni delavec ali delavka v domu za stare strokovnjak, ki:

- a) pomaga ljudem pri reševanju njihovih problemov;
- b) dela s sistemi, da bi ljudem zagotovili potrebne vire in storitve;
- c) povezuje ljudi z ustreznimi sistemi in tako podpira njihovo funkcioniranje.

Mali (2008, str. 83) piše, da je socialni delavec ali delavka prisoten tako rekoč od prvega stika posameznika z institucijo do sklepne, poslovilne faze, ko se stanovalčev odnos z institucijo pretrga. Med prvo in zadnjo fazo je faza bivanja stanovalca v domu, ki je od posameznika do posameznika različno dolga, intenzivna, kompleksna in zahtevna. V vsaki fazi so naloge socialnega delavca ali delavke drugačne in specifične, vse pa so medsebojno prepletene in povezane. Naloge so tudi medsebojno odvisne, pri čemer ne gre za hierarhično odvisnost, temveč za zaporedje nalog. Zaporedje ima to značilnost, da pomanjkljivo izvedene naloge v predhodni fazi vodijo v avtomatično pomanjkljivi izvedene naloge v naslednji fazi.

Mali (2008, str. 83) navaja, da so naloge in vloge socialnega delavca ali delavke v domu glede na fazo, v kateri pride star človek v stik z institucijo, naslednje:

- naloge socialnega delavca ali delavke pred prihodom stanovalca v dom;
- naloge socialnega delavca ali delavke v času bivanja stanovalca v domu;
- naloge socialnega delavca ali delavke ob odhodu stanovalca iz doma;
- naloge socialnega delavca ali delavke za zagotavljanje dobre klime v domu;

- naloge socialnega delavca ali delavke kot spremljevalca institucionalnega življenja.

Naloge socialnega delavca ali delavke pred prihodom stanovalca v dom

Mali (2008, 84–85) piše, da so najpomembnejše funkcije socialnega dela pred sprejemom uporabnika v dom sodelovanje z bodočim stanovalcem, sodelovanje z drugimi strokovnjaki, sodelovanje s sorodniki, informiranje pred prihodom v dom – npr. informacije o načinu življenja v domu, hišnem redu, dejavnostih v domu, delavnicah, načinu plačevanja doma ipd.

Milošević Arnold (2003, str. 33–34) med značilnosti opravil socialnega delavca ali delavke s stanovalci, ki so v postopku za sprejem našteva odločitve o sprejemu, preverjanje odločitve za sprejem, vzpostavitev stika, informiranje, sprejem in namestitvev.

Naloge socialnega delavca ali delavke v času bivanja stanovalca v domu

Mali (2008, str. 86–87) navaja, da v času bivanja stanovalca v domu socialni delavec ali delavka stanovalcu omogoča kakovostno življenje v novem življenjskem okolju in skrbi za ohranjanje stikov s primarnim okoljem, pri tem pa se v primeru slabega počutja in nezadovoljstva stanovalca ustrezno odzove z mobilizacijo virov pomoči v novem okolju in prejšnje socialne mreže stanovalca. Ključno pri tej fazi je, da je bila faza priprave starega človeka na odhod v dom dobro opravljena, opravila socialnega delavca ali delavke pa v tej fazi sledijo tistim iz prejšnje faze.

Milošević Arnold (2003, str. 35) našteva posamezna opravila socialnega delavca ali delavke v tej fazi, ki so:

- vzpostavitev delovnega odnosa s stanovalcem in njegovimi sorodniki;
- podpora stanovalcu v procesu prilagajanja na življenje v domu (pomoč pri vzpostavljanju nove socialne mreže znotraj doma in ohranjanju stare v domačem okolju);
- podpora sorodnikom in njihovo angažiranje za sodelovanje pri dejavnostih doma (oblike izobraževanja, delavnice, skupine za samopomoč za premagovanje občutkov krivde ipd.);
- informiranje in svetovanje posameznim stanovalcem in njihovim sorodnikom;
- posredovanje v konfliktnih situacijah med stanovalci in med stanovalci in delavci;
- razvijanje prostovoljnega dela;

- organizacija in vodenje skupin za samopomoč;
- sodelovanje pri organizaciji različnih interesnih dejavnosti in prireditev (denimo praznovanje rojstnih dni stanovalcev ipd.).

Naloge socialnega delavca ali delavke ob odhodu stanovalca iz doma

Mali (2008, str. 87) meni, da ima socialni delavec ali delavka pomembno vlogo tudi v fazi odhoda stanovalca iz doma, saj mu pri tem pomaga in uredi vse potrebno v zvezi s prenehanjem bivanja v domu. Naloge se v tej fazi nanašajo predvsem na pripravo formalnosti za odpust stanovalca v domače okolje ali drugo institucijo, obravnavo predloga za premestitev stanovalca v drugo institucijo – prevzame vlogo stanovalčevega zagovornika in vlogo svetovalca, ki pomaga stanovalcu pri sprejemanju institucionalnih norm, urejanje prenehanja bivanja zaradi smrti – obveščanje sorodnikov, organizacija slovesa od pokojnika.

Naloge socialnega delavca ali delavke za zagotavljanje dobre klime v domu

Mali (2008, str. 88) ugotavlja, da naloge socialnega delavca ali delavke, opisane glede na fazo, v kateri pride star človek v stik z institucijo, kažejo, da socialni delavci in delavke usmerjajo veliko energije v delo s stanovalci in njihovimi sorodniki. Avtorica meni, da je pomembno področje socialnega dela v domu namenjeno zagotavljanju dobrih odnosov med vsemi sistemi, ki se v domovih prepletajo, medsebojno srečujejo in povezujejo. To so stanovalci, sorodniki in delavci v domu.

Nujna je torej bolj načrtna usmeritev socialnega delavca ali delavke v povezovanje vseh treh obstoječih podsistemov (svetov), ki se v domu srečujejo. Pri tem gre za odpiranje možnosti za neposreden dialog tako med navedenimi svetovi, kakor tudi posamezniki v njem. Pri tem je pomembno, da se ustvarijo pogoji za takšen dialog, ki bo vsakomur omogočal izraziti svoja pričakovanja, želje, potrebe in morebitno nezadovoljstvo, varen za vsakogar, ne glede na vrsto sporočila, kjer se torej ne bo treba bati negativnih posledic (Milošević Arnold, 2003, str. 36).

Milošević Arnold (2003, str. 36) opozarja, da si je ob vseh zgoraj navedenih nalogah glede na to, da je v vsakem domu za stare ljudi praviloma zaposlen le po en socialni delavec ali delavka, težko predstavljati, da bi to zmogel. Hkrati dvomi tudi v realizacijo takega poslanstva socialnega dela zaradi prevladujočega medicinskega modela v domovih za stare ljudi, zaradi katerega se vpliv socialnih vidikov, ki jih zagovarja le eden izmed ključnih delavcev, težko uveljavlja.

Naloge socialnega delavca ali delavke kot spremljevalca institucionalnega življenja

Mali (2008, str. 88–89) navaja, da naloge socialnega dela v domu, ki smo jih razdelili glede na časovne intervale, v katerih ima star človek opraviti z institucionalnim življenjem, kažejo več značilnosti. Prva značilnost je pomembnost in odgovornost teh nalog. Socialni delavec ali delavka popelje stanovalca v novo življenjsko okolje in nov način življenja. To napravi skupaj z uporabnikom in na njemu primeren način, saj te naloge drugače ni mogoče opraviti. Ne gre za izbiro, kako naj socialni delavec ali delavka to nalogo opravi, temveč za udejanjanje temeljnega poslanstva socialnega dela, ki se nanaša na skupno ustvarjanje rešitev, ne glede na institucionalno okolje, v katero je socialno delo umeščeno. Mali (2008, str. 89) še dodaja, da prav umeščenost socialnega dela v institucijo, v dom za stare, pokaže drugo značilnost – neskladnost vloge socialnega dela z zahtevami in cilji institucije. Institucija, kakršna je dom za stare, že v osnovi ni naklonjena posamezniku, saj je njen cilj skrbeti za množico starih ljudi. V takih razmerah ni prostora za posameznikove individualne potrebe, želje in interese. Prav te pa odkriva socialni delavec ali delavka, ker je usmerjen v posameznika in njegovo prilagajanje na institucionalni način življenja.

Mali, Flaker, Urek in Rafaelič (2018, str. 44) navajajo, da socialni delavci in delavke v domovih pri svojem delu uporabljajo naslednje koncepte dela: spremljanje potreb stanovalcev, zagovorništvo za stanovalce, omogočanje samozagovorništva stanovalcev, individualizirana obravnava stanovalcev, sodelovanje stanovalcev pri načrtovanju in izvajanju programov oskrbe, sodelovanje stanovalcev pri razvijanju novih storitev in programov.

Socialnim delavcem in delavkam so pri spoznavanju življenjskega sveta starega človeka v veliko pomoč sorodniki starih ljudi, ki imajo neprecenljivo vrednost, saj starega človeka najboljše poznajo. Sorodniki starega človeka imajo precejšnjo zakladnico informacij o starem človeku, ki jih star človek morda pozabi povedati ali pa se mu nekaj ne zdi tako pomembno, so pa te informacije pomembne za zaposlene v domu, da mu skušajo življenje v domu karseda prilagoditi, približati in zasnovati tako, da se star človek v domu počuti sprejetega, slišane in zaželenega. Tudi Mali (2007, str. 96) ugotavlja, da imajo sorodniki bogat rezervoar informacij o starem človeku, ki so pomembne za prilagajanje institucionalnemu življenju. Prav sorodniki so tisti, ki poznajo specifične navade stanovalcev, njihove individualne potrebe, ki se stanovalcem pogosto zdijo samoumevne in jih ne izrazijo pred prihodom v dom. Sorodniki z ustreznimi informacijami prispevajo k preprečevanju konfliktov in osebju pomagajo pri boljšem poznavanju stanovalcev.

Prav tako ne gre zanemariti dejstva, kako zelo pomemben je odnos sorodnikov do starega človeka in do institucije nasploh. Klevišar (2016, str. 44) navaja, da si v domovih načeloma zelo prizadevajo za dober stik s sorodniki – že ob samem sprejemu, pa tudi pozneje. Prirejajo občasne sestanke za sorodnike in predavanja zanje. Avtorica opaža, da žal prihaja navadno le malo sorodnikov in tako gre največkrat za »prepričevanje prepričanih«. Pridejo tisti, ki že tako ali tako lepo skrbijo za svojega človeka in kjer je komunikacija dobra. Sorodniki se navadno oglasijo takrat, ko se stanje poslabša, ko je treba kaj spremeniti ali ko pride do kakšnih pritožb. Njihova pričakovanja so pogosto prevelika, čisto nemogoča. Klevišar (2016, str. 44) še dodaja, da je od dobre komunikacije s sorodniki in z ljudmi nasploh v veliki meri odvisno tudi počutje starega človeka v domu.

Mali (2012b, str. 93) opozarja, da je sodelovanje med strokami, ki zagotavljajo oskrbo starih ljudi, nujno, prav tako pa je pomembno medsebojno spoznavanje in prepoznavanje ravnanj, ki so specifična za posamezno stroko. Timska obravnava, celostna, holistična in integrirana oskrba so temeljne usmeritve, ki jih proces dezinstitutionalizacije lahko vnese v institucionalni in skupnostni model oskrbe starih ljudi. Tudi zato je nesmiselno nadaljevanje prakse na način, ki ne zagotavlja sodelovanja in partnerstva med strokami socialnega in zdravstvenega dela. Tudi Ramovš (2004, str. 722) navaja, da, če se kje kaže nuja po tesnem interdisciplinarnem sodelovanju, se kaže v gerontologiji. Star človek še posebej potrebuje, da ga vsak strokovnjak jemlje kot človeka v njegovi celoti, čeprav obravnava le njegov posamezni organ, socialno težavo, finančno ali upravno zadevo ali kaj drugega. Celostno sprejemanje in obravnavanje človeka je mogoče doseči v vsaki od strok le z dobrim medsebojnim poznavanjem in sodelovanjem strok, ki se posvečajo staremu človeku. Močan razlog za interdisciplinarno gerontološko sodelovanje je naglo naraščanje starega prebivalstva, ki postavlja zdravstvo, socialno delo in druge stroke pred komaj rešljive strokovne in organizacijske naloge.

Socialni delavec ali delavka v domu za stare ima stik z uporabnikom že pred sprejemom v dom, med samim bivanjem v domu in vse do poslovitve od institucije. Socialno delo v domu za stare je tako za stanovalce zelo pomembno, pomembno pa je tudi, da socialni delavci in delavke svoje delo v vseh fazah stika z uporabnikom opravljajo v skladu s poslanstvom socialnega dela, ki narekuje, da moramo imeti socialni delavci in delavke poleg znanja in spretnosti iz teoretičnega področja še veščine dobre komunikacije, sposobnost prilagajanja, pogajanja, občutek za sočloveka idr.

Socialni delavci in delavke morajo v svoje delo vključevati različna znanja, ki jih prilagodijo zdravstvenemu stanju, željam in potrebam starega človeka. Vizija socialnih delavcev je, da bi s starim človekom sooblikovali odnos in skupaj snovali pot, da bi bilo bivanje za stanovalce kljub institucionalnemu okolju karseda prijetno.

1.5. Značilnosti socialnega dela s starimi ljudmi v času epidemije covida-19

V začetku marca 2020 se je v Sloveniji pojavil prvi primer okužbe s covidom-19, število na novo okuženih pa se je nato vsak dan le stopnjevalo. Kot navajata Morley in Vellas (2020, str. 364), je epidemija najbolj prizadela stare ljudi, saj se je v prvem valu epidemije povečala umrljivost starih ljudi kar za 15 %. Mali in Grebenc (2021, str. 27) opozarjata, da so bili med starimi ljudmi najranljivejši za bolezen tisti stari ljudje, ki so imeli več pridruženih bolezni in so zato potrebovali intenzivno zdravstveno nego.

Širjenje epidemije covida-19 je bilo najbolj intenzivno v domovih za stare ljudi; le-ti so postali glavna žarišča okužb. Domovi za stare ljudi so bili zato primorani sprejeti stroge ukrepe za zaježitev epidemije, s katerimi so omejili fizične stike med stanovalci samimi ter med stanovalci in zunanjimi obiskovalci. Flaker (2020, str. 307) piše, da je epidemija covida-19 najbolj prizadela stare ljudi, pa ne tiste, ki živijo doma, pač pa tiste v domovih za stare. Kar štiri petine umrlih v epidemiji so stanovalci teh zavodov. Avtor dodaja še, da je z analizo pokazano, da je bistven moment okužb prav institucionalnost in ne starost ter da gre skorajda za institucionalno epidemijo. Tudi Mallapaty (2020, str. 17) opozarja na povečano stopnjo umrljivosti za covidom-19 v institucionalnem okolju in dodaja, da so še posebej ogroženi stari moški. Poleg velike stopnje umrljivosti so se stari ljudje v domovih za stare soočali tudi z drugimi težavami: popolna socialna izolacija jih je v prvem valu epidemije covida-19 popolnoma odrezala od sorodnikov in prijateljev, pojavljati so se začele osamljenost, tesnoba in občutki žalosti. Na to opozarjata tudi Mali in Grebenc (2021, str. 27–28), ki navajata, da skrb zbuja tudi to, da se je kot preventivni ukrep zaščite pred boleznijo po vsem svetu uvajal koncept socialne izolacije, po načelu – manj kot imamo stikov z ljudmi, manjša je verjetnost, da bomo zboleli. Najbolj je prizadel starejšo populacijo, ki že sicer najbolj občuti posledice socialne izolacije zaradi staranja.

Mali in Grebenc (2021, str. 28) navajata, da je v *prvem valu* epidemije politika s sprejemanjem ukrepov za zaježitev epidemije v Sloveniji očitno pokazala, kakšen odnos ima do starih ljudi. Na primer, za starejše od 65 let, je uvedla »urnik« nakupov v trgovinah, da bi

preprečila širjenje okužb med najranljivejšo skupino za covid-19. Rezultat so bile večja gneča v trgovinah in idealne razmere za širjenje bolezni. Avtorici dodajata, da je politika ustavila tudi sprejeme v domove in izvajanje socialne oskrbe na domu, da med najšibkejše prebivalce ne bi zanesli novih okužb. Kakšne stiske pa je povzročila starim ljudem in njihovim sorodnikom, ker jim je bila zanikana pravica do prejemanja formalne pomoči, si lahko le predstavljamo.

Mali in Grebenc (2021, str. 28–29) opisujeta tudi politiko v *drugem valu*, ki je sprejemala različne ukrepe glede zapiranja in odpiranja osnovnih šol, odvisno od števila okužb v določeni regiji. Tako smo bili priče zapiranju šol, ker se je v nekaterih občinah nenadno povečalo število okužb v domovih za stare. Takšen ukrep je v hipu zrušil medgeneracijsko sožitje in sodelovanje, za kateri smo si leta prizadevali, da bi ju vzpostavili in negovali. Zaprte meje med občinami in regijami, omejene možnosti potovanja po državi in obiskovanja sorodnikov, starejših od 65 let so dodatno stopnjevali socialno izoliranost in večali nepreskrbljenost z osnovnimi življenjskimi potrebščinami.

Socialna služba se je morala na ukrepe za zajezitev epidemije hitro odzvati in v svoje delo vnesti rešitve za mnoge ovire, ki so jih zaradi epidemije covida-19 doživljali stari ljudje. Kot navajata Berg-Weger in Morley (2020, str. 456), se je socialno delo v domovih za stare v času epidemije covida-19 drastično spremenilo, saj so se bili socialni delavci in delavke primorani hitro odzvati na dogajanje in reorganizirati svoje delo ter ga prilagoditi potrebam stanovalcev. Avtorja dodajata, da so zaradi socialne izolacije stanovalcev in posledične osamljenosti, tesnobe, socialni delavci in delavke v svoje delo vključili moderno tehnologijo, da bi starim ljudem omogočili ohranjanje stikov ter jim na ta način vsaj delno olajšali situacijo.

Socialni delavci in delavke so bili poleg zdravstvenih delavcev in delavk najpomembnejši člen v zagotavljanju zdravja in zaščite ter vključevanja starih ljudi v domovih in pri preseganju občutkov, ki jih je povzročila kriza (nerazumevanje s strani drugih, izguba bližnjih, depresija, občutek nemoči, zapuščenosti ...). Socialni delavci in delavke so morali najti inovativne načine, saj so bili edina vez med stanovalci in zunanjim svetom (Berg-Weger in Morley, 2020, str. 456).

Miller in Lee (2020, str. 566–567) opišeta nekatere najnujnejše vloge socialnega dela, ki jih v času epidemije ne smemo zanemariti, saj so izhodišče za nove prakse in oblike pomoči. To so:

1. Zagotavljanje socialne pravičnosti

Naloga socialnih delavk in delavcev je, da opozarjajo na kršenje človekovih pravic v času epidemije, spremljajo delovanje in ravnanje ljudi v skupnosti. Z ljudmi v skupnosti za marginalizirane skupine, ki so v času epidemije še posebej ranljive in izključene, organizirajo pomoč in dejavnosti za vključevanje v skupnost. Mali in Grebenc (2021, str. 30) pišeta, da lahko socialni delavci in delavke v času epidemije organizirajo prostovoljske akcije pomoči za stare ljudi glede zagotavljanja osnovnih življenjskih potrebščin, zmanjševanja osamljenosti in izolacije (na primer s projekti navezovanja stikov na daljavo, z uporabo sodobne tehnologije – pametnih telefonov, tablic, zooma, sestankov po skypu, s krepitvijo medgeneracijskega sodelovanja pri uporabi sodobne tehnologije).

2. Skrb za medčloveške odnose

Ljudje v času epidemije doživljajo različne stiske, ki vplivajo na medsebojne odnose, velja pa tudi, da medsebojni odnosi lahko sprožajo nove stiske, s katerimi ljudje ne znajo ravnati, in potrebujejo pomoč strokovnjakov. Mali in Grebenc (2021, str. 30) opozarjata, da v socialnem delu razumemo delovanje skupnosti in odnose med ljudmi holistično ter upoštevamo potrebe vseh vključenih ljudi v medsebojne odnose. Tako smo pozorni tudi na negativne vidike epidemije in na tiste ljudi, ki živijo v skupnostih z že načetimi ali porušenimi odnosi, kjer so se dogajali nasilje, zloraba drog in alkohola ipd. Ugotavljata tudi, da ukrepi, ki jih politika predvideva v času epidemije, predpostavljajo, da vsi ljudje živijo v dobrih medsebojnih odnosih, se dobro razumejo med seboj, se spoštujejo, sprejemajo medsebojne enkratnosti in razlike, vendar so takšne predstave pomanjkljive, preveč posplošene in zato stereotipne. Mali in Grebenc (2021, str. 31) prav tako opozarjata, da je pomembno, da se socialno delo s starimi ljudmi ukvarja z raziskovanjem življenjskega sveta starih ljudi in z vsakim posameznikom vedno znova odkriva, kakšne odnose in socialne stike sploh ima star človek, na koga se lahko zanese, kdo mu lahko pomaga in kako.

3. Zagotavljanje avtonomije in dostojanstva starih ljudi

V socialnem delu si prizadevamo, da bi stari ljudje živeli dostojno življenje, da bi se njihov glas slišal, da bi o svojem življenju odločali avtonomno in samostojno. Ukrepi ob epidemiji in prakse, izpeljane na podlagi teh ukrepov, so pokazale, da je avtonomija starih ljudi prezrta,

nepomembna kategorija. Socialni delavci in delavke v domovih so svoje delovanje iz časov pred epidemijo, ko so se večinoma ukvarjale s prosilci za sprejem v dom, preusmerili v preseljevanje stanovalcev znotraj doma, saj je bila to edina podana rešitev za zamejitev širitve okužb v domu. Kljub temu so ostali pozorni na osnovne vrednote socialnega dela in so skrbeli, da so se preselitve izvedle na za stanovalce čim prijaznejši način. V novem življenjskem okolju v domu so vzpostavljali stike s sorodniki tako, da je najbolj ustrezalo posameznemu stanovalcu, ob upoštevanju njegovih kognitivnih sposobnosti in čutnih zaznav (Mali in Grebenc, 2021, str. 31–32).

4. Izobraževanje in usposabljanje

Socialni delavci in delavke so v času epidemije veliko pozornosti namenili izobraževanju in usposabljanju zaposlenih. Kljub novim delovnim razmeram (zaščitna oprema, cone oskrbe, novi urniki dela) je pomembno, da socialni delavci in delavke zaposlenim na timskih sestankih, v neposrednem odnosu s stanovalci, v stikih s sorodniki pokažejo, kako se s stanovalci vzpostavlja in ohranja človeški odnos, zadovoljuje individualne potrebe, krepi moč samostojnega odločanja stanovalcev o svojem življenju (Mali in Grebenc, 2021, str. 32).

Berg-Weger in Schroepfer (2020, 524–529) izpostavljata štiri ključna področja, ki so s pričetkom epidemije covid-19 pridobila na pomembnosti in ki jih je potrebno še posebej naslavljati v okviru institucionalnega socialnega dela:

1. Starizem/ageizem

Na žalost je s pojavom epidemije močno prišel do izraza tudi starizem, ki se kaže predvsem v pomanjkanju geriatrično specifičnih vsebin v kurikulah poklicev, ki skrbijo za stare ljudi, neenakostih v razporeditvi sredstev, ponižujočih komentarjih o starih ljudeh in covidu-19 ter olajšanju, da bolezen najbolj prizadene prav to ranljivo skupino in ne nujno nas samih.

2. Uporaba tehnologije

Uporaba tehnologije še nikoli ni bila tako v razmahu kot med epidemijo covid-19: z njeno pomočjo smo ostali povezani z zunanjim svetom na osebnem in profesionalnem nivoju ter jo uporabljali za učenje, poučevanje in uporabo drugih storitev. Berg-Weger in Schroepfer (2020, 528) na tem mestu izpostavljata, da je potreben temeljit premislek, kako uporabo tehnologije približati tudi starim ljudem v institucionalnih okoljih ter z njeno pomočjo olajšati nekatere aspekte njihovega življenja.

3. Osamljenost in socialna izolacija

Čeprav osamljenost in socialna izolacija nista nov pojav pri starih ljudeh, sta se med epidemijo znatno povečala. Posledice osamljenosti in socialne izolacije se negativno odražajo na mnogih področjih, predvsem pa se kažejo v poslabšanju fizičnega zdravja, upadu kognitivnih funkcij in slabši kakovosti življenja.

4. Medpodročna povezava

Za kakovostno institucionalno obravnavo starih ljudi med epidemijo covida-19 je izrednega pomena povezava strokovnjakov z različnih področij ter njihovo interdisciplinarno sodelovanje, prav tako pa je potrebno sodelovanje z lokalnim okoljem.

Tudi Mali in Grebenc (2021, str. 34–37) naštevata področja, ki so se v času epidemije posebej razvijala pod okriljem socialnega dela v domovih, in sicer:

1. Preprečevanje socialne izolacije in spodbujanje različnih oblik sporazumevanja

Socialni delavci in delavke v domovih so morali hitro razviti, prepoznati in uveljaviti različne oblike vzpostavljanja stikov in negovanja sporazumevanja med stanovalci in njihovimi sorodniki. Pri tem so jih odlikovale spretnosti iznajdljivosti, prilagodljivosti, spoštljivosti in predvsem sočutje do človeka (Mali in Grebenc, 2021, str. 34–35). Avtorici navedeta nekaj primerov dobrih praks, kot so:

- ohranjanje stikov po navadni pošti;
- ohranjanje stikov s pomočjo sodobne informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT);
- aktivistični projekti v skupnosti.

2. Razvoj aktivnosti, ki v času epidemije osmišljajo življenje v domu

Mali in Grebenc (2021, str. 35–36) pišeta, da so socialni delavci in delavke v domovih tenkočutno opozarjali sodelavce in sodelavke, da je pomembno skrbeti za aktivno vlogo stanovalcev v domu. Dejavnosti, ki so bile pred epidemijo večinoma skupinske, je bilo treba preoblikovati, premestiti iz skupnih prostorov v sobe stanovalcev ali jih izvajati na fizični distanci med stanovalci in zaposlenimi.

3. Zagovorništvo za ranljive skupine starih ljudi

V domovih so najpogostejše stari ljudje, ki ne morejo samostojno živeti v domačem okolju in so pri vsakodnevnih opravilih odvisni od drugih. Ti stanovalci imajo omejene možnosti za zastopanje svojih pravic, so pogosto žrtve nasilja in zlorab. Socialni delavci in delavke v domovih so zato prav pri teh skupinah stanovalcev prepoznali, da imajo sami večjo zagovorniško vlogo, ki jim je omogočala reševanje konfliktnih situacij med stanovalci in zaposlenimi (Mali in Grebenc, 2021, str. 36). Avtorici opisujeta, da so se socialni delavci in delavke v vlogi zagovornikov izkazali predvsem pri zagovorništvu ljudi z demenco v domovih ter pri zagovorništvu umirajočih stanovalcev in s tem povezanimi pogrebnimi rituali.

Štandeker (2020, str. 14), zaposlena kot vodja zdravstvene nege v enem izmed domov za stare v Avstriji, navaja, da jih je, ko so stanovalce v domu vprašali, kaj jim je bilo v času epidemije najtežje, večina odgovorila, da je bila to prepoved obiskov sorodnikov, ločenost od otrok, vprašanje, ali bodo sorodnike sploh še kdaj videli, objeli svoje otroke ipd. Velika sprememba je bila zanje tudi, da zaposlenih zaradi nošenja mask niso več prepoznali. Mnogim je ta čas priklical spomin na dogajanje v drugi svetovni vojni, predvsem na čas okrog velike noči; mnogi so povedali, da nazadnje velike noči niso praznovali med drugo svetovno vojno.

Poleg vsakodnevnih sprememb v življenju stanovalcev zaradi ukrepov za zaježitev epidemije covida-19 je to prineslo tudi veliko sprememb pri spopadanju s smrtjo stanovalcev, saj je bilo potrebno drugače organizirati pogrebe in rituale žalovanja. Brennan, Reilly, Cuskelly in Donnelly (2020, str. 1206) opozarjajo, da so bili v času epidemije covida-19 pogrebni rituali, tradicije in potek pogrebov prilagojeni ukrepom za zaježitev epidemije. Stanovalci so pogosto umirali brez prisotnosti bližnjih. Družinski člani se niso imeli priložnosti posloviti od svojih ljubljenih, razen preko telefonskih ali video klicev. Avtorji prav tako dodajajo, da so bile krste, v primeru diagnosticiranega covida-19, zaprte. Zaradi tega družinski člani pred upepelitvijo ali pogrebom niso imeli možnosti videti svojih sorodnikov, kot to v normalnih pogojih dopušča praksa. Mali in Grebenc (2021, str. 28) navajata, da so se možnosti za spremljanje umirajočih družinskih članov v instituciji med epidemijo zelo zmanjšale. V bolnišnicah to ni bila več opcija, v domovih pa zelo omejena, povezana z uporabo zaščitnih sredstev (maske, vizirji, zaščitna obleka ipd.), zaradi katerih nekateri umirajoči sorodnikov niso prepoznali. Mali in Grebenc (2021, str. 37) dodajata, da so ukrepi, sprejeti v času epidemije, posegli v uresničevanje želja umirajočih stanovalcev. Okrnjene so možnosti za pogrebne rituale (na primer omejeno je število ljudi ob slovesu, prepovedani so dogodki po

slovesu), omejena je navzočnost ljubljenih ob poslavljanju družinskega člana, stari ljudje pogosteje umirajo v institucijah, sami in zapuščeni. Avtorici razmišljata, da je zato smrt postala še bolj oddaljena od ljudi, tradicionalni rituali poslavljanja pa so slovo od pokojnih še bolj razosebili kot kadarkoli prej.

Mali in Grebenc (2021, str. 37) pišeta, da je v teh časih še bolj kot kadarkoli prej pomembno, da socialni delavci in delavke uresničujejo moralne in etične zaveze svojega poklica. Avtoricama se zdi pomembno, da jih pri svojem delu podpirajo stroka in institucije, ki to isto stroko utemeljujejo, razvijajo in zaznamujejo in da dobijo pri svojem delu možnosti za razbremenitev in potrditev, da delujejo v pravi smeri.

Banks idr. (2020, str. 570) poudarjajo, da je epidemija covida-19 spodbudila mnogo profesionalnih in osebnih prevpraševanj za socialne delavce in delavke, predvsem pa je pod vprašaj postavila nekatera etična vprašanja, kot na primer:

- V kakšni družbi želimo živeti?
- Ali je bolj pomembna ekonomija države ali zdravje ljudi? Kaj je na prvem mestu, javno dobro ali osebna svoboda?
- Kako se odločimo, ali je bolj odgovorno obiskati starega človeka in s tem zmanjšati njegovo osamljenost, ali ga izolirati, da ne bi ogrožali njegovega zdravja?

Banks idr. (2020, str. 571) menijo, da lahko socialni delavec ali delavka z odgovori na novo porajana etična vprašanja pride v konflikt z zdravstveno stroko in drugimi strokovnjaki, zato je še posebej pomembno, da na ta vprašanja odgovarja z ozirom na človekove pravice, socialno pravičnostjo in strokovno integriteto.

V takšnih razmerah ne smemo prezreti tudi potrebe po dodatnem izobraževanju in usposabljanju socialnih delavcev in delavk. Treba je ugotoviti, kako socialne delavce in delavke v praksi podpreti pri njihovem delovanju. Možni načini sodelovanja se kažejo v organiziranju in izvajanju izobraževanj na daljavo, mesečnih srečanj na daljavo s supervizorji, okroglih miz in strokovnih srečanj na daljavo, na katerih socialne delavke aktivno sodelujejo in si zaupajo dobre prakse. Povezovanje med teorijo in prakso se je v času epidemije okrepilo, hkrati pa je postalo še pomembnejše povezovanje prakse s koncepti socialnega dela (Mali in Grebenc, 2021, str. 37)

Razmere in ukrepi v domovih za stare med epidemijo covida-19 so od socialnih delavcev in delavk zahtevali hiter odziv, četudi je epidemija socialne delavce in delavke ujela povsem

nepripravljene. Svoje delo so morali reorganizirati in ga prilagoditi ukrepom, ki so med drugim narekovali tudi popolno zaprtje domov za stare, kar je povzročilo totalno izolacijo stanovalcev od zunanjega sveta. Socialno delo se je tako znašlo v razpotju – na eni strani strogi ukrepi – na drugi strani potrebe in stiske stanovalcev. Kljub usmeritvam države glede ravnanja v kriznih razmerah, so socialni delavci in delavke ostali zvesti svojemu poslanstvu, saj so našli inovativne načine premagovanja stisk stanovalcev, npr. uporaba informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT) ipd. V kriznih časih se je kot izredno dobra oblika sodelovanja izkazalo multidisciplinarno sodelovanje. Socialni delavci in delavke so svoje delo v domovih za stare prilagodili obstoječim razmeram, vendar bodo morali tudi v prihodnje razvijati nove oblike dela za omilitev posledic epidemije covida-19 (osamljenost, občutki tesnobe, žalost, porušitev medgeneracijskega sožitja ipd.).

2. Problem

Zadnji dve leti dodiplomskega študija na Fakulteti za socialno delo sem obiskovala modul Socialno delo s starimi ljudmi, ker pa mi je bilo to področje zelo ljubo, sem se odločila nadaljevati modul Dolgotrajna oskrba starih ljudi tudi na podiplomskem študiju. Poglobljeno spoznavanje socialnega dela s starimi ljudmi skozi študij me seveda ni pustilo ravnodušno v času epidemije covida-19, zato sem se odločila, da svojo magistrsko delo posvetim raziskovanju izzivov socialnega dela v domu za stare in življenju ter doživljanju starih ljudi v času strogih ukrepov za zaježitev epidemije covida-19.

Epidemija covida-19 je v Sloveniji razmeroma nov pojav, o katerem se je začelo poročati v začetku marca 2020. Kmalu je vlada med drugim izdala odloke in navodila za popolno zaprtje domov za stare ljudi za zunanje obiskovalce, saj naj bi bili domovi za stare ljudi kot institucije in kot prostor, kjer prebivajo stari ljudje, glavno žarišče okužb. Prav tako so omejili tudi stike med stanovalci in jih znotraj doma ločili na stanovalce z okužbo in stanovalce brez okužbe, zaposleni so morali nositi vso zaščitno opremo po navodilih, tako da so bili za stanovalce komaj prepoznavni, spremenjeni so bili rituali ob smrti stanovalca in podobno.

Ker socialno delo v svojstveni vlogi stremi k empatičnem, prioritarnem sodelovanju z ljudmi, menim, da je za kakovostno opravljanje našega dela nujno potrebno poznati občutke in doživljanje naših sopoltnikov, da bi lahko za njih in skupaj z njimi oblikovali pot, ki si jo naši partnerji želijo. Zaradi zaprtja domov za stare so se v starih ljudeh prebudili občutki, ki ne smejo biti spregledani ali preslišani in ki so nujno potrebni naše pozornosti in odgovorov nanje. Socialno delo je moralo biti v času epidemije covida-19 prioriteten in glavni steber za oporo pri starih ljudeh. V magistrskem delu želim zaradi tega raziskati, na kakšen način se je kazala epidemija pri doživljanju in vsakdanjem življenju starih ljudi v domu za stare. Zanima me tudi, kakšno vlogo je pri tem imelo socialno delo.

Epidemija covida-19 je namreč močno zaznamovala naša življenja, naše vsakodnevne rutine, socialne stike, vplivala je tudi na naše psihično počutje, saj smo bili prestrašeni, prav tako nismo imeli dovolj informacij, stroke so bile med sabo kontradiktorne in tudi znotraj strok so se pojavljala neusklajena navodila in priporočila. Epidemija se je odražala tudi na našem fizičnem zdravju, tudi v kolikor nismo zboleli za covidom-19, saj vemo, da je telo psihosomatsko povezano. Epidemija covida-19 se je torej močno usidrila v naša življenja in

mnogim povzročila hude stiske, pustila posledice na zdravstvenem stanju, socialnem življenju, finančnem področju ipd.

Socialno delo je moralo ravnati po navodilih pristojnih institucij, pri čemer pa je moralo ohraniti tudi čut za sočloveka in kljub ukrepom slediti poslanstvu socialnega dela. V socialnem delu nam je namreč mar za počutje starega človeka, za njegove želje in potrebe, naše poslanstvo je, da skrbimo, da je star človek vključen v življenje v domu in preprečujemo njegovo izolacijo, ga poslušamo in tudi slišimo, zavzemamo se za njegove pravice in nastopamo v vlogi njegovega zagovornika. Socialni delavci in delavke so morali svoje delo zaradi ukrepov za zaježitev epidemije covida-19 reorganizirati, predvsem pa v svoje delo vnesti ogromno znanja in iznajdljivosti, da bi lahko stanovalcem v obstoječih razmerah nudili oporo, tudi ko jim je bilo najtežje.

Socialno delo se je v času epidemije covida-19 znašlo pred mnogimi izzivi, ki jih je bilo kljub pomanjkanju kadra potrebno reševati hitro in učinkovito ter se zavzemati za dostojno bivanje stanovalcev kljub vsem ukrepom. Četudi pa so se socialni delavci in delavke spretno soočali s prilagoditvijo svojega dela težkim razmeram in reševanjem povzročenih stisk stanovalcev v domu za stare, se izzivi zanje še niso zaključili, saj bo potrebno tudi v prihodnje delo organizirati na novo, v smeri blaženja posledic epidemije covida-19 in ponovne vzpostavitve humanega dela z ljudmi in za ljudi.

Z raziskavo bi rada ugotovila, kako je epidemija covida-19 vplivala na vsakdanje življenje starih ljudi v domu za stare, kako so stanovalci doživljali ukrepe, s kakšnimi ovirami so se soočali v času epidemije in na kakšne načine so jih presegali, pa tudi, kdo je starim ljudem v domu za stare v času epidemije nudil oporo. Ugotovila bi rada tudi, kako je potekalo socialno delo v domu za stare v času epidemije, kakšna je bila vloga socialnega dela v domovih pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije ter s kakšnimi ovirami so se srečevali socialni delavci in delavke v domovih pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije in njenih ukrepov.

Z raziskavo bi rada okrepila poznavanje področja socialnega dela s starimi ljudmi v domu za stare v času epidemije. S pomočjo magistrskega dela bi rada raziskala dejansko doživljanje in življenje stanovalcev v enem izmed domov za stare v času epidemije, hkrati pa bi k razvoju naše stroke prispevala tako, da bi s pomočjo raziskave predstavila primere dobrih praks socialnih delavcev in delavk v izbranem domu v času epidemije in poskušala poiskati načine, ki bi bili koristni za socialno delo pri spopadanju s posledicami epidemije na stanovalce

domov za stare tudi v prihodnje. Moje magistrsko delo bi lahko bilo dobro izhodišče za snovanje dela socialne službe v domovih za stare tudi po koncu epidemije covida-19, saj bi socialne delavke in delavci dobili vpogled v realno situacijo tako doživljanja starih ljudi med epidemijo kot tudi dela socialne službe v enem izmed slovenskih domov za stare. Verjamem, da je epidemija covida-19 v domovih za stare pustila pečat in da se izzivi za socialne delavce in delavke še niso končali, saj bodo morale socialni delavci in delavke v svoje delo vnesti nove, inovativne oblike dela, ki bodo temeljile na reševanju nastalih občutkov, stisk in doživljanja starih ljudi zaradi epidemije.

Z raziskavo bom skušala odgovoriti na naslednja vprašanja:

- Kako je epidemija covida-19 vplivala na vsakdanje življenje starih ljudi v domu za stare?
- Kako so stanovalci doživljali ukrepe za zaježitev epidemije?
- S kakšnimi ovirami so se stari ljudje soočali v času epidemije? Na kakšne načine so jih presegali?
- Kdo je starim ljudem v domu za stare v času epidemije nudil oporo?
- Kako je potekalo socialno delo v domu za stare ljudi v času epidemije?
- Kakšna je bila vloga socialnih delavcev in delavk v domovih pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije in njenih ukrepov?
- S kakšnimi ovirami so se srečevali socialni delavci in delavke pri svojem delu zaradi epidemije? Na kakšen način so jih presegali?

3. Metodologija

3.1. Vrsta raziskave

Pri raziskovanju sem uporabila kvalitativno metodologijo. Vogrinc (2008, str. 14) kvalitativno raziskovanje opredeli kot induktiven, konstruktivističen in interpretativen pristop, ki teži k vsestranskemu spoznavanju pojavov, v čim bolj naravnih razmerah ohranja kompleksnost vsakdanjih situacij in daje zato stvarnejša spoznanja, bolj relevantna za prakso. Kvalitativna raziskovalna metoda nam omogoča pridobivanje subjektivnih izkušenj in doživljanj ter poglobljen pristop pri proučevanju raziskovalnega problema. Prav subjektivni dejavnik je tisti, ki nam daje vpogled v čim bolj celostno spoznavanje pojavov v realnih okoliščinah.

Mesec (2007, str. 11) kvalitativno raziskavo opredeli kot raziskavo, pri kateri sestavljajo osnovno izkustveno gradivo, zbrano v raziskovalnem procesu, besedni opisi ali pripovedi, in v kateri je to gradivo tudi obdelano in analizirano na beseden način brez uporabe merskih postopkov.

Pričujoča raziskava je empirična. »V empiričnih raziskavah se zbira novo, neposredno izkustveno gradivo« (Mesec, Rape in Rihter, 2009, str. 84).

Teme, ki sem jih raziskovala, so:

- doživljanje epidemije covida-19;
- spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19;
- ukrepi za zaježitev covida-19;
- preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19;
- seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19;
- opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19;
- spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19;
- izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19;
- vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19;
- ovire pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19 in spopadanje z njimi.

3.2. Merski instrumenti in viri podatkov

Podatke sem zbirala s pomočjo polstrukturiranega oziroma polstandardiziranega intervjuja, kar pomeni, da sem uporabila nekatera načela standardiziranega in nekatera načela nestandardiziranega intervjuja. Po Mesecu (1997, str. 126) pri standardiziranem intervjuju uporabljamo do podrobnosti izdelan vprašalnik in zastavljamo vsem vprašancem ista vprašanja na enak način. Uporabimo ga, ko želimo doseči čim večjo primerljivost odgovorov. Poleg teh načel sem uporabila tudi načela nestandardiziranega intervjuja. Mesec (1997, str. 125) navaja, da pri tem intervjuju pogovor vodimo tako, da lahko vprašanci čim bolj in čim bolj polno izrazijo svoje mnenje ter s svojimi besedami opišejo svoje izkušnje in doživljanje. Osnovna tehnika, uporabljena pri tej vrsti intervjuja, je pozorno poslušanje.

Pri raziskovanju sem uporabila nekatera načela standardiziranega in nekatera načela nestandardiziranega intervjuja. Pri načelih standardiziranega intervjuja sem upoštevala do potankosti izdelan vprašalnik. Vsem intervjuvankam sem zastavljala enaka vprašanja za večjo primerljivost odgovorov. Pri načelih nestandardiziranega intervjuja pa sem pogovor vodila tako, da sem intervjuvankam pustila, da so prosto govorile in gostobesedno izrazile svoje mnenje, občutke, izkušnje in doživljanje, ob tem pa sem jih pozorno poslušala.

Merski instrument je vnaprej izdelan vprašalnik, s katerim sem zbirala podatke z izpraševanjem stanovalk in socialne delavke doma za stare. Vir podatkov v pričujoči raziskavi so zapisi intervjujev s šestimi stanovalkami in socialno delavko doma za stare.

Teme, na podlagi katerih sem oblikovala vprašalnik, so: doživljanje epidemije covida-19, spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19, ukrepi za zaježitev covida-19, preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19, seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19, opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19, spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19, izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19, vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19 ter ovire pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19 in spopadanje z njimi.

Vprašalnik je v prilogi št. 1.

3.3. Populacija in vzorčenje

Populacijo predstavljajo vsi socialni delavci in delavke, zaposleni v domovih za stare ljudi v Sloveniji v času epidemije covida-19 in vsi stanovalci domov za stare ljudi v Sloveniji, ki so v času epidemije covida-19 živeli v domu za stare ljudi.

V raziskavi sem uporabila neslučajnostni priložnostni vzorec, kar pomeni, da so bile intervjuvanke izbrane načrtno, in sicer glede na merilo opredelitve populacije. Neslučajnostni priložnostni vzorec poveča tveganje za nerealen prikaz rezultatov raziskave.

V vzorec je vključena socialna delavka, ki je v Domu za stare Šmarje pri Jelšah zaposlena že 37 let in je svoje delo tam opravljala tudi v času epidemije covida-19 ter šest stanovalk, starih od 81 do 97 let, ki v domu živijo od treh do enajst let, prav tako pa so v domu preživele čas med epidemijo. Vseh sedem intervjuvank je bilo ženskega spola.

Preglednica 1: Opis vzorca

Oseba	Spol	Starost (v letih)	Čas bivanja/opravljanja dela v domu (v letih)	Izkušnja s prebolevanjem covid-19	Status osebe
A	ženski	94	11	DA	stanovalka
B	ženski	81	10	NE	stanovalka
C	ženski	84	5	DA	stanovalka
D	ženski	97	4	NE	stanovalka
E	ženski	91	3	DA	stanovalka
F	ženski	86	4	DA	stanovalka
G	ženski	/	37	DA	socialna delavka

3.4. Zbiranje podatkov

Izvedla sem sedem intervjujev. Šest intervjujev sem izvedla s stanovalkami Doma za stare Šmarje pri Jelšah in enega s tamkajšnjo socialno delavko. Pogovori so trajali približno eno uro. Zbiranje podatkov je potekalo v omenjenem domu v sobah stanovalk, s socialno delavko pa sem opravila intervju v njeni pisarni. Pogovore s stanovalkami sem opravila 13. 5. 2022, s

socialno delavko pa sem intervju opravila 16. 5. 2022. Raziskavo sem v Domu za stare Šmarje pri Jelšah želela izvesti zaradi medijske izpostavljenosti v času epidemije, saj je bil ravno ta dom na začetku pojava covid-19 eden tistih z največ potrjenimi okužbami tako pri stanovalcih kot tudi med zaposlenimi. Dotični dom že poznam, saj sem tam opravljala študijsko prakso. S tamkajšnjo socialno delavko sem se dogovorila za termin izvedbe intervjujev. Stanovalke Doma za stare Šmarje pri Jelšah sem pridobila s pomočjo usmeritev gospe Carmen Crevar, tamkajšnje socialne delavke. S stanovalkami se je dogovorila za čas srečanja in prostor, ki je omogočal ustrezne pogoje za mirno izvedbo intervjujev. Z vsemi stanovalkami sem intervjuje opravila v njihovih sobah. Vsem intervjuvankam sem na začetku predstavila temo raziskovanja in jih prosila za dovoljenje za zvočno snemanje pogovora. Vse intervjuvanke so se s snemanjem strinjale. Podatke sem zbirala s pomočjo polstrukturiranega oziroma polstandardiziranega intervjuja. Prednosti takšnega načina zbiranja podatkov so, da sem lahko vprašanim v primeru nejasnosti prilagodila vprašanja, jih po potrebi preoblikovala, jim postavila dodatna vprašanja, da bi od intervjuvank izvedela čim več in na ta način zbrala bogate subjektivne pripovedi. V primeru nerazumevanja njihovih odgovorov sem jih lahko prosila za dodatno razlago. Zaradi podvprašanj bi lahko hitro izgubila nit pogovora, zato sem se po postavljanju dodatnih vprašanj vedno vrnila na osrednja vprašanja, ki so služila kot glavno vodilo intervjuja.

Pomanjkljivosti pri zbiranju podatkov s pomočjo snemanja bi lahko bile slaba kvaliteta zvočnih posnetkov, hrupno okolje, neprimerna razdalja sogovornic od mikrofona ipd., zato sem intervjuje izvedla v sobah stanovalk in pisarni socialne delavke, ki so omogočali miren in sproščen prostor za pogovor. Pred snemanjem sem preizkusila snemalnik na mobilnem telefonu in se prepričala o kvaliteti zvočnih posnetkov, intervjuje pa sem takoj po izvedbi zapisala v Wordov dokument. Zvočni posnetki so se izkazali kot odličen pripomoček za zbiranje podatkov, saj sem intervjuje lahko po izvedbi dobesedno prepisala in s tem ohranila vse pristne podatke, pomembne za raziskavo.

3.5. Obdelava in analiza podatkov

Podatke sem obdelala na kvalitativen način, kar pomeni, da sem zbrane podatke, ki sem jih pridobila s pomočjo delno standardiziranega intervjuja, najprej uredila. Zbrano gradivo zajema vse intervjuje, ki sem jih opravila z intervjuvankami. Uredila sem jih tako, da sem jih takoj po opravljenih intervjujih zapisala. Intervjuje sem kljub trenutnim razmeram opravila

osebno, v živo, vendar sem v času opravljanja intervjujev nosila zaščitno masko. Potek analize je prikazan spodaj:

Najprej sem s pomočjo zvočnih posnetkov dobesedno prepisala pogovore v Wordov dokument. Intervjuje sem označila s črkami od A do G, pripisala vzorčne podatke in zapisala vsak celotni intervju v obliki vprašanj in odgovorov.

Primer:

INTERVJU B

Stanovalka, ni prebolela covida-19

Ste preboleli korono in kakšna je bila vaša izkušnja s to boleznijo?

Ne. Res skozi mišjo luknjo sem šla. Naokoli so bile okužene stanovalke, ampak jaz nisem dobila. Res sem imela srečo.

Kako je epidemija covida-19 vplivala na vaše vsakodnevno počutje?

Bila sem panična. Bili smo premeščeni, ker so dali tretji oddelek v drugega. Tisti, ki so bili bolni, so prišli dol, mi pa smo šli gor. Mi smo se premestili v tretji oddelek. Za mojo sobo mi je bilo hudo, jaz sem tukaj sama. V zgornjem nadstropju sem bila skupaj s svakinjo, ki tudi ni imela korone, tako da je bilo dobro, saj sem jo poznala. Samo kljub temu sem navajena biti sama v sobi, svoje kopalnice in potem je bilo to hudo, si še deliti prostor z nekom.

Podčrtovanje in izpis relevantnih delov besedila

Pri naslednjem koraku sem označila enote kodiranja. Povedi in dele povedi sem podčrtala in na ta način dobila izjave, ki sem jih označila s črko intervjuja in številko izjave.

Primer:

INTERVJU D

Stanovalka, ni prebolela covida-19

Ste preboleli korono in kakšna je bila vaša izkušnja s to boleznijo?

Ne, jaz imam tako močan imunski sistem, da se me ni prijelo. V postelji zraven mene je ležala okužena, še vstati sem ji pomagala. Veste, na higieno sem pa zelo rada gledala. Roke sem si

brisala, kljube nisem nobene prijela. Jaz sem delala v Terapiji v Rogaški Slatini 38 let, zato imam izkušnje s tem že iz moje službe. So pa umirale, veste (D1). Danes jih vidiš, jutri že več ne (D2). En mesec sem bila zaprta v drugi sobi, premeščena sem bila (D3). Upam, da se ne bo ponovilo.

Kako je epidemija covid-19 vplivala na vaše vsakodnevno počutje?

Slabo. Jaz sem takšen človek, da se rada pogovarjam. Žalostno je bilo (D4), saj sem bila ves čas sama v sobi (D5).

Odprto kodiranje

Pri odprtem kodiranju sem v tabelo vpisala številko izjave, izjavo (v ležeči pisavi), pojme, kategorije in nadkategorije.

Primer:

Preglednica 2: Primer odprtega kodiranja

E24	<i>S telefonom.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covid-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covid-19
E25	<i>Zaposleni pa so mi pomagali na tak način, da so mi priporočili, da se lahko s hčerko vidim tako, da grem na balkon, ona pa pride pod balkon.</i>	Zaposleni so nam svetovali, da lahko svoje sorodnike vidimo na tak način, da pridejo pod balkon	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covid-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covid-19

E26	<i>Sodelovala je tudi pri mojih selitvah.</i>	Sodelovala je pri premeščanju stanovalcev	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
-----	---	---	--	--

Oсно kodiranje

Pri osnem kodiranju sem uredila pojme znotraj nadkategorij in kategorij.

Primer:

Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19

Ukrepi za zajezitev covida-19

- Nisem se strinjala s premestitvijo v drugo sobo (A2), (A36), (A37), (F77), (F79).
- Premestitev v drugo sobo zaradi povečanega števila okuženih stanovalcev (A1), (A35), (B2), (B19), (C4), (D3), (D13), (E3), (G20).
- Osamitev (A11), (A41), (D12), (F25), (F32), (G2), (G25), (G38).
- Ukrepi so zelo vplivali na naše socialne stike (A13), (B20), (G8).
- Ukrepov nismo občutili direktno (A28).
- Ukrepov sem se držala (A78), (B17), (B23), (F29).
- Nismo smeli na hodnik, samo v sobi smo bili (A79), (A80), (B14), (C3), (C5), (C6), (C20), (D5), (D14), (E2), (E6), (E14), (F39), (G46).
- Prepoved druženja (A39), (C17), (C26), (D11), (F38), (G43).
- Za svojo sobo mi je bilo hudo, ker sem tukaj sama (B3), (B4).
- Vsak oddelek je imel svoje zaposlene (B5), (B6).
- Obiski so bili prepovedani (B10), (C1), (D36), (E8), (F30), (F51), (F55), (G42).

- Popolno zaprtje doma (B11), (D20), (D27), (F31), (G17).
- Komaj sem čakala, da se lahko vrnem v svojo sobo (B34).
- Ko so me zaposleni obvestili o moji selitvi v tretje nadstropje, me je pogrelo, tema (B35).
- Ob vrnitvi v svojo sobo sem vriskala od sreče (B37).
- Svoje sobe sem navajena, res enkratno, da sem zdaj lahko spet nazaj v njej (B38).
- Zaposlene smo zaradi zaščitnih oblačil prepoznavali le po glasu (B49), (G10), (G45).
- Le redko sem lahko obiskala moža, ki je bil v drugi sobi (C27).
- Smrt partnerja (C33).
- Smrt stanovalcev (A21), (A22), (B52), (D1), (D2), (D9), (F5), (F13), (G22), (G64).
- Imela sem srečo, da mi ni bilo potrebno iti v rdečo cono med toliko ljudi (F6).
- Pogrešala sem prijateljice, družino in svobodo (F40).
- Kot posledica covida-19 se je med stanovalci pojavila depresija (F26), (F27).
- Nekateri stanovalci niso imeli telefonov (F57).
- Edini stik s stanovalci so bili zaposleni (G11).
- Odhodi v bolnišnico (G21).
- Omejitve (G23).
- Maske (G24), (G44).

Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19

- Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije (A17), (A54), (A70), (B9), (B12), (B45), (B54), (B73), (C19), (C43), (D10), (D34), (D35), (D37), (E7), (E24), (F28), (F52), (F73), (F111), (G9), (G62).
- Kvačkala sem (A27).
- Svoje občutke sem morala sama pri sebi predelati in se umiriti (A46).

- Človek si je moral sam pomagati, kakor si je vedel in znal (A81).
- Pospravljala sem (A82).
- Sprejeli smo situacijo (B15), (B16), (B21), (B22), (B28), (B30), (C11), (C24), (C57), (D24), (D29), (D51), (E11), (E12), (E18), (E19), (F15), (F37).
- Veliko sem gledala televizijo (B31), (F34), (F36).
- Pogovor z drugimi stanovalci (B42), (B43), (G47).
- Štela sem korake, ki sem jih prehodila v enem dnevu (C7), (C10), (C36).
- Ker imam v sobi teraso, sem lahko bila tudi zunaj (C8, C21).
- Tablica, računalnik, telefon (C12).
- Branje knjig (C13), (F33).
- Našla sem si zaposlitev znotraj sobe (C25).
- Zamotila sem se (C35).
- S sorodniki smo se lahko videli na tak način, da so prišli pod balkon (E9), (F20), (F21), (F22), (F23), (G91).
- Nikoli prej nisem gledala nadaljevalk, v času epidemije pa sem jih začela, da sem odmisllila vse ostalo (F35).
- Stanovalci so si med sabo kaj podelili ali izposodili (G48).

3.6. Opisne definicije pojmov

Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare

Ta sklop zajema pojme, ki so povezani s spremembami pri vsakodnevnih navadah stanovalcev zaradi epidemije covida-19. Prav tako zajema pojme, povezane z občutki, ki so jih stari ljudje doživljali zaradi epidemije. Pojma, oblikovana znotraj tega sklopa, sta:

- *doživljanje epidemije covida-19*: označuje čustva, ki so jih stari ljudje doživljali med epidemijo covida-19. Nanaša se tudi na počutje in emocionalna izkustva starih ljudi v

domu med epidemijo ter na njihovo čustveno doživetje kriznega stanja. Pojmi v tem sklopu opisujejo notranje občutke stanovalcev in njihovo subjektivno doživljanje med epidemijo covid-19.;

- *spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covid-19*: zajema vse navade, dnevne rutine, običaje, aktivnosti, ki so pri stanovalcih v času epidemije potekale drugače kot navadno ali so bile na kakršenkoli način okrnjene.

Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covid-19

Sklop zajema pojme, povezane z ukrepi, ki so vplivali na življenje starih ljudi v domu in jim predstavljali prepreke na različnih področjih: vsakdanjik, socialni stiki, svoboda in drugo. Poleg tega opisuje pojme, povezane z aktivnostmi, ki so se jih stari ljudje posluževali, da bi s tem presegli posledice, nastale zaradi ukrepov epidemije covid-19. Pojma, oblikovana znotraj tega sklopa, sta:

- *ukrepi za zaježitev covid-19*: vključuje stiske stanovalcev, nastale zaradi ukrepov epidemije ter odnos stanovalcev do ukrepov. V tem sklopu je zbran tudi skupek ukrepov, ki so zaznamovali njihovo življenje v času epidemije;
- *preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covid-19*: zajema vse aktivnosti in dejanja, ki so jih stanovalci počeli v boju proti občutkom, nastalim zaradi ukrepov epidemije covid-19.

Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covid-19

Ta sklop zajema pojme, povezane z obveščanjem stanovalcev o aktualnih ukrepih in podporo, ki so jo stanovalci v času epidemije covid-19 prejeli s strani zaposlenih. Pojma, oblikovana znotraj tega sklopa, sta:

- *seznanjanje z ukrepi epidemije covid-19*: vključuje zaposlene, ki so stanovalce seznanjali z ukrepi, način njihovega posredovanja informacij o ukrepih stanovalcem in jasnost seznanjanja;
- *opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covid-19*: opisuje stanje opore, ki so jo stanovalci v času epidemije prejeli s strani zaposlenih. Prav tako vključuje odnos zaposlenih do stanovalcev v času epidemije in njihovo vlogo pri upoštevanju želja in potreb stanovalcev.

Socialno delo v času epidemije covida-19

Sklop zajema pojme, ki se nanašajo na potek socialnega dela v domu za stare v času epidemije covida-19. Nanašajo se na doživljanje socialnega dela v času epidemije pri stanovalcih in socialni delavki. Sklop opisuje pojme, ki vključujejo nove, drugačne pristope dela socialne delavke v času epidemije in pozicijo socialne delavke pri reševanju stisk stanovalcev, ki so nastale v času epidemije covida-19. Prav tako sklop zajema pojme, ki opisujejo prepreke, s katerimi se je v času epidemije soočala socialna delavka in načine, kako jih je presegala. Pojmi, oblikovani znotraj tega sklopa, so:

- *spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19*: opisuje, kaj se je pri delu socialne delavke v času epidemije spremenilo, kaj je bilo drugače. Opisuje tudi pojme, ki vključujejo zaznane razlike v socialnem delu v času epidemije ter nove pristope, ki jih je bila socialna delavka primorana uporabiti, saj je bilo potrebno njeno delo v kriznih časih prilagoditi razmeram;
- *izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19*: opisuje situacije, ko so stanovalci prišli v stik s socialno delavko in njihovo videnje socialne delavke v času epidemije;
- *vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19*: vključuje oporo, podporo, zaščito, svetovanje in vse pristope, ki se jih je socialna delavka posluževala, da bi s tem omilila stiske pri stanovalcih, nastale zaradi ukrepov epidemije covida-19;
- *ovire pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19 in spopadanje z njimi*: zajema pojme, ki opisujejo prepreke, s katerimi se je socialna delavka srečala v času epidemije. Prav tako vključuje pojme, ki zajemajo stiske, ki jih je socialna delavka v času epidemije doživljala pri svojem delu ter rešitve, ki jih je uporabila, da bi tem oviram stopila v bran.

4. Rezultati

4.1. Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare

Doživljanje epidemije covida-19

Pri stanovalcih so se v času epidemije covida-19 pojavili izrazito negativni občutki »*Počutila sem se utesnjeno (A3)«, »Bila sem panična (B1)«, »Želela sem si včasih, da se zjutraj ne bi več zbudila (F17)«.* Intervjuvanka A je imela v času epidemije celo težave z živci »*Ja, dvakrat so mi malo živci podivjali (A34)«.* Večina stanovalcev je v času epidemije občutila strah pred tem, kaj vse jih še čaka »*In pa strah pred tem, kaj vse se bo še zgodilo (D26)«, »Takšen strah sem čutila, kaj bo (A69)«.* Prav tako je bila med stanovalci prisotna nevednost, koliko časa bo epidemija trajala »*Nismo vedeli, koliko časa bo to trajalo (A25)«.* Veliko stanovalcev in stanovalk doma za stare je preživelo vojno, zato so v času epidemije razmere povezali z vojnim stanjem »*Namreč, jaz sem preživela vojno, izseljena sem bila in nekako se mi je odvijal film tistih časov (A66)«.* Dom za stare Šmarje pri Jelšah je bil v času kriznih razmer na začetku institucija z največjim številom okuženih stanovalcev in zaposlenih, zaradi česar so bili omenjani tudi v medijih, kar pa na stanovalce ni dobro vplivalo »*Sploh ta medijska izpostavljenost, to je bilo za nas zelo stresno (F3)«, »Na začetku sem bila preplašena, saj sem gledala televizijo, kjer so ves čas poročali o našem domu (F12)«.* Nekateri stanovalci so se bolj kot sami zase, bali za svoje sorodnike »*Najbolj sem se bala za svoje otroke in za svojo družino, za vse moje, bolj kot sama zase (E20)«, »Moram povedati, da me je za domače veliko bolj skrbelo kot zame (F54)«.* Stanovalci so v času epidemije doživljali hude čase in osebne stiske »*Občutila sem veliko osamljenost (A12)«, ki so jih zaznamovale »To bo ostalo v nas (B48)«.*

Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19

Stanovalci doma za stare so navajeni na domske rutine, ki se dnevno ponavljajo. V domu imajo nabor aktivnosti, ki se jih lahko po želji udeležijo. S pomočjo udeležbe pri domskih aktivnostih se kratkočasijo, družijo in še zmeraj uveljavljajo svoje sposobnosti. Prav tako imajo stanovalci svoje individualne navade, ki se med stanovalci razlikujejo. To so na primer druženje ob kavici s sostanovalci, odhod v domačo hišo, sprehodi in drugo. Spremembe pri vsakdanjih običajih so se zaradi epidemije covida-19 kazale tako pri skupnih kot pri osebnih

navadah stanovalcev. Stanovalci so čutili spremembe pri prehranjevanju, saj so jim hrano zaposleni prinesli v sobo, namesto, da bi jedli v jedilnici, kot so bili tega vajeni pred epidemijo *»Hrano so vsem stanovalcem prinašali v sobe (C2)«*. V času epidemije so prav tako odpadli vse prireditve, dogodki in srečanja *»Vsi dogodki so bili odpovedani (E5)«, »Vse prireditve, vsi dogodki, vsa srečanja, vse je odpadlo (A10)«*. Tudi skupne aktivnosti, kjer so se stanovalci družili, so bile odpovedane *»Skupnih aktivnosti ni bilo (G14)«*. Stanovalke so poleg skupnih domskih rutin, zaznale spremembe tudi pri individualnih navadah. Intervjuvanka A je čutila spremembe pri druženju ob kavici s sostanovalkami *»Pa s prijateljicami tukaj iz hodnika smo imele navado, da se ob sobotah ali nedeljah dobimo v kavarni na kavici in malo pogovorimo, v času korone pa tega nismo mogle (A16)«*. Spremembe so se pojavile tudi pri navadah, povezanih z izhodi iz doma, saj niso mogle iti na sprehod ali domov *»Največja stiska je bila to, da nisem mogla na sprehod, na zrak (A38)«, »Sem si pa želela včasih iti v svojo domačo hišo, pa tega nisem mogla (C22)«*. Prav tako so stanovalke občutile spremembe pri aktivnostih, na katere so bile navajene in so jih rade počele *»Prav tako nisem mogla igrati taroka z domsko družbo (C23)«, »Ko je bila korona, pa nisem čistila zelenjave – to sem pogrešala, saj zelo rada delam (D40)«*. Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije so bile občutne, kar pa me ni presenetilo, saj so bili stiki z ostalimi in izhodi stanovalcev zaradi strogih ukrepov epidemije covid-19 prepovedani, možnosti za ohranjanje vsakodnevnih navad pa so se zato skrčile.

4.2. Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covid-19

Ukrepi za zaježitev covid-19

Strogi ukrepi za zaježitev epidemije covid-19 so povzročili osamitev stanovalcev *»Popolnoma smo bili izolirani. Res je bila to izolirnica (A41)«, »Med epidemijo pa sem bila zaprta, da nisem imela z nikomer stikov (D12)«, saj niso smeli niti na hodnik »Nisem na hodniku bila tri mesece (A79)«*. Ukrep, ki je najbolj vplival na stanovalke doma za stare, je bila premestitev v drugo sobo zaradi povečanega števila okuženih stanovalcev ali zaradi lastne okuženosti *»En mesec sem bila zaprta v drugi sobi, premeščena sem bila (D3)«, »Pa selili so me kar naprej (E3)«*. Premestitev v drugo sobo je stanovalkam predstavljala veliko stisko, saj so svojih sob navajene, tam imajo svoje stvari, njihova soba jim predstavlja občutek zavetja, zasebnosti in varnosti. O premestitvah v drugo sobo stanovalke pravijo takole: *»Samo kljub temu sem navajena biti sama v sobi, svoje kopalnice in potem je bilo to hudo, si še deliti*

prostor z nekom (B4)«. »Razložili so mi, da stanovalci iz tretjega nadstropja pridejo v drugega in me moramo iti v tretjega, takrat me je tako zelo pogrelo, tema (B35)«. »Rekla sem, da me prosim naj ne prestavijo, saj v tem primeru ne bom umrla zaradi covida, temveč zaradi žalosti in samote (F79)«. Ker so stanovalke svojih sob navajene, ne preseneča, da so do selitev čutile odpor. So se pa zato ob vrnitvi v svojo sobo pojavili toliko večji občutki sreče, intervjuvanka B jih izrazi na ta način: »Ko sem prišla nazaj v svojo sobo, sem samo vriskala od sreče (B37)«. »Tukaj sem res navajena, res enkratno, da sem zdaj spet nazaj lahko tukaj (B38)«. Edini stik s stanovalci v času epidemije so bili zaposleni »Edini stik smo bili dejansko mi zaposleni (G11)«, ki pa jih stanovalci zaradi zaščitnih oblačil pogosto niso prepoznavali »Nisi poznal nikogar več od zaposlenih, razen po glasu, strašno je bilo (B49)«, »Mi smo bili v zaščitnih varovalnih oblačilih in so se nas sprva prestrašili (G10)«. Ukrepi so občutno zmanjšali socialne stike stanovalcev, saj se niso mogli družiti drug z drugim »Zmanjšalo se je druženje – jaz sem namreč zelo rada med ljudmi (D11)«, »Bi rekla, da ta prepoved druženja, saj sem družabna oseba (F38)«. Stanovalkam je bilo zelo hudo zaradi popolnega zaprtja doma »Pa to, da smo bili popolnoma zaprti je bila tudi velika stiska (D27)«, saj je ta ukrep vplival tudi na prepoved obiskov sorodnikov »Na obisk pa tako nihče ni smel (E8)«, »Stiska, da se nisem videla z domačimi v takšni meri in na način, kot smo se videli pred korono (F55)« in s tem pri stanovalkah povzročil stisko.

V času epidemije covida-19 je v domu za stare umrlo veliko stanovalcev, kar je stanovalke močno prizadelo »Pa umrlo nam je 27 ljudi – to nas je potrlo, mi smo bili šokirani (A21)«, »Mene je zelo prizadelo, da so mi povedali, da je moja prijateljica, ki je bila vse življenje zelo vitalna, umrla (F5)«. Izgubili so namreč sostanovalce, prijatelje, sosede, družabnike. Intervjuvanka C je v času epidemije izgubila partnerja »Umrli mi je partner (C33)«. Intervjuvanka F pomembno opozori tudi na oviro, ki se je pojavila v času epidemije pri ohranjanju stikov stanovalcev s sorodniki, saj nekateri niso imeli svojih telefonov »Je bilo pa nekaj primerov takšnih, da stanovalci niso imeli telefonov (F57)«. Kot posledica covida-19 se je med stanovalci pojavila depresija »Mesece po koncu korone je pa bilo v domu čutiti veliko depresije (F26)«, kar ne preseneča, saj so bili stanovalci zaradi strogih ukrepov mesece popolnoma izolirani in oropani socialnega življenja. Iz prebranega lahko razberemo, da so zaradi ukrepov stanovalci doživeli mnoge stiske, ki jim bo potrebno nameniti pozornost tudi v prihodnje.

Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19

Ker stanovalci zaradi ukrepov epidemije svojih sob niso smeli zapuščati, so si našli zaposlitve znotraj sobe. Nabor aktivnosti stanovalcev za kratkočasenje je zelo raznolik: *»Sem pa takrat veliko kvačkala, da mi je čas hitreje minil (A27)«*. *»En dan sem si en predal pospravila, drugi dan sem šla na drugo stran in tako naprej (A82)«*. *»Gledala sem televizijo, da sem se tisti čas popolnoma odklopila (F36)«*. *»Pa veliko sem brala knjige (C13)«*. Zanimivo se mi zdi, da se je intervjuvanka C v času epidemije covida-19 domislila posebne aktivnosti za kratkočasenje, saj je vsak dan štela korake, ki jih je prehodila v svoji sobi *»Štela sem, kolikokrat sem prehodila sobo na dan ter zvečer zračunala, koliko metrov poti sem opravila (C7)«*. Čas epidemije je bil za nekatere tudi povod za preseganje stisk z aktivnostmi, ki se jih nikoli prej niso posluževali. Intervjuvanka F je v času epidemije začela gledati nadaljevanke, ki jih prej ni *»Nikoli prej nisem gledala nadaljevanek, vendar sem jih v času korone začela, samo zato, da sem odmisllila vse ostalo (F35)«*.

Vse stanovalke so stike s sorodniki in prijatelji v času epidemije covida-19 ohranjale s pomočjo sodobne tehnologije *»Svoje domače sem že poklicala preko računalnika ali tablice, telefona, imam to vse, tako da tukaj ni bil problem (C19)«*, *»Z domačimi sem se slišala po telefonu (F111)«*. V času epidemije se je sodobna tehnologija izkazala kot zelo učinkovit pripomoček za ohranitev stikov s sorodniki *»Hvala bogu za telefon (B12)«*. Vendar pa to ni bil edini način, s katerim so lahko stanovalci vzdrževali stike s svojimi sorodniki, saj so se v domu domislili, da lahko njihovi domači pridejo pod balkon *»Mnogi sorodniki so prišli pred dom in se na daljavo pogovarjali s svojimi starši ali pa so jih vsaj videli (G91)«*. Na ta način so ohranili povezanost s svojimi sorodniki, kar jim je dalo moč in upanje *»To, da sem videla domače, me je zelo opogumila za naprej, mi je bilo potem lažje (F22)«*.

Presenetilo me je, da je večina stanovalk sprejela stanje v času epidemije in se z njim sprijaznila *»Jaz sem vse vzela tako, kot je bilo, resnično (B21)«*. Stari ljudje so preživeli že marsikaj, veliko jih je doživelo tudi vojno, življenje jih je okrepilo in morda lahko to sprejetje povezujem tudi s tem. Zaradi sprejetja strogih ukrepov so stanovalke lažje preživele obdobje izolacije.

4.3. Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19

Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19

Stanovalce so z ukrepi seznanili različni zaposleni »*To so nas pa tukaj seznanjali, vodstvo (A30)«, »Nato sta prišli gospa socialna delavka in gospa direktorica, ko sem jedla v jedilnici in sta prišli povedat v jedilnico, da se je tako in tako zgodilo, da se bomo od zdaj naprej morali držati ukrepov (B25)«, »Z ukrepi me je seznanila fizioterapevtka (D21)«, največkrat pa tisti, ki so bili neposredno ob njih »Seznanili so jih vsi tisti, ki so bili neposredno ob njih (G29)«.*

Zaposleni so stanovalce skušali o ukrepih obveščati osebno in neposredno »*Skratka, res lepo se mi je zdelo, da sta nam prišli osebno povedat, kakšna je situacija (B29)«, »Osebno pa zato, da so nas videli in so imeli možnost povedati svoje stiske in težave (G33)«.* Pomembno se mi zdi, da so kljub strogim ukrepom zaposleni ohranili pristen, neposredni stik s stanovalci, saj je tak način posredovanja informacij o ukrepih veliko bolj osebno in zato za stanovalce bolj razumljiv, saj so imeli tako možnost zaposlenim postaviti vprašanja glede morebitnega nerazumevanja ukrepov ali nejasnosti navodil »*Sem vse razumela in tudi osebje mi je zmeraj odgovorilo na vsa vprašanja (A33)«.* Poleg osebnega obveščanja pa so se zaposleni posluževali tudi sporočanja obvestil po zvočniku »*Po zvočniku so krožila obvestila (C30)«.*

Informacije o ukrepih so zaposleni stanovalcem posredovali sproti »*Ja, ja, to pa so nas obveščali sproti, večkrat na dan (E16)«, kar je stanovalce pomirjalo »Sprotno obveščanje in obvestila so nas malo pomirjala, bi rekla (F47)«.* Navodila so bila za stanovalce dovolj jasna »*Vse so nam povedali jasno in glasno (D22)«.* Iz povedanega lahko razberemo, da so bili stanovalci o ukrepih obveščeni pravočasno in na način, ki so ga razumeli. Prav tako so imeli priložnost od zaposlenih dobiti odgovore na vprašanja, ki jih niso razumeli, saj so seznanjanje stanovalcev o ukrepih prevzeli tisti zaposleni, ki so bili v osebnem stiku s stanovalci.

Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19

Oporo so stanovalcem nudili vsi zaposleni »*Vsi, vsak na svoj način (D30)«.* Stanovalke močni opori, ki so jo prejemale v času epidemije covida-19 pripisujejo sodelovanju zaposlenih »*Tu je eden domači tim, veste (A52)«, »So si med sabo poročali in bili so povezani, kot ena velika družina smo bili (F130)«.* Stanovalkam je kljub težkim razmeram zelo veliko pomenila prijaznost zaposlenih »*Prijaznost s strani zaposlenih mi je predstavljala največjo oporo (C40)«* in njihova pozitivnost in energičnost »*In kako so bili vsi dobre volje, to ne moreš*

verjeti (F70)«. Zaradi kadrovske stiske so v dom prišli pomagat še prostovoljci, ki so stanovalce razveselili »Peli so po hodniku in to je bilo za nas tako zelo lepo (F65)«.

Zaposleni so stanovalcem nudili različne oblike opore, intervjuvanke o prejeti opori pravijo takole: »Karkoli smo potrebovali, smo dobili (B75)«. »Na vse načine so nas tolažili (B51)«. »Vsi so se trudili v tistem obdobju, bili so utrujeni, a vseeno so nas nekako opogumljali (C39)«. »Prinesli smo jim kakšne priboljške ali spominke domačih (G50)«. »V bolnico si nisem želela iti, čeprav sem bila zelo slabotna in zaposleni so upoštevali moje želje, kar mi je res veliko pomenilo (F11)«. »Nas pomirili in nam prigovarjali, da bo še vse dobro (F50)«.

Zaposleni so se prav tako vključili v pomoč pri ohranjanju stikov stanovalcev s sorodniki. Svetovali, so jim, da lahko svoje sorodnike vidijo preko balkona »Zaposleni pa so mi pomagali na tak način, da so mi priporočili, da se lahko s hčerko vidim tako, da grem na balkon, ona pa pride pod balkon (E25)«. Tistim stanovalcem, ki niso imeli svojih telefonov, so zaposleni omogočili, da so svoje sorodnike videli s pomočjo video klicev »In tistim so fizioterapevtka in ostali takšni zaposleni, ki takrat niso imeli dela, po navodilih socialne delavke, omogočili, da so lahko poklicali domov in da so jih celo videli (F58)«. Angažiranost zaposlenih se je kazala tudi pri pomoči pisanja pisem sorodnikom stanovalcev »Tudi mi smo stanovalcev pomagali pisati pisma in jih pošiljali naslovnikom (G90)«. Zaposleni so stanovalcem nudili močno čustveno oporo, saj so jih nenehno bodrili, opogumljali in jim prisluhnili. Razumeli so stiske stanovalcev in upoštevali njihove želje. Kljub nemogočim razmeram zaradi ukrepov v domu, je stanovalcem močan steber opore, ki so jo prejeli s strani zaposlenih, predstavljal varno zavetje. Izkazalo se je, da so zaposleni v času izrednih razmer opravljali svoje delo s srčnostjo, predanostjo in zavzetostjo za stanovalce. S toplimi, inovativnimi pristopi so olajšali marsikatero stisko, ki se je zaradi epidemije pojavila pri stanovalcih.

4.4. Socialno delo v času epidemije covida-19

Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19

Socialna delavka je pri svojem delu v času epidemije covida-19 zaznala veliko sprememb »Delo je bilo povsem drugačno (G70)«. Zaradi epidemije je prevzela drugačne zadolžitve, kot so: »Vsakodnevno sestankovanje o novo obolelih, o smrtih, o ozdravljenih (G71)«. »Organiziranje raznih con (G72)«. »Obveščanje stanovalcev o selitvah (G73)«. »Selitve

(G74)«. »Obveščanje sorodnikov o potrebnih selitvah (G75)«. »Obveščanje sorodnikov o stanju stanovalcev (G76)«. »Pomoč pri delu na oddelku, hranjenje (G77)«. »Pogovori s stanovalci po telefonu (G78)«. »Še več je bilo opogumljanja in vzpodbujanja (G79)«. »Organiziranje raznih aktivnosti bolj na individualni bazi (G80)«. Intervjuvanka F je ugotovila, da je imela socialna delavka pred epidemijo veliko več dela s sprejemanjem novih stanovalcev »Mislim, da je imela prej veliko več dela s sprejemanjem novih stanovalcev (F93)«.

Socialna delavka zaradi ukrepov ni imela osebnih stikov s stanovalci »Stikov nismo imeli, ker ni smela prihajati v naše sobe (B59)«, informacije jim je posredovala iz hodnika ali po zvočniku »Vse nam je sporočila iz hodnika ali pa po zvočniku (B67)«. Vendar pa stanovalke pri njenem odnosu do stanovalcev niso zaznale sprememb »Prijaznost ista kot je bila prej, kot je zdaj (A63)«. Socialna delavka je morala v času epidemije covida-19 popolnoma reorganizirati svoje delo in prevzeti zadolžitve, ki so sovpadale z dotičnimi potrebami in primanjkljaji na različnih področjih delovanja doma. Vključila se je tudi na oddelke, kjer je bilo potrebno in prevzela delo ostalih zaposlenih. Na novo je organizirala svoje delo v smeri preprečevanja stisk stanovalcev, prevzela je stik s sorodniki in aktivno sodelovala pri selitvah stanovalcev.

Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19

Epidemija covida-19 je krepko zmanjšala osebni stik med socialno delavko in stanovalci, vendar pa je socialna delavka kot alternativo osebnemu stiku prevzela komunikacijo s stanovalci preko mobilnega telefona »Socialna delavka me je večkrat klicala in verjetno tudi druge (F85)«. Stanovalke so zaznale, da je imela socialna delavka v času epidemije veliko zadolžitev in dela »Bila je pa socialna delavka zelo zaposlena (D43)«, vendar se je kljub temu zanimala za počutje in občutke stanovalcev »Me je pa poklicala in tudi sama želela slišati o mojih občutkih, za kar sem ji zelo hvaležna (F115)«. Kadarkoli je bilo potrebno, je poklicala tudi sorodnike stanovalcev »Poklicala je tudi mojo hčerko, če sem imela težave s telefonom (E28)«, »Pa tudi mojo sestro in domače je socialna delavka obveščala, kako je z mano (F84)« in sprejemala njihove klice »Veliko je bilo tudi klicev s strani domačih in socialna delavka jim je znala vedno naše stanje opisati na način, ki jih ni naredil panične, mirila jih je, tudi njim svetovala (F125)«. V stik s stanovalci je socialna delavka prihajala v različnih situacijah: »V stik z njo sem prišla, ko mi je umrl mož (C47)«. »Ko so rabili pogovor, da podelijo svojo stisko (G66)«. »Nabava potrebnih stvari (G69)«. Četudi stanovalke niso potrebovale njene

konkretne pomoči, pa so vedele, da jim je socialna delavka zmeraj na voljo in pripravljena pomagati *»Nasvete bi dobila od nje in vem, da je na razpolago (A61)«, »Dala mi je vedeti, da nisem sama in da lahko kadarkoli poiščem njeno pomoč, da mi je na razpolago, da jo lahko pokličem (C50)«*. Pomembno se mi zdi, da je socialna delavka tudi v kriznih razmerah našla način za ohranjanje stikov s stanovalci in jim ponudila možnost, da ji zaupajo svoje stiske. Čas epidemije je bil namreč za stanovalce izredno težko obdobje, saj je bil njihov stik z zunanjim svetom izrazito zmanjšan.

Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19

Večina stanovalk je svoje stiske predelala sama pri sebi in pomoči ni iskala pri socialni delavki *»S časom so se moje težave pomirile, tako da nisem o tem govorila z nikomer (A77)«*. Socialna delavka je stanovalce ves čas obveščala o aktualnih ukrepih in jim posredovala druge za njih pomembne informacije *»Nenehno nas je obveščala, da smo bili na tekočem (B72)«, »Seznanitev stanovalca, kako bodo tekle zadeve naprej, kdaj se bodo lahko vrnili v svoje sobe, kje so njihove stvari, kdaj bodo lahko videli svoje domače (G102)«, kar jih je pomirilo »Sporočila so nas pomirila (B68)«*. Po zvočniku je stanovalce pozvala, da se lahko nanjo obrnejo kadarkoli bodo potrebovali njeno pomoč *»Svetovala nam je po zvočniku, če kaj potrebujemo, da se lahko obrnemo nanjo ali na druge zaposlene (B79)«*.

Socialna delavka je stanovalcem dosti svetovala *»Da vzdržijo, da ohranjajo dobro voljo, da se potrudijo, saj bo tega konec (G96)«* in jih zaščitila, kadar je bilo to potrebno *»Zaščitila nas je tako, da nas je opominjala, da se naj držimo ukrepov (C61)«*.

Odlično se je znašla tudi v vlogi zagovornice, saj je usmerjala ostale zaposlene in sodelovala z njimi v smeri maksimalnega aktiviranja vsega osebja za doseganje razmer za stanovalce doma za stare, ki si jih v socialnem delu želimo. Takšne razmere so za stanovalce vzpodbudne in ustvarjajo prostor, kjer vsak stanovalec lahko izrazi svoje mnenje, želje in potrebe brez zadržkov in strahu. Da je bilo temu res tako, utemeljuje intervjuvanka B: *»Vsi so se nam posvečali tako, kot je treba, socialna delavka jih je usmerjala (B77)«*.

Čustvene stiske stanovalcev je socialna delavka reševala s tolažbo *»Takrat, ko sem bila v stiski, so bile tolažilne besede, da bo boljše in tako naprej (A65)«, nudenjem čustvene opore »Čustveno nas je pomirjala (B70)«, s pomirjanjem ter vzpodbujanjem »Socialna delavka nas je ves čas mirila: ne bojte se, čuvajte se, pokličite me po telefonu ... (B81)«* in pojasnitvijo situacij *»Prišla je tudi, ko sem se morala preseliti in razložila, zakaj se vse to dogaja (E33)«*.

Pomembno se mi zdi izpostaviti tudi, da je socialna delavka v času epidemije prisluhnila željam stanovalk in jih upoštevala »Lahko rečem, da takrat, ko se nisem želela preseliti iz svoje sobe, pa me je upoštevala (F116)«.

Socialna delavka ni pozabila niti na stiske stanovalcev pri ohranjanju socialnih stikov, saj je stanovalcem omogočila, da so lahko svoje sorodnike videli s pomočjo sodobne tehnologije »Organizirala je, da so fizioterapevke omogočile stanovalcem, ki so bili brez telefonov ali pa vsem, ki so to želeli, da so lahko videli svoje domače preko kamere (F101)«.

Ovire pri delu socialne delavke v času epidemije covid-19 in spopadanje z njimi

Socialna delavka se je pri svojem delu srečala s preprekami na področju neskladnosti in nejasnosti navodil s strani pristojnih institucij »Nejasna in kontradiktorna navodila, ki so se dnevno spreminjala (G104)«, »Neusklajenost zunanjih strokovnih služb (G105)«, »Nedelovanje celotnega sistema služb (G106)«, prav tako pa je občutila stiske pri sporočanju težkih, neljubih informacij stanovalcem »In pa kako povedati stanovalcu, da mu je umrl sosed (G107)«, »Ali da se mora seliti (G108)«.

O preseganju zaznanih ovir socialna delavka pove takole: »Pri soočanju s težavami so mi pomagale dolgoletne izkušnje (G109)«. »Težave sem rešila z zaupanjem, ki si ga pridobiš tako pri stanovalcih in zaposlenih (G110)«. »S korektnim odnosom (G111)«. »In s spoštovanjem in razumevanjem (G112)«.

Socialno delo je bilo v času epidemije prilagojeno takratnim razmeram in primorano na hitro, nepričakovano in učinkovito organizirati delo na novo, na drugačen način. Poleg vseh sprememb, ki jih je socialna delavka zaznala pri svojem delu, se je morala soočiti tudi z ovirami, ki so sočasno vplivale na njeno delo. Stanovalci so čakali na navodila, ki jim jih je morala posredovati, a so se ta vedno znova spreminjala in si pogosto tudi nasprotovala. Pri reševanju težav pa ni pozabila na poslanstvo socialnega dela, ki nas zavezuje k srčnosti in korektnemu odnosu, saj je stanovalcem vselej posredovala sporočila na način, ki so ga razumeli in jim hkrati ponudila ramo, na katero so se lahko naslonili.

5. Razprava

V začetku leta 2020 se je v Sloveniji pojavila nova oblika bolezni, ki se je nenadzorovano in hitro širila. Najbolj rizična skupina med prebivalci so bili prav stari ljudje, sploh tisti, ki so živeli v domu za stare. Institucionalna oblika bivanja je namreč idealen pogoj za hiter prenos okužbe med stanovalci, saj je prostor, kjer se gibljejo stari ljudje v domu za stare glede na število stanovalcev, izredno majhen. Dom za stare Šmarje pri Jelšah je bil ravno na začetku glavno žarišče okužbe novega virusa, saj je v njem bilo, po poročanju medijev, največ okuženih stanovalcev in zaposlenih. Slovenija je epidemijo covida-19 razglasila 12. marca 2020, s čimer je sledila razglasitvi pandemije Svetovne zdravstvene organizacije in sprejela stroge ukrepe za zaježitev omenjenega virusa.

Stari ljudje so v sodobni družbi že tako ali tako pogosto spregledani in odrinjeni od vpetosti v družbeno dogajanje, doživljajo občutke neenakosti, diskriminacije. V starosti se pojavljajo mnoge stiske, ovire in težave. V času epidemije covida-19 so bile te stiske še bolj poglobljene, pojavile pa so se nove. Iz pričujoče raziskave lahko razberemo, da so stanovalci Doma za stare Šmarje pri Jelšah v času epidemije covida-19 doživljali negativne občutke, kot so občutek utesnjenosti, strah, nemoč, potrnost, osamljenost, negotovost ipd. Mnoge je obdobje epidemije covida-19 spomnilo na vojno, ki so jo preživeli. Sobočan (2021, str. 80) navaja, da je pandemija mogoče sorodna drugim krizam (kot so okoljske katastrofe ali vojne): v času njihovega trajanja postane zagotavljanje storitev tvegano (in pogosto omejeno), iskati je treba nove načine dela.

Zagovorniki deinstitutionalizacije opozarjajo, da je bilo bivanje v domu za stare v času epidemije eden izmed razlogov, ki je stiske stanovalcev še poglobil. Kot je navedeno v raziskavi Razmere v domovih za starejše v prvem valu epidemije covida-19 (2021, str. 8) starejši niso samo neposredno prizadeti zaradi epidemije kot t. i. rizična skupina, ki je bolj dovzetna za težji potek covida-19. Zaradi že sicer ranljivega položaja – zdravstvenega, socialnega, nenazadnje tudi zaradi stigmatizacije in diskriminacije – bolj občutijo posledice epidemije, vključno s posledicami ukrepov za njeno zaježitev. Epidemija je ne le za starejše, ampak tudi na splošno, zaostрила že obstoječe neenakosti in privedla do novih. Znotraj skupine starejših pa so bili v slabšem položaju tisti, ki bivajo v domovih za starejše. V domovih za starejše so se v prvem valu epidemije okužbe hitro in množično širile, zato so bili deležni strogih zaježitvenih, varovalnih in omejevalnih ukrepov, ki so vplivali tudi na človekove pravice in svoboščine stanovalcev.

Izkazalo se je, da so stanovalci Doma za stare Šmarje pri Jelšah občutili spremembe v vsakdanjem življenju, saj je bil potek njihovega vsakdanjika zaradi ukrepov epidemije covid-19 popolnoma drugačen kot v času pred epidemijo. Odpovedane so bile namreč popolnoma vse domske aktivnosti in dogodki, prav tako pa stanovalci niso mogli početi stvari, na katere so bili navajeni pred epidemijo, to so sprehodi, odhodi v domačo hišo ipd.

Največja stiska, ki so jo stanovalci občutili zaradi ukrepov epidemije, so bile premestitve v drugo sobo, ki je bil edini način za učinkovit boj za zajezitev obstoječega virusa. Večina stanovalcev se s premestitvijo ni strinjala ali pa so komaj čakali, da se vrnejo v svojo sobo. Ni si težko predstavljati, kakšno žalost in nemoč so ob selitvah čutili stanovalci, ki so svojih sob navajeni. Ljudje smo družabna bitja in potrebujemo stik z drugimi ljudmi in zunanjim svetom. Stanovalci so bili v času epidemije v popolni izolaciji, edini stik z njimi so bili zaposleni, ki pa jih zaradi zaščitnih varovalnih oblačil niso prepoznavali. S sorodniki so lahko stike ohranjali le s pomočjo sodobne tehnologije, prikrajšani so bili neposrednega stika, dotikov, objemov. Budič in Ogrin (2021, str. 59) opredelita socialno izolacijo kot objektivno stanje zredčene mreže sorodstvenih in nesorodstvenih odnosov in posledično manj interakcij z drugimi oz. so te le občasne. Dragoš (2000, str. 304) piše, da so socialne mreže starega človeka varovalni dejavnik, ki so veliko bolj ozke od mlajših generacij, in omejevanje teh lahko stvari samo še poslabša. Tudi Mali (2006, str. 320) izpostavlja, da je prilagajanje v starosti veliko težje, zato stanovalci potrebujejo več časa, razumevanje in podpore s strani zaposlenih.

Epidemija covid-19 je med nas vnesla spoznanja o socialni izolaciji kot fenomenu, ki se je pojavil kot nujen ukrep za zajezitev epidemije, a je hitro prerasel v novo obliko epidemije, morda pandemije izoliranosti različnih družbenih skupin ljudi. Med njimi so jo prav stari ljudje doživeli v najbolj kruti in surovi obliki, saj je načela že sicer močno okrnjene socialne odnose, manjše socialne mreže in stike z drugimi ljudmi (Mali, 2021).

Stanovalci so si bili v dani situaciji primorani poiskati aktivnosti znotraj sobe, ki so jih kratkočasile in jim pomagale preusmeriti misli. Sobočan (2021, str. 80) piše, da ukrepi preprečevanja virusa vplivajo na zapiranje ustanov in prekinitev storitev, neenakosti med ljudmi se poglobljajo ter se intersekcionalno povečujejo.

Pričujoča raziskava je pokazala, da so stanovalci doma Šmarje pri Jelšah dobivali oporo ne samo s strani tamkajšnje socialne delavke, pač pa s strani celotnega osebja doma; gospodinje, medicinskih sester, fizioterapevtk idr. Oporo so jim nudili tako na fizični kot tudi na psihični

ravni ter na povezovalen način, saj je medicinsko osebje delovalo s socialnim z roko v roki. To me ne preseneča, saj so odnosi v domu zelo domači, osebje in stanovalci pa imajo sproščene in tople, celo prijateljske odnose. Mali (2013b, str. 33) poudarja pomen socialnega modela v domovih za stare, ki zagotavlja celostno oskrbo starih ljudi in pravi (2008, str. 75), da je pomembno tudi osebje doma, kljub temu da stanovalci z njim niso v intimnem in poglobljenem odnosu tako kot s sorodniki, vseeno pa jih star človek potrebuje in jih po potrebi prosi za pomoč.

V domu za stare je ključnega pomena dober in spoštljiv odnos socialne delavke s stanovalci ter občutek varnosti in zmožnosti starih ljudi, da imajo svoj glas in da ga v največji možni meri lahko tudi uveljavljajo. To se je lepo pokazalo v domu za stare Šmarje pri Jelšah, saj so intervjuvani stanovalci nenehno poudarjali, kako korekten je bil odnos socialne delavke do njih v času epidemije, kako so imeli nenehno možnost dobiti kakršnokoli pomoč, izraziti svoje mnenje, predloge, pritožbe ipd. Mali (2006, str. 27) pravi, da je temeljnega pomena stanovalcem zagotoviti udeležnost v procesih odločanja, poleg tega pa se morajo njihove želje in ideje realizirati tudi v praksi. Še vedno je potrebno pri tem upoštevati pravila in okvirje institucije, v primeru epidemije covida-19 pa še ukrepe za zaježitev širjenja virusa, ki jih je sprejela slovenska vlada, kar je drastično zmanjšalo možnost sodelovanja starih ljudi pri oblikovanju odločitev in je še dodatno povečalo občutek nemoči pri njih.

Socialna delavka je pri svojem delu v času epidemije zaznala mnogo sprememb. Njeno delo je v času kriznih razmer zavzemalo predvsem načrtovanje in izvedbo selitev stanovalcev znotraj doma, obveščanje stanovalcev in njihovih sorodnikov o potrebnih selitvah, kar ji je predstavljalo stisko, saj se zaveda, da so selitve bile za stanovalce stresne in neljube. Prav zaradi tega je načrtovala le selitve, ki so bile nujno potrebne in zgolj iz razlogov za zamejitev virusa. Selitve je izvedla korektno – stanovalce je predhodno o potrebnih selitvah obvestila in jim sočasno nudila potrebno čustveno podporo ter jih mirila, da so selitve le začasne.

Tudi Mali (2021) opisuje, da so socialne delavke v domovih svoje delovanje iz časov pred epidemijo, ko so se ukvarjale večinoma s prosilci za sprejem v dom, preusmerile v preseljevanje stanovalcev znotraj doma. Večletna prizadevanja, da bi stanovalci ostali v sobi, v katero so prišli v dom, tudi če se jim zdravje poslabša, da jih zaposleni ne bi selili na druge oddelke (na primer varovane, negovalne), so se v nenadnem razmahu epidemije v hipu razblinila. Socialne delavke so se morale sprijazniti s selitvami, ker je bila to edina podana

rešitev za zamejitev širitve okužb v domu. Kljub temu so ostale pozorne na osnovne vrednote socialnega dela in skrbele, da so se preselitve izvedle na za stanovalce čim prijaznejši način.

V pričujoči raziskavi se je pokazalo, da je bila vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19 za stanovalce izrednega pomena. Socialna delavka se je kljub težkim razmeram aktivno zavzemala za stanovalce, sodelovala je z ostalimi zaposlenimi in jim predajala znanje socialnega dela, katerega bistvo je slišati stanovalca in ustvariti prostor, kjer lahko vsakdo brez zadržkov pove svojo resnico. Poleg tega je stanovalcem nudila jedro čustvene opore, saj jih je nenehno bodrila in jih vzpodbujala, tolažila in pomirjala. V pričujoči raziskavi se je izkazalo, da so bili stanovalci z ukrepi pravočasno seznanjeni, informacije o ukrepih so bile za njih dovolj jasne. Stanovalce so z aktualnimi ukrepi seznanjali vsi zaposleni v razumljivem jeziku, ki so ga stanovalci razumeli. Zaradi pomanjkanja osebja so se priključili še prostovoljci, ki so stanovalcem dali upanje, saj so bili pozitivni in energični.

Dominelli (2020, str. 13) opisuje aktivnosti socialnih delavcev in delavk, ki so v času epidemije na globalni ravni vključevali:

- ohranjanje uporabnosti, dostopnosti in zanesljivosti socialnih storitev za uporabnike med epidemijo;
- obravnavanje čustvenih potreb, strahu, tesnobe, čustvenih reakcij, stresa, žalosti in negotovosti med stanovalci, sodelavci in zdravstvenimi delavci na kolektivni in osebni ravni;
- olajšanje dostopa do storitev svetovanja in vključevanje psihosocialne pomoči v proces dela za doseganje boljšega duševnega zdravja stanovalcev;
- zavzemanje za stanovalce in za zagotavljanje spoštovanja socialne pravičnosti ter človekovih pravic – zagovorništvo;
- aktiviranje novih in obstoječih mrež in organizacij za zagotovitev ustrezne opore stanovalcem;
- posredovanje navodil vlade stanovalcem v razumljivem, njim prilagojenem jeziku;
- vključevanje prostovoljcev v proces dela, usposabljanje in podpiranje prostovoljcev.

V času epidemije covida-19 se je praksa socialnega dela soočila z novimi izzivi, še posebej v domovih za stare, saj je bilo potrebno popolnoma reorganizirati do sedaj obstoječe načine dela. Sobočan (2021, str. 81) opisuje, da se izzivi socialnega dela med epidemijo covida-19 kažejo v kontekstih, v katerih morajo socialne delavke in delavci še bolj kot sicer dati prednost določenim vrednotam (npr. varnosti nad avtonomijo) ter še pogosteje opravljati nekakšno triažo (odločanje o tem, kdo bolj nujno potrebuje pomoč) ali ko celo ne morejo opravljati storitev ali nuditi pomoči, je implementacija načel socialnega dela še bolj zahtevna.

Poleg tega, da so ukrepi za zaježitev covida-19 omejili nekatere stalne prakse in vzorce dela, so se pri uporabnikih pojavile nove stiske in potrebe, na katere je bilo treba odgovoriti hitro in pogosto na ustvarjalen način. Zaradi izrednih razmer so socialni delavci svoje delo opravljali v tveганиh razmerah, pogosto brez ustrezne zaščitne opreme. Zaradi zahtevane varnostne razdalje jim je pogosto težave povzročala sama komunikacija z uporabniki, ki predstavlja jedro odnosa socialni delavec – uporabnik (Golightley in Holloway, 2020, str. 637–641). V domu za stare Šmarje pri Jelšah je socialna delavka skušala nenehno ohranjati stik s stanovalci, kolikor so ji razmere pač dopuščale – po zvočniku jih je pozivala, da se lahko obrnejo nanjo, če potrebujejo kakršnokoli pomoč, ob selitvah in smrtih sostanovalcev jim je nudila potrebno oporo in tolažbo, delovala je kot vezni člen med stanovalci ter preostalim osebjem doma za stare ter izredno veliko prispevala pri ohranjanju stikov stanovalcev s sorodniki in prijatelji s pomočjo sodobne tehnologije. Na tem mestu menim, da je pandemija osvetlila področje, ki bi ga družba in socialno delo morala bolj dejavno vključevati v ocenjevanje potreb starih ljudi in na podlagi tega načrtovati aktivnosti za izboljšanje sposobnosti starih ljudi za uporabo sodobne tehnologije kot sredstva za ohranjanje socialnih stikov starih ljudi. Pričujoča raziskava je pokazala, da je veliko stanovalcev doma Šmarje pri Jelšah pri vzpostavljanju in ohranjanju stikov s sorodniki potrebovalo pomoč socialne delavke ter ostalega osebja. Poleg vseh ostalih stisk stanovalcev se je tukaj v ospredje postavil še digitalni razkorak, povezan z digitalno (ne)pismenostjo nekaterih starih ljudi, kar je med epidemijo covida-19 še dodatno vplivalo na njihovo stigmatizacijo in izključenost.

Socialna delavka je kljub strogim ukrepom, ki so ji otežili osebni stik s stanovalci, poskušala z njimi ohranjati stike preko mobilnega telefona. Na ta način jih je povprašala o njihovem počutju in jim prisluhnila, ko so to potrebovali. Kljub omenjeni odlični rešitvi za preseganje ovir pri omejitvi stikov s stanovalci, je lahko komunikacija preko mobilnega telefona za nekatere stanovalce izključujoča. Veliko starih ljudi namreč slabo sliši in jim je pri komunikaciji v veliko pomoč nebesedno sporazumevanje, prav tako mimika obraza njihovega

sogovornika. To je upoštevala tudi socialna delavka, ki je svojo zavzetost in skrb tudi za občutke stanovalcev, s katerimi ni bila v stiku preko mobilnega telefona, pokazala na način, da je bila v nenehni navezi z ostalimi zaposlenimi v domu, ki so ji posredovali informacije o počutju in željah stanovalcev. Socialna delavka je posredovane informacije upoštevala in se nanje odzvala.

Socialna delavka v domu za stare Šmarje pri Jelšah se je pri svojem delu v času epidemije covida-19 srečavala z mnogimi preprekami in ovirami, ki so ji oteževale delo in jo spodbujale k iskanju inovativnih rešitev, k nenehnemu premisleku o lastni vlogi ter etičnemu prevpraševanju o svojih odločitvah v novostali, neznani situaciji. Ni me presenetilo, da je kot veliko oviro pri svojem delu izpostavila neskladnost in nejasnost informacij in navodil s strani pristojnih institucij. Socialni delavci so se tako mnogokrat morali znajti sami in avtonomno poiskati najboljšo rešitev ob večkrat kontradiktornih informacijah, ki so jih prejeli.

Velike stiske je socialna delavka doživljala tudi ob sporočanju težkih, žalostnih novic stanovalcem doma, na primer o smrtih sostanovalcev ali o smrti njihovih partnerjev, ki živijo v domačem okolju. Tudi vsaka smrt stanovalca doma je bila težka tako za socialno delavko kot tudi za preostale zaposlene v domu. Direktorica doma Šmarje pri Jelšah, Gordana Drimel poudarja, da je bila to težka preizkušnja za vse – namreč vsi so bili zelo povezani in vsaka smrt je bila zanje kot smrt družinskega člana. Pravi, da so zaposleni to predelovali vsak na svoj način, nekateri še predelujejo (Drimel, Ramovš in Imperl, 2020, str. 61).

Analiza podatkov, pridobljenih z Raziskavo o etičnih izzivih v socialnem delu v času pandemije (Banks idr., 2020), je izoblikovala šest problemskih polj, ki so povezana z etičnimi dilemami v praksi socialnega dela med pandemijo:

1. Vzpostavljane in ohranjanje zaupnih, odkritih in empatičnih odnosov po telefonu ali preko spletne komunikacije s potrebnim spoštovanjem zasebnosti in zaupnosti ali osebno v zaščitni opremljeni.
2. Določanje prednosti potreb uporabnikov in uporabnic socialnega dela (ki so zaradi pandemije večje ali drugačne kot sicer) v okoliščinah zmanjšanih ali ukinjenih sredstev za pomoč in nezmožnosti ustrezne strokovne presoje.
3. Iskanje ravnovesja med pravicami, potrebami in tveganji za uporabnike in uporabnice ter osebnimi tveganji socialnih delavk, ki želijo svoje delo in nudenje pomoči opraviti čim bolje.

4. Odločanje o tem, ali bi upoštevale državne ukrepe ali navodila in procedure v organizaciji, kjer so zaposlene, ali bi sledile strokovni diskreciji v okoliščinah, v katerih se ukrepi in navodila zdijo neprimerni, nerazumljivi ali pomanjkljivi.
5. Prepoznavanje in ravnanje z lastnimi čustvi, izčrpanostjo in skrbjo zase v okoliščinah, ki so stresne in niso varne.
6. Uporaba izkušenj, pridobljenih v času pandemije, za razmislek o socialnem delu v prihodnosti.

Pričujoča raziskava je pokazatelj, da se je socialna delavka v Domu za stare Šmarje pri Jelšah kljub strogim ukrepom hitro in uspešno prilagodila novim razmeram in našla inovativne načine za preseganje stisk stanovalcev. Vendar pa nastale stiske in zadrege stanovalcev tudi v prihodnje ne gre zanemariti. Izzivi socialnega dela bodo tudi po končani epidemiji morali vključevati zavzemanje za stanovalce in njihove novonastale potrebe in občutke, spremljanje njihovega počutja in upoštevanje njihovih želja. Socialna delavka bo imela veliko dela, saj je potrebno nadomestiti primanjkljaj sodelovanja s stanovalci na osebni ravni in stanovalcem povrniti občutek gotovosti in zaupanja v sistem oskrbe.

6. Sklepi

- Ukrepi za zaježitev epidemije covida-19 so na stanovalce doma Šmarje pri Jelšah različno vplivali; medtem ko so eni doživljali hude stiske, čutili osamljenost in tesnobo, so se drugi zelo hitro prilagodili, sprejeli situacijo in epidemija nanje ni imela prevelikega vpliva in ni pustila posledic. Vsi intervjuvani stanovalci so zaupali v ukrepe vlade, se o njih niso spraševali ter zaradi njih lažje preživeli obdobje epidemije.
- Večina stanovalcev je zaradi ukrepov za zaježitev epidemije občutilo spremembe v vsakdanjem življenju in pri domskih rutinah, saj so bili vsi dogodki v času epidemije odpovedani, prav tako so bili prepovedani obiski, druženje in izhodi iz doma. Ukrepi so povzročili popolno izolacijo stanovalcev.
- Največje stiske so stanovalci doživljali zaradi premestitev v drugo sobo zaradi povečanega števila okuženih stanovalcev ali zaradi lastne okuženosti. S premestitvijo se pogosto niso strinjali, saj so svojih sob navajeni.
- Edini stik s stanovalci so bili zaposleni, ki jih zaradi zaščitnih varovalnih oblačil niso prepoznavali.
- Stanovalci so se s posledicami zaradi ukrepov epidemije covida-19 spopadali na različne načine. Aktivnosti, ki so se jih posluževali v času epidemije so med drugim kvačkanje, pospravljanje, gledanje televizije, branje knjig idr.
- Stanovalci doma Šmarje pri Jelšah so stike s sorodniki in prijatelji ohranjali s pomočjo informacijsko-komunikacijske tehnologije, ki se je izkazala kot zelo učinkovit pripomoček pri ohranjanju socialnih stikov med epidemijo. Pri tem so nekateri potrebovali pomoč socialne delavke ali drugih zaposlenih v domu. Nekatere stanovalce so sorodniki prišli obiskat tudi pod balkon, kar jim je dalo moč in upanje.
- Stanovalce so z ukrepi seznanjali vsi zaposleni. Navodila so jim skušali posredovati neposredno in osebno. Pristop direktnega obveščanja so ubrali zaradi jasnosti posredovanja informacij, saj so na ta način lahko stanovalcem individualno posredovali informacije na njim prilagojen, razumljiv način.
- Stanovalcem so v času epidemije oporo nudili vsi zaposleni, vsak na svoj način. Za stanovalce je bilo zelo pomembno, da so zaposleni med sabo sodelovali in si bili enotni. Stanovalci so se zaradi močne opore, ki so jo prejeli s strani zaposlenih

(tolažba, prijaznost, opogumljanje, upoštevanje želja stanovalcev ipd.), počutili pomirjene in upoštevane.

- Zaradi pomanjkanja kadra so se v proces pomoči v kriznih razmerah vključili tudi prostovoljci, ki so stanovalce zelo razveselili.
- Socialno delo v domu za stare se je v času epidemije covida-19 drastično spremenilo. Zmanjšal se je obseg individualnega dela s stanovalci ter medosebni stik, zato je bilo delo socialne delavke oteženo in se je morala situaciji in razmeram sproti prilagajati. Kot alternativo osebemu stiku je prevzela kontakt s stanovalci preko mobilnih telefonov in jih venomer tudi preko zvočnika pozivala, naj se obrnejo nanjo kadarkoli bodo potrebovali pomoč.
- Naloge socialne delavke v času epidemije covida-19 so bile povsem drugačne kot v času pred epidemije in so vključevale: vsakodnevno sestankovanje o novo obolelih, o smrtih, o ozdravljenih, organiziranje raznih con, obveščanje stanovalcev o potrebnih selitvah, obveščanje sorodnikov o potrebnih selitvah stanovalcev, selitve, obveščanje sorodnikov o stanju stanovalcev, pomoč pri delu na oddelkih, hranjenje stanovalcev, organiziranje raznih aktivnosti bolj na individualni bazi ipd.
- Socialna delavka je stanovalcem v času epidemije covida-19 prisluhnila in upoštevala njihove želje. Stanovalce je vseskozi tolažila, jih opogumljala, nudila jim je čustveno oporo, jih pomirjala in vzpodbujala.
- Socialna delavka je pri svojem delu v času kriznih razmer zaznala ovire na področju neskladnosti in nejasnosti navodil s strani pristojnih institucij, stiske pa je občutila tudi pri sporočanju informacij stanovalcem glede smrti njihovih sostanovalcev ali potrebnih selitvah.
- Socialna delavka je zaznane ovire reševala s pomočjo dolgoletnih izkušenj, z zaupanjem, ki si ga je pridobila s strani stanovalcev in ostalih zaposlenih, s korektnim odnosom in s spoštovanjem ter razumevanjem.

7. Predlogi

- Smiselno bi bilo, da bi vodstvo doma za stare in zaposleni v domu v sodelovanju z lokalnim okoljem in pristojnimi institucijami pripravilo krizni načrt ukrepanja ter zagotavljanja ustrezne psihosocialne varnosti in dobrega počutja stanovalcev v primeru ponovnega izbruha epidemije covida-19. Vloga socialnega dela pri tem bi bila seznanitev in opozarjanje kolegov o nujnosti uporabe in upoštevanja socialnih pristopov oskrbe stanovalcev, ki temeljijo na vključevanju stanovalcev v odločanje o njihovem življenju v domu in upoštevanje stanovalcev kot individuumov. Socialna delavka je namreč tista, ki tudi najbolje pozna specifikke želja in potreb stanovalcev.
- Predlagam, da socialni delavci in delavke, zaposleni v domovih za stare ljudi, v lokalnem okolju (nevladne organizacije, Univerza za tretje življenjsko obdobje, knjižnica, osnovna šola ipd.) poiščejo ustrezno usposobljen kader za izobraževanje starih ljudi, ki naj pripravi krajše izobraževalne programe za razvijanje in izboljševanje digitalnih kompetenc starih ljudi, da bi znali ustrezno uporabljati informacijsko-komunikacijsko tehnologijo ter tako lažje ohranjali socialne stike s sorodniki in prijatelji.
- Predlagam, da socialni delavci in delavke tudi po končani epidemiji covida-19 zagotovijo ohranitev novosti omogočanja video klicev stanovalcem, ki nimajo možnosti sami ohranjati stikov s svojimi sorodniki ali prijatelji s pomočjo sodobne tehnologije. V ta namen naj vodstvo doma poskrbi za nabavo ustrezne informacijsko – komunikacijske opreme. Določi naj se ključnega delavca, ki bo zadolžen za pomoč stanovalcem pri vzpostavitvi stikov z njihovimi sorodniki ali prijatelji. To nalogo lahko prevzame socialni delavec ali delavka, ostali zaposleni, zunanji delavci (npr. začasno zaposleno osebje preko sklopa javnega dela) ali prostovoljci.
- Predlagam, da socialni delavci in delavke aktivno vključujejo obstoječe prostovoljce v druženje s stanovalci in se trudijo širiti mrežo prostovoljstva v domu, saj bi ti z druženjem in pogovorom lajšali osamljenost stanovalcev doma – tudi po končani epidemiji. Mnogi stanovalci namreč čutijo hude občutke osamljenosti ter doživljajo stiske zaradi izgube sostanovalcev ter sorodnikov zaradi covida-19.

- Uvedba oz. vključitev socialnih delavcev in delavk, zaposlenih v domovih za stare, v supervizijske skupine, da bi na ta način lažje predelovali osebne in profesionalne stiske, ki so jih doživljali zaradi epidemije in zaradi katerih imajo nekateri posledice še danes.
- S strani države zagotoviti sredstva za nabavo primerne zaščitne opreme za zaposlene in stanovalce, da bi lahko v primeru ponovne epidemije kljub ločitvi od zunanjega sveta ohranjali določene socialne stike vsaj med sabo ter tako preprečili hude posledice socialne izolacije. Predlog lahko socialni delavci in delavke realizirajo sami s prijavo na razpise za pridobitev sredstev ali ga posredujejo vodstvu doma.
- Predlagam, da socialni delavci in delavke, zaposleni v domovih za stare ljudi, uvedejo skupine za samopomoč, s katerimi bi omogočili stanovalcem, da si med sabo izmenjajo izkušnje in zgodbe iz časov epidemije covida-19. Na ta način bi lažje predelali doživeto ter si nudili medsebojno oporo pri premagovanju stisk, ki jih pestijo.
- Predlagam, da socialni delavci in delavke ustanovijo skupine za samopomoč za sorodnike stanovalcev. V njej bi lahko podelili svoje stiske in se čutili razumljene s strani ostalih sorodnikov. V skupini bi lahko predelali občutke, nastale zaradi omejitve stikov z njihovimi domačimi, ki so v času epidemije živeli v domu, smrti njihovih sorodnikov in med sabo podelili vsa doživljanja, ki so jih občutili v času epidemije – strah, nemoč, brezizhodnost ipd.
- Predlagam, da socialni delavci in delavke organizirajo druženja po oddelkih v domovih. Na druženja bi povabili tudi sorodnike stanovalcev, da se nadoknadi manko socialnih stikov pri stanovalcih. Druženja naj potekajo v manjših skupinah z uporabo zaščitne varnostne opreme (maske idr.).
- Predlagam, da socialni delavci in delavke organizirajo dogodke za stanovalce na prostem, kjer je možnost za prenos okužbe znatno manjša kot v zaprtem prostoru. S tem bi se izognili tudi uporabi mask, ki so za stanovalce moteče. Dogodki na prostem bi na stanovalce vplivali blagodejno, saj so bili pred epidemijo navajeni na srečanja, druženja in prireditve.
- Predlagam, da socialni delavci in delavke spodbujajo stanovalce k aktivnemu načinu življenja (sprehodi, izlet v naravo, telovadba pred domom ipd.). Socialni delavci in delavke naj k spodbujanju stanovalcev pozivajo tudi ostale zaposlene. Stanovalci so

bili v času epidemije ves čas zaprti v svojih sobah in niso imeli možnosti za gibanje, kar pa slabo vpliva na psihično in fizično zdravje.

- Zaposleni naj tudi po končani epidemiji namenijo stanovalcem posebno mero pozornosti in empatije. Stanovalcem naj prisluhnejo in prepoznajo njihove stiske ter jih ustrezno usmerijo po pomoč k socialni delavki. Socialni delavci in delavke naj v ta namen pripravijo predavanje za ostale zaposlene na temo socialnega modela oskrbe v domu za stare in naj svoje kolege spodbujajo k vključevanju stanovalcev v odločanje o njihovi oskrbi, empatičnemu sodelovanju s stanovalci in sočutnemu delu s starimi ljudmi.
- Vključitev socialnih delavcev in delavk v različne izobraževalne programe, kjer si naj sami izberejo temo, za katero mislijo, da bi jih pridobljena znanja za opravljanje njihovega dela v primeru ponovnega izbruha epidemije še dodatno usposobila. Predlagam teme, kjer bi bil poudarek predvsem na hitrem prilagajanju nenadnim spremembam ter komunikacijskih veščinah.
- Nadaljnje raziskovanje na temo vpliva epidemije covida-19 na delo socialnih delavcev in delavk v domu za stare in doživljanje stanovalcev v času epidemije v domovih za stare predlagam študentom socialnega dela in gerontologije ter vsem domovom za stare v Sloveniji, saj bodo rezultati na ta način še bolj dostojni in zanesljivi. Poleg tega bi taka raziskava pripomogla k refleksiji lastnega dela socialnih delavcev in delavk, zaposlenih v domovih za stare. S pridobljenimi rezultati o doživljanju stanovalcev bi si lahko pripravili ustrezne smernice za razvoj dela v smeri lajšanja nastalih stisk pri stanovalcih zaradi epidemije covida-19.

8. Literatura

1. Ambrožič, M., & Mohar, Š. (2015). Metode socialnega dela s starimi ljudmi in njihova uporaba pri delu z ljudmi z demenco. *Socialno delo*, 54 (1), 53–62.
2. Banks, S., Cai, T., de Jonge, E., Shears, J., Shum, M., Sobočan, A. M., Strom, K., Truell, R., Uriz, M. J., & Weinberg, M. (2020). Practising ethically during COVID-19: Social work challenges and responses. *International Social Work*, 63 (5), 569–583.
3. Banks, S., Cai, T., de Jonge, E., Shears, J., Shum, M., Sobočan, A. M., Strom, K., Truell, R., Uriz, M. J., & Weinberg, M. (2020). *Ethical Challenges for Social Workers during Covid-19: A Global Perspective*. Pridobljeno 4. 6. 2022 s <https://www.ifsw.org/ethical-challenges-for-social-workers-during-covid-19-a-global-perspective/>
4. Berg – Weger, M., & Morley, J. E. (2020). Loneliness and social isolation in older adults during the Covid-19 pandemic: implications for gerontological social work. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, 24 (5), 456–458.
5. Berg - Weger, M., & Schroepfer, T. (2020). Covid-19 Pandemic: Workforce Implications for Gerontological Social Work. *Journal of Gerontological Social Work*, 63 (6–7), 524–529.
6. Brennan, J., Reilly, P., Cuskelly, K., & Donnelly, S. (2020). Social work, mental health, older people and Covid-19. *International Psychogeriatrics*, 32 (10), 1205–1209.
7. Budič, M., & Ogrin, A. (2021). Socialna izolacija in osamljenost med starejšimi. *Kakovostna starost*, 24 (4), 59–63.
8. Dogša, I. (2009). Hierarhija potreb. V Šmagelj, J. (ur.), *Uvod v psihologijo* (str. 107–111). Ljubljana: DZS.
9. Dominelli, L. (2020). A green social work perspective on social work during the time of COVID-19. *International Journal of Social Welfare*, 30 (1), 7–16.
10. Dragoš, S. (2000). Socialne mreže in starost. *Socialno delo*, 39 (4/5), 293–314.
11. Drimel, G., Ramovš, J., & Imperl, F. (2020). Epidemija covid-19 v domu in sistem dolgotrajne oskrbe v Sloveniji. *Kakovostna starost*, 23 (2), 56–78.
12. Flaker, V. (1998). *Odpiranje norosti*. Ljubljana: Založba / *cf.

13. Flaker, V., Mali, J., Kodele, T., Grebenc, V., Škerjanc, J., & Urek, M. (2008). *Dolgotrajna oskrba: Očrt potreb in odgovorov nanje*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
14. Flaker, V. (2020). Corona virus institutionalis – kronski institucionalni virus. *Socialno delo*, 59 (4), 307–324.
15. Golightley, M., & Holloway, M. (2020): Social Work in the Time of the COVID-19 Pandemic: All in This Together? *The British Journal of Social Work*, 50 (3), 637–641.
16. Grebenc, V. (2005). *Ocena potreb in raziskovanje lokalnih vrednosti kot izhodišče za delovanje v socialnem delu*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo. Doktorska disertacija.
17. Hojnik Zupanc, I. (1999). *Samostojnost starega človeka v družbenoprostorskem kontekstu*. Ljubljana: Znanstvena knjižnica FDV.
18. Klevišar, M. (2016). *V dom – zakaj pa ne?* Celje: Društvo Mohorjeva družba.
19. Kornhauser, A., & Mali, J. (2013). Priprava starega človeka na življenje v domu za stare ljudi. *Socialno delo*, 52 (5), 321–331.
20. Mallapaty, S. (2020). The Coronavirus is the most Deadly if you are Old and Male. *Nature*, Vol 585, 16–17.
21. Mali, J. (2006). Koncept totalne ustanove in domovi za stare. *Socialno delo*, 45 (1/2), 17–27.
22. Mali, J. (2007). *Vloga in pomen socialnega dela v razvoju institucionalnega varstva starih ljudi v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo. Doktorska disertacija.
23. Mali, J. (2008). *Od hiralnic do domov za stare ljudi*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
24. Mali, J. (2012a). Socialno delo s starimi ljudmi in nova socialna zakonodaja. *Časopis za kritiko znanosti*, 40 (250), 128–137
25. Mali, J. (2012b). Uvajanje dezinstitutionalizacije na področju oskrbe starih ljudi. *Časopis za kritiko znanosti*, 40 (250), 86–94.
26. Mali, J. (2013a). Socialno delo s starimi ljudmi kot specializacija stroke. *Socialno delo*, 52 (1), 57–67.

27. Mali, J. (2013b). Tipologija razvoja institucionalne oskrbe starejših ljudi v Sloveniji. *Socialno delo*, 52 (1), 29–41.
28. Mali, J., Flaker V., Urek, M., & Rafaelič, A. (2018). *Inovacije v dolgotrajni oskrbi: primer domov za stare ljudi*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
29. Mali, J. (2021). *Spremembe v odnosu do starih ljudi zaradi epidemije covida-19 in priložnosti za nove prakse na področju dolgotrajne oskrbe*. Pridobljeno 4. 6. 2022 s <http://posvet.gds.si/wp-content/uploads/Mali.pdf>
30. Mali, J., & Grebenc, V. (2021). *Strategije raziskovanja in razvoja dolgotrajne oskrbe starih ljudi v skupnosti*. Ljubljana: Založba Univerze v Ljubljani.
31. Miller, V. J., & Lee, H. (2020). Social work values in action during COVID-19. *Journal of Gerontological Social Work*, 63 (6/7), 565–569.
32. Milošević Arnold, V. (2000). Profesionalne vloge socialnih delavcev pri delu s starimi ljudmi. *Socialno delo*, 39 (4/5), 253–262.
33. Milošević Arnold, V. (2003). *Socialno delo s starimi ljudmi: izbrani članki in referati (študijsko gradivo)*. Univerza v Ljubljani: Fakulteta za socialno delo.
34. Morley, J. E., & Vellas, B. (2020). Covid-19 and older adults. *Journal of Nutrition, Health and Aging*, 24 (4), 364–365.
35. Ramovš, J., Kladnik, T., & Knific, B. (1992). *Skupine starih za samopomoč: metodični priročnik*. Ljubljana: Inštitut za socialno medicino in socialno varstvo.
36. Ramovš, J. (2000). Medgeneracijska povezanost, samopomoč in kakovostna starost. *Socialno delo*, 39 (4/5), 315–329.
37. Ramovš, J. (2003). *Kakovostna starost: socialna gerontologija in gerontagogika*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
38. Ramovš, J. (2004). Specifika potreb in oskrbe starih ljudi s stališča socialnega dela. *Zdravniški vestnik*, 73 (10), 721–730.
39. *Razmere v domovih za starejše v prvem valu epidemije covida-19: Poročilo o raziskavi Zagovornika načela enakosti* (2021). Republika Slovenija: Zagovornik načela enakosti.

40. Sobočan, A. M. (2021). Čas pandemije in izzivi socialnega dela v Slovenije in po svetu. *Družboslovne razprave*, 37 (96/97), 79–97.
41. Štandeker, N. (2020). Življenje v domovih starejših v Avstriji med pandemijo covid-19. *Kakovostna starost*, 23 (3), 10–19.
42. Zastrow, C. (1992). *The Practice of Social Work*. Belmont, Calif.: Wadsworth Publishing Company.

9. Priloge

9.1. Priloga 1: Smernice za intervju

Kako je epidemija covida-19 vplivala na vsakodnevno počutje starih ljudi v domu?

Kaj je bilo v času epidemije drugače pri organizaciji dejavnosti v domu (obroki, dogodki, domske rutine,...)?

Kako je epidemija vplivala na socialne stike stanovalcev?

Kako je epidemija vplivala na vsakdanje navade stanovalcev?

Kako so se stanovalci počutili ob strogih ukrepih za zaježitev covida-19?

Kateri ukrepi so najbolj vplivali na njih? Na kakšen način?

Kdo je stanovalce z ukrepi seznanil?

So bile informacije o ukrepih za stanovalce dovolj jasne? Opišite!

Kakšne težave so se v času epidemije covida-19 pojavile pri stanovalcih?

Na kakšen način so se soočali s temi težavami? Prosim opišite te situacije!

Kateri zaposleni so stanovalcem v času epidemije covida-19 nudili najmočnejšo oporo?

Kako so jim pomagali? Na kakšen način? Prosim opišite primere!

Na kakšen način so ohranjali stike s svojimi sorodniki, prijatelji? Kdo od zaposlenih jim je pri tem pomagal? Na kakšen način?

Kakšne so bile izkušnje stanovalcev s socialno delavko v domu v času epidemije covida-19? Opišite!

V kakšnih situacijah so prihajali v stik s socialno delavko?

Kako jim je pomagala ob njihovih težavah?

V čem se je delo socialne delavke v času epidemije covida-19 razlikovalo od dela pred epidemijo?

Kako je v času epidemije covida-19 potekalo sodelovanje z drugimi strokami znotraj doma?

Katere nove pristope delovanja je uporabljala v času epidemije?

Kaj je socialna delavka naredila, da je bilo stanovalcem v času epidemije lažje?

Kako je socialna delavka pomagala stanovalcem, da so kljub ukrepom ohranili stike s svojimi sorodniki, prijatelji?

Kako je socialna delavka pomagala stanovalcem, da so kljub ukrepom lahko izrazili svoje potrebe, želje?

V katerih primerih v času epidemije je socialna delavka posredovala, da bi tako zaščitila stanovalce?

O čem je socialna delavka v času epidemije svetovala stanovalcem?

Kako je socialna delavka pristopila k reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije in njenih ukrepov? Bi lahko izpostavili kak primer dobre prakse?

Na kakšne težave je pri svojem delu v času epidemije naletela socialna delavka?

Kako je rešila te težave?

9.2. Priloga 2: Transkripcija intervjujev

PRILOGA 1: Zapisi intervjujev

INTERVJU A

Stanovalka, prebolela covid-19

Ste preboleli korono in kakšna je bila vaša izkušnja s to boleznijo?

Jaz sem prebolela korono, slučajno so začeli vročino meriti, pač je bila takšna odredba, da se meri vročina in sem imela 37, 3, samo tisti dan pa nič več. Samo sem že mogla notri biti, tako da nisem bila tri mesece niti na hodniku. Strogo sem se držala. Ko jih je več zbolelo, so nas hoteli prestaviti (A1). Samo jaz nisem bila za to (A2). Veste, jaz sem poslušala dostikrat tega zdravnika, ki je v Berlinu, dr. Lipuš ali kako se že piše. On je rekel, da če ima pacient visoko vročino, mora v bolnico. Ampak veste, veliko nas je tako to prebolevalo, brez vsake težave. Jaz sem imela prvi dan vročino in potem nič več. Ampak sem vseeno morala biti v karanteni tako dolgo časa. Vsi smo se držali ukrepov, tukaj nas je samo devet, samo stranišče imamo skupno, kar je zelo neprijetno.

Kako je epidemija covida-19 vplivala na vaše vsakodnevno počutje?

Počutila sem se utesnjeno (A3). Hrano smo dobivali v sobo (A4), saj veste kako je to, v kuhinji ne morejo vse naenkrat pripraviti in nadevati. Takrat smo imeli posebne posode, za juho, posebej za prikuho, vse posebej. To je bilo veliko dela, vsa čast našemu osebju, da so nam v tem težkem času tako lepo postregli in nas nahranili (A5). Veste, mi smo bili poskusni zajčki (A6), mi smo bili prvi dom, ki je to kugo doživel in zaposleni so bili z nami vred nemočni (A7). Niso vedeli kako, od vlade niso kaj veliko nasvetov dobili, materiala ni bilo, rokavic ni bilo, to je bil obup, veste (A8). Saj pravim, vsa čast vsemu osebju tukaj, od najnižjega do najvišjega so se trudili po svojih močeh, kakor so vedeli in znali (A9). Niso imeli pravih informacij od nikoder.

Kaj je bilo v času epidemije drugače pri organizaciji dejavnosti v domu (obroki, dogodki, domske rutine,...)?

Ja, seveda. Vse prireditve, vsi dogodki, vsa srečanja, vse je odpadlo (A10). Mi smo bili v popolni osamitvi (A11).

Kako je epidemija vplivala na vaše socialne stike?

To je bilo pa hudo, veste (A12). Tu smo se le srečevali, pa par besed z enim, pa par besed z drugim, popoldan recimo poleti smo se v senčki tam dobile pa smo malo posedale. Zelo je vplivalo, zelo (A13). To nas je potrla (A14). Otopeli smo (A15). Pa s prijateljicami tukaj iz hodnika smo imele navado, da se ob sobotah ali nedeljah dobimo v kavarni na kavici in malo pogovorimo, v času korone pa tega nismo mogle (A16). Smo se pa slišale po telefonu (A17).

Kako je epidemija vplivala na vaše vsakdanje navade?

Veste kaj, pri tem nisem čutila nekih bistvenih sprememb (A18). Recimo, na tisto, na kar sem bila navajena, sem še vedno počela, glede higiene in tega (A19), pospravljala sem tudi še zmeraj (A20). Jaz še rada marsikaj sama postorim, kolikor pač še zmorem pri mojih letih. K sreči korona, ki sem jo jaz imela, ni bila tako huda, je bilo pa nekaj primerov zelo hudih. Pa umrlo nam je 27 ljudi - to nas je potrla, mi smo bili šokirani (A21). Zdaj enega ni bilo več, jutri že spet drugega, to je grd občutek, veste (A22).

Kako ste se počutili ob strogih ukrepih za zavezitev covida-19?

Utesnjeno (A23), mi smo se zgrozili (A24), nismo vedeli, koliko časa bo to trajalo (25). Mi smo kar čakali na novice, da kaj novega izvemo (A26). Ampak na žalost je trajalo kar dolgo. Sem pa takrat veliko kvačkala, da mi je čas hitreje minil (A27).

Kateri ukrepi so najbolj vplivali na vas? Na kakšen način?

Direktno nekih ukrepov nismo občutili (A28), ampak ko pa poslušas novice, si bil pa zgrožen (A29). Namreč jaz zelo rada spremljam novice.

Kdo vas je z ukrepi seznanil?

To so nas pa tukaj seznanjali, vodstvo (A30). Pa če si kaj vprašal si dobil odgovor, tu ni bilo problema (A31).

So bile informacije o ukrepih za vas dovolj jasne? Opišite!

Dovolj jasne, ja (A32). Sem vse razumela in tudi osebe mi je zmeraj odgovorilo na vsa vprašanja (A33).

Kakšne stiske/težave so se v času epidemije covida-19 pojavile pri vas?

Ja, dvakrat so mi malo živci podivjali (A34). Sploh takrat, ko so rekli, da nas bodo premestili, da bom mogla ven, da bodo to spraznili, da bo tu rdeča cona (A35). Jaz sem jim povedala, da jaz iz te sobe ne grem nikamor, dokler ne bo nujno (A36). Če bo potrebno iti v bolnico, potem ja, drugače pa ne grem nikamor (A37). Največja stiska je bila to, da nisem mogla na sprehod, na zrak (A38). Ker jaz sem se tudi poleti, pozimi obula in sem šla ven, zime so bile suhe. To je bila velika stiska. Pa da ni bilo tega druženja (A39). Jedli smo po sobah, nismo mogle iti v jedilnico (A40). Popolnoma smo bili izolirani. Res je bila to izolirnica (A41). V rdeči coni so bili zaposleni celi dan v skafandrih. Tam so imele tuširnico, v tisti baraki zunaj so se preoblekle, to je bilo res grozno. Naš oddelek je bil zaprt in ločen od ostalih, pregradili so ga z zidom. Nismo imeli nobenega stika. Zaposleni so bili trpini. Osebe je še bolj trpelo kot mi. Mi smo že stari in nismo toliko razmišljali, zaposleni pa so mladi ljudje, ki so imeli doma družine, s strahom so prihajali domov, da ne bi koga okužili. Zmešnjava je bila to (A42).

Na kakšen način ste se soočali s temi težavami? Prosim opišite te situacije!

Slabo počutje (A43), nervoza (A44). Nek večni strah je bil, kaj bo nov dan prinesel (A45). Sem morala sama to pri sebi predelati in se umiriti (A46).

Kateri zaposleni so vam v času epidemije covida-19 nudili najmočnejšo oporo?

Vsi so bili združeni (A47). Tisti, ki je pač lahko ali ki je bil zadolžen za karkoli (A48), res da si mogel za kaj počakati, saj to je vsepovsod, tudi od zunaj, pa ni bilo problema. Ni bilo problema, če si za karkoli prosil, si bil uslišan (A49).

Kako so vam pomagali? Na kakšen način? Prosim opišite primere!

Ja, če si kaj rabil, so ti prinesli (A50), če si kaj vprašal, da si bil zelen kakšnega pogovora, si ga tudi dobil (A51), tako da tukaj ni bilo problema. Tu je eden domači tim, veste (A52). Zelo sodelujejo med sabo in ni problema (A53).

Na kakšen način ste ohranjali stike s svojimi sorodniki, prijatelji? Kdo od zaposlenih vam je pri tem pomagal? Na kakšen način?

Po telefonu (A54). Zaposleni mi pri tem niso pomagali, saj ni bilo potrebe po tem (A55).

Kakšne so bile vaše izkušnje s socialno delavko v domu v času epidemije covida-19? Opišite!

Tako kot vsak dan (A56). Tu pa ni bilo problema (A57). Jaz sem že dvanajsto leto tukaj in zaenkrat še nisem imela težav z nikomer.

V kakšnih situacijah ste prihajali v stik s socialno delavko?

Ni bilo nobene potrebe po tem (A58).

Kako vam je pomagala ob vaših težavah?

Hvala bogu ni bilo potrebe po tem (A59), ampak če bi jo rabila, vem da bi jo dobila (A60). Nasvete bi dobila od nje in vem, da je na razpolago (A61).

V čem se je delo socialne delavke v času epidemije covida-19 razlikovalo od dela pred epidemijo?

Nič, čisto nič (A62). Prijaznost ista kot je bila prej, kot je zdaj (A63). Nimam problemov.

Katere nove pristope delovanja je socialna delavka uporabljala v času epidemije?

Veste kaj, ker ni bilo potrebe. Jaz recimo grem vsak dan ven, dopoldan in popoldan. Če je katera poznana od tukaj, imamo zunaj tudi klopce in potem malo debatiramo, tako, da ni bilo potrebe, tako da bi rekla, da imaš neko duševno stisko (A64).

Kaj je socialna delavka naredila, da vam je bilo v času epidemije lažje?

Takrat, ko sem bila v stiski, so bile tolažilne besede, da bo boljše in tako naprej (A65). Namreč, jaz sem preživela vojno, izseljena sem bila in nekako se mi je odvijal film tistih časov (A66), tako, da si človek ne more pomagati, ko te živci stiskajo, nesigurnega se počutiš, nek strah (A67). Ne znam prav opisati, meni se je predvajal tisti film iz vojne, ko sem bila izseljena in tako naprej (A68). Takšen strah sem čutila, kaj bo (A69).

Kako vam je socialna delavka pomagala, da ste kljub ukrepom ohranili stike s svojimi sorodniki, prijatelji?

Tukaj ni bilo nobenega problema (A70), socialna delavka ve, da si s sorodniki dnevno telefoniram, če pa ne bi že sama kontaktirala z njimi, bi pa verjetno bila kaj pozorna tudi na to (A71).

Kako vam je socialna delavka pomagala, da ste kljub ukrepom lahko izrazili svoje potrebe, želje?

Ni bilo potrebe po tem, saj so že ostali zaposleni pred tem upoštevali moje želje (A72).

V katerih primerih v času epidemije je socialna delavka posredovala, da bi vas tako zaščitila?

Ni bilo potrebno, so vsi zelo topli, človeški (A73). Če pa bi bila potreba, da bi socialna delavka opazila, da bi bilo kaj, pa bi vsekakor posredovala, ukrepala (A74).

O čem vam je socialna delavka v času epidemije svetovala?

Ni bilo potrebe (A75), ker malo sem po televiziji neke stvari izvedela, tako, da ni bilo potrebe po tem (A76).

Kako je socialna delavka pristopila k reševanju vaših stisk zaradi epidemije in njenih ukrepov? Bi lahko izpostavili kak primer dobre prakse?

S časom so se moje težave pomirile, tako da nisem o tem govorila z nikomer (A77). So pač verjetno opazili, da se ni škode širilo od mene, držala sem se ukrepov (A78), nisem na hodniku bila tri mesece (A79). Samo kopalnica in kolikor sem šla na balkon, ampak, ko je bilo hladno, tako nisi imel kaj. Drugače pa si bil ves čas zaprt v sobi, v celici (A80). Veste, potem si je pač človek moral sam pomagati kolikor si je pač vedel in znal (A81). En dan sem si en predal pospravila, drugi dan sem šla na drugo stran in tako naprej (A82).

INTERVJU B

Stanovalka, ni prebolela covida-19

Ste preboleli korono in kakšna je bila vaša izkušnja s to boleznijo?

Ne. Res skozi miško luknjo sem šla. Naokoli so bile okužene stanovalke, ampak jaz nisem dobila. Res sem imela srečo.

Kako je epidemija covida-19 vplivala na vaše vsakodnevno počutje?

Bila sem panična (B1). Bili smo premeščeni, ker so dali tretji oddelek v drugega (B2). Tisti, ki so bili bolni, so prišli dol, mi pa smo šli gor. Mi smo se premestili v tretji oddelek. Za mojo sobo mi je bilo hudo, jaz sem tukaj sama (B3). V zgornjem nadstropju sem bila skupaj s svakinjo, ki tudi ni imela korone, tako da je bilo dobro, saj sem jo poznala. Samo kljub temu sem navajena biti sama v sobi, svoje kopalnice in potem je bilo to hudo, si še deliti prostor z nekom (B4).

Kaj je bilo v času epidemije drugače pri organizaciji dejavnosti v domu (obroki, dogodki, domske rutine,...)?

Vsak oddelek je imel svoje delavce (B5). Na vsakem oddelku so bili ves čas enaki delavci, delavci se med sabo niso mešali po oddelkih (B6). Zaposleni so delali vsaki drugi dan cel dan, še več ur kot je bilo potrebno, po 14 ur. V sobo so nam prinesli obroke (B7). V zgornjem nadstropju sem bila ravno v času velike noči in je bilo vse dobro. Ampak kljub vsemu, vsej postrežbi zaposlenih, nisem imela tistega občutka kot sem ga imela pred epidemijo, ker sem se ves čas bala (B8). Stanovalci so se med sabo pogovarjali, danes je ta umrla, včeraj tista in to sem ves čas poslušala.

Kako je epidemija vplivala na vaše socialne stike?

Z družino sem se slišala samo po telefonu (B9), obiski so bili prepovedani (B10). Vse je bilo zaprto (B11). Hvala bogu za telefon (B12). Sem imela še in še telefonskih klicev na dan, saj so domači spremljali novice in jih je skrbelo za mene.

Kako je epidemija vplivala na vaše vsakdanje navade?

Nismo občutile nobenega pomanjkanja (B13). Vsake toliko časa so zaposleni tudi razkuževali. Takrat smo šli mi na balkon. Ko je bila epidemija v domu, takrat nismo smeli iti niti na hodnik, samo v sobi smo bili (B14).

Kako ste se počutili ob strogih ukrepih za zaježitev covida-19?

Sprejeli smo, tako kot je bilo (B15). Morali smo sprejeti to, ti ne preostane nič drugega (B16). Vsi smo se držali ukrepov, bil smo v razdalji dva metra, tudi postelje so bile toliko narazen (B17). Imela sem izkušnjo z dvema stanovalkama v domu, ki se nista držali ukrepov in sta se zelo tesno skupaj pogovarjali. Ampak veste kaj vam povem, najprej so še isti večer odpeljali eno in naslednji dan še drugo. In zaradi tega sem se še bolj držala navodil vodstva. Delavci so preživljali zelo težke čase. Jaz sem jih opazovala skozi okno zjutraj, ko so prišle v službo. V vrsti so stale in se cele razkuževale, preoblačile so se in tudi preden so šli domov, so jih cele stuširali. Tako so bili ubogi in bog ne daj, da se še to nazaj spet pojavi. Kljub temu, da je najhujše že mimo, se še vseeno malo držimo ukrepov, se ne mešamo med oddelki. Še zmeraj se malo bojimo, je boljše biti še malo previden (B18).

Kateri ukrepi so najbolj vplivali na vas? Na kakšen način?

Najbolj to, da nisem bila v svoji sobi, da so me premestili (B19). Med korono se nisem nič družila z drugimi, to me ni niti prizadelo (B20). Jaz sem vse vzela tako, kot je bilo, resnično (B21). Ko se družiš, se družiš, ko pa se ne smeš, pa se ne smeš in konec (B22). Verjetno zaradi tega nisem sama dobila korone, ker sem upoštevala ukrepe. Sem se vseh ukrepov držala (B23).

Kdo vas je z ukrepi seznanil?

To je bilo takoj objavljeno, takoj so nas obvestili o tem po zvočniku (B24). Nato sta prišli gospa socialna delavka in gospa direktorica, ko sem jedla v jedilnici in sta prišli povedat v jedilnico, da se je tako in tako zgodilo, da se bomo od zdaj naprej morali držati ukrepov (B25). Fino se mi zdi, da smo imeli predavanje o razkuževanju, predavanje o tem smo že imeli preden se je vse to začelo. Zelo dobro so bili organizirani vsi skupaj (B26). Prišli so nas osebno obvestiti, da ne moremo drugače tega speljati kot na takšen način in konec (B27). In vsi smo to sprejeli (B28). Nekaterim seveda ni bilo čisto vseeno, sploh zaradi kavarne, ki se je zaprla. Za tiste, ki so bili navajeni na kavarno, je bilo to strašno. Mene za kavarno, da se je zaprla, sploh ni prizadelo. Skratka, res lepo se mi je zdelo, da sta nam prišli osebno povedat, kakšna je situacija (B29). Kar se pa tiče tega, da nismo smeli na hodnik in tako, pa sem pač sprejela (B30). Rekla sem si, da ko bodo dovolili, da bom šla spet na hodnik, bom pa pač šla in tako je bilo. Pa veliko sem gledala televizijo, saj če ne bom nič poslušala, ne bom nič vedela (B31).

So bile informacije o ukrepih za vas dovolj jasne? Opišite!

Ja, ja, ja. Zaposleni so nas o vsem sproti obveščali (B32) in tudi, če si kaj vprašal, so ti znali odgovoriti in te pomiriti (B33). Takrat, ko sem bila v tretjem nadstropju pa sem komaj čakala, da grem spet nazaj dol, v svojo sobo (B34). Komaj sem čakala, res. Spomnim se, da je prišla enkrat fizioterapevka k meni v sobo in sem jo vprašala, kdaj bom spet lahko šla nazaj v svojo sobo in me je tako zelo lepo pomirila, da bom šla, da bom kmalu spet šla nazaj in potem takrat sem res v roku enega tedna šla nazaj v svojo sobo. Bile smo pa šest tednov zgoraj. Veste kako je bilo, ko so mi prišli povedati, da se selim. Mi nismo nič vedeli prej, ker to je bilo sproti obveščanje. Razložili so mi, da stanovalci iz tretjega nadstropja pridejo v drugega in me moramo iti v tretjega, takrat me je tako zelo pogrelo, tema (B35). Rekli so mi, da naj spakiram stvari za približno 14 dni in da grem gor in naj to storim čim prej. To je bilo vse tako na hitro, v trenutku. Vzela sem potovalko in samo metala notri stvari, vse kar mi je takrat padlo na misel, da bom potrebovala čez dan. Spraševala sem se, kaj če bom morala ostati na zgornjem oddelku še dlje časa. Vendar moram povedati, da vse tisto, kar smo potrebovali, smo takoj dobili tudi zgoraj. Za nas je bilo super poskrbljeno (B36). Jaz sem si vse že zgoraj spakirala in samo čakala, da pridejo po mene in mi povejo, da lahko spet grem nazaj v svojo sobo. Takrat sem bila najsrečnejša. Ko sem prišla nazaj v svojo sobo, sem samo vriskala od sreče (B37). Tukaj sem res navajena, res enkratno, da sem zdaj spet nazaj lahko tukaj (B38).

Kakšne stiske/težave so se v času epidemije covida-19 pojavile pri vas?

Panika (B39) in strah (B40), ker sem samo razmišljala o tem, kaj bo jutri (B41).

Na kakšen način ste se soočali s temi težavami? Prosim opišite te situacije!

Pogovarjala sem se s svojo sosedo in sva druga drugo pomirili in se tolažili (B42). Ta pogovor z drugimi na balkonu ali pa po telefonu mi je res dobro del (B43). Spomnim se, da je sosedka želela iti obiskat svojega prijatelja, ki je potem kmalu umrl, v spodnji oddelku in sem ji svetovala, naj tega ne počne, saj ni tukaj sama in ko se bo vrnila, bo okužila še vse nas. Tako ali tako pa ji zaposleni tega ne bi dovolili. Takrat smo vsi trpeli, kaj šele tisti, ki so delali z nami (B44). Mene so pa vsi domači klicali, kako sem, skrbelo jih je zame (B45).

Kateri zaposleni so vam v času epidemije covida-19 nudili najmočnejšo oporo?

Zaposleni so bili pod pritiskom, ni jih bilo dovolj, potem so morali priti pomagati še prostovoljci (B46). Ne moreš si predstavljati, kakšna travma je bila to za vse nas (B47) To bo ostalo v nas (B48). Zaposleni so bili oblečeni v skafandre, ko so prišli v sobe, nisi mogel verjeti svojim očem. Nisi poznal nikogar več od zaposlenih, razen po glasu, strašno je bilo (B49). Najmočnejšo oporo nam je nudilo vodstvo s pravilnimi navodili in ukrepi (B50). Glede tega smo jim zelo zaupali in verjeli. Na vse načine so nas tolažili (B51). Na začetku so nas vsak dan obveščali o novih smrtih naših sstanovancev, čez čas pa so nehali, ker smo preveč trpeli (B52).

Kako so vam pomagali? Na kakšen način? Prosim opišite primere!

Pa veste da. Zelo prijazni so bili, tudi prostovoljci (B53). Kljub vsem razmeram. Ena prostovoljka iz Novega mesta mi je bila najbolj pri srcu, zelo srčna je bila in je razumela, kako hudo nam je. Zaposleni so bili na vse pripravljeni, v sivi coni so bili tisti stanovalci z blažjimi znaki okužbe, v rdeči coni pa tisti s pljučnico in hujšim potekom bolezni.

Na kakšen način ste ohranjali stike s svojimi sorodniki, prijatelji? Kdo od zaposlenih vam je pri tem pomagal? Na kakšen način?

Stike smo ohranjali samo po telefonu (B54). Pri tem nisem potrebovala pomoči zaposlenih (B55). So pa naši sorodniki tudi poklicali zaposlene, da so jih obveščali o našem stanju (B56). Zelo sem jim hvaležna za pomoč (B57). Joj, kaj so oni pretrpeli med tem časom! To si predstavljati ne moreš. Jaz bi pod takim pritiskom takoj odpovedala. Lahko se jim samo zahvalimo. Zdaj so pripravljeni na vse, prej pa se je vse zgodilo čez noč.

Kakšne so bile vaše izkušnje s socialno delavko v domu v času epidemije covida-19? Opišite!

Super. Pri vsem je pomagala, kar je bilo potrebno (B58). Vsaka čast in hvala lepa vsem.

V kakšnih situacijah ste prihajali v stik s socialno delavko?

Stikov nismo imeli, ker ni smela prihajati v naše sobe (B59). Je pa šla po hodniku in nam skozi vrata sporočala stvari (B60). Le takšne stike smo imeli. Nismo pa šli nič dol na pogovor (B61). Strašno malo stika je bilo, ker enostavno niso smeli k nam (B62). Stik smo imeli preko zvočnika (B63).

Kako vam je pomagala ob vaših težavah?

Ni, ker ni bilo potrebe (B64). Če pa je bilo karkoli, je poklicala naše sorodnike (B65). Sploh ni bilo potrebe.

V čem se je delo socialne delavke v času epidemije covida-19 razlikovalo od dela pred epidemijo?

Pred epidemije je bilo tako, da če si jo rabil, si šel k njej osebno in je vse uredila. Zdaj pa tega ni bilo (B66). Vse nam je sporočila iz hodnika ali pa po zvočniku (B67). Sporočila so nas pomirila (B68).

Katere nove pristope delovanja je socialna delavka uporabljala v času epidemije?

Ni bilo potrebno. Ona nam je bila samo v čustveno oporo (B69). Jaz sem vzela stvari takšne kot so. V življenju sem veliko dala skozi.

Kaj je socialna delavka naredila, da vam je bilo v času epidemije lažje?

Čustveno nas je pomirjala (B70). Tolažila nas je, kolikor nisi sam sebe potolažil (B71). Nenehno nas je obveščala, da smo bili na tekočem (B72).

Kako vam je socialna delavka pomagala, da ste kljub ukrepom ohranili stike s svojimi sorodniki, prijatelji?

Stike sem ohranjala sama s pomočjo telefona (B73). Ona pa je bila tudi s sorodniki v stiku (B74).

Kako vam je socialna delavka pomagala, da ste kljub ukrepom lahko izrazili svoje potrebe, želje?

Ni bilo problema. Karkoli smo potrebovali, smo dobili (B75).

V katerih primerih v času epidemije je socialna delavka posredovala, da bi vas tako zaščitila?

Ni bilo nobenega takega primera, da bi potrebovala zaščito (B76). Vsi so se nam posvečali tako kot je treba, socialna delavka jih je usmerjala (B77). Nenehno so imeli sestanke (B78).

O čem vam je socialna delavka v času epidemije svetovala?

Svetovala nam je po zvočniku, če kaj potrebujemo, da se lahko obrnemo nanjo ali na druge zaposlene (B79). Ene slabe besede nimam za povedati o njenem delu in odnosu v času epidemije (B80).

Kako je socialna delavka pristopila k reševanju vaših stisk zaradi epidemije in njenih ukrepov? Bi lahko izpostavili kak primer dobre prakse?

Socialna delavka nas je ves čas mirila: ne bojte se, čuvajte se, pokličite me po telefonu, ..(B81) Vse je bilo okej.

INTERVJU C

Stanovalka, prebolela covid-19

Ste preboleli korono in kakšna je bila vaša izkušnja s to boleznijo?

Ja, prebolela sem covid. Oba z možem sva ga, mož je kasneje umrl. Veste, kako je to bilo. 12. 3. 2020 je bila na šoli v Šmarju potrjena okužba ene od učiteljic, odpovedan je bil obisk šole za 14 dni. V domu so potem takoj uvedli zelo stroge ukrepe in odpovedan je bil obisk obiskovalcev stanovalcev (C1). Hrano so vsem stanovalcem prinašali v sobe (C2). Stanovalci smo se pretežno zadrževali v svojih sobah, drugje se praktično nismo mogli gibati (C3). 24. 3. se je v domu začelo večati število okužb, ena starejša ženska je že umrla. Jaz sem takrat razmišljala o selitvi iz doma v domačo hišo, pa se potem z možem za to izbiro nisva odločila, saj imava tukaj vso oskrbo. Naslednji dan proti večeru sem že imela povišano telesno temperaturo, a je kasneje padla. Čez približno en teden sva dobila povišano temperaturo oba z možem, možu so popolnoma odpovedale noge, zdravnik je celo menil, da ga je zadela možganska kap. Moža so odpeljali v bolnico, sama pa sem se morala preseliti v drugo sobo (C4). Najino sobo so popolnoma razkužili in najina oblačila odpeljali v pralnico. Razkužiti je bilo potrebno čisto vse, od oblek, perila, čevljev,.. Vse to sem zapakirala v šest velikih rumenih vreč. Sobe nisem smela zapuščati (C5). Moža so v tem

času pripeljali iz bolnice in ga namestili v drugo sobo. Svojega moža nisem smela pogosto obiskati, kmalu je dobil pljučnico in 11. 4. so ga ponovno odpeljali v bolnico, kjer je še isto noč umrl. Po enem mesecu so mi povedali, da sem še zmeraj pozitivna. Ves mesec sem lahko bila samo v sobi (C6). Štela sem, kolikokrat sem prehodila sobo na dan ter zvečer zračunala, koliko metrov poti sem opravila (C7). Po več kot enem mesecu so mi ponovno vzeli bris in bila sem negativna. Cepljena sem bila trikrat. Protikoronске razmere pa so sedaj že več kot dve leti stroge. Še vedno moramo uporabljati maske, gibanje pa je relativno sproščeno.

Kako je epidemija covid-19 vplivala na vaše vsakodnevno počutje?

Midva sva imela veliko srečo to, da sva imela tukaj veliko teraso in da sva lahko bila tudi zunaj (C8), glede na to, da se je to začelo dogajati v marcu, ko so nekateri dnevi že bili dovolj topli. Je bilo pa zelo utesnjeno (C9), vsak dan sem hodila po sobi in štela, kolikokrat sem prehodila razdaljo, pet metrov je na eno stran, stokrat in večkrat sem prehodila razdaljo (C10). Takrat tudi nisem imela nekih posebnih želja, da bi kamorkoli šla, tako da sem pač tako preživela to obdobje (C11). Imam pa tablico, računalnik, telefon, tako da mi ni bilo preveč dolgčas (C12). Pa veliko sem brala knjige (C13). Rada berem, zdaj berem knjigo s francoskimi mislimi.

Kaj je bilo v času epidemije drugače pri organizaciji dejavnosti v domu (obroki, dogodki, domske rutine,...)?

Popolnoma vse je bilo odpovedano (C14). Vsi dogodki, vsa srečanja, druženja, naša kapelica v spodnjem nadstropju, vse je bilo zaprto in odpovedano (C15). Hrano so nam nosili v sobe (C16), ni bilo druženja in stikov (C17).

Kako je epidemija vplivala na vaše socialne stike?

Manj sem se družila z ostalimi kot navadno (C18). Svoje domače sem že poklicala preko računalnika ali tablice, telefona, imam to vse, tako da tukaj ni bil problem (C19). Se pa nismo kaj dosti videli, to je pa res.

Kako je epidemija vplivala na vaše vsakdanje navade?

Nisem mogla iti iz sobe, nikamor nisem mogla iti (C20). Hvala bogu za teraso, da sem lahko šla vsaj na zrak in posedela na sončku (C21). Sem si pa želela včasih iti v svojo domačo hišo, pa tega nisem mogla (C22). Prav tako nisem mogla igrati taroka z domsko družbo (C23).

Kako ste se počutili ob strogih ukrepih za zajezitev covid-19?

Navadila sem se nanje (C24). Nekako sem si našla zaposlitev znotraj sobe, da mi je čas hitreje minil (C25). Nisem imela izbire.

Kateri ukrepi so najbolj vplivali na vas? Na kakšen način?

Prepoved druženja (C26). Ta ukrep me je najbolj prizadel takrat, ko sva bila z možem v ločenih sobah, pa sem ga lahko le redko obiskala (C27).

Kdo vas je z ukrepi seznanil?

Brala sem novice na računalniku, pa po televiziji je bilo ves čas (C28). So pa tudi tukajšnji zaposleni poročali o ukrepih, nas seznanjali (C29), po zvočniku so krožila obvestila (C30).

So bile informacije o ukrepih za vas dovolj jasne? Opišite!

Informacije so bile dovolj jasne (C31), o ukrepih in navodilih sem dosti prebrala tudi na internetu, zato nisem potrebovala neke dodatne razlage glede tega (C32).

Kakšne stiske/težave so se v času epidemije covid-19 pojavile pri vas?

Umrli mi je partner (C33). Pa veliko sem bila sama v sobi, samota je bila prisotna, večino časa (C34).

Na kakšen način ste se soočali s temi težavami? Prosim opišite te situacije!

Sem se zamotila (C35), čisto vsak dan sem, kot sem že omenila, štela korake, ki sem jih prehodila v tistem dnevu (C36). Na ta način sem se zamotila in nekako odmisllila situacijo.

Kateri zaposleni so vam v času epidemije covid-19 nudili najmočnejšo oporo?

Vsi zaposleni so zelo prijazni (C37). Če sem karkoli potrebovala in jih za to prosila, sem to tudi dobila (C38). Vsi so se trudili v tistem obdobju, bili so utrujeni, a vseeno so nas nekako opogumljali (C39).

Kako so vam pomagali? Na kakšen način? Prosim opišite primere!

Prijaznost s strani zaposlenih mi je predstavljala največjo oporo (C40). Bili so pozitivni, energični (C41). Dali so nam upanje, da bo res boljše, da se bo to končalo (C42).

Na kakšen način ste ohranjali stike s svojimi sorodniki, prijatelji? Kdo od zaposlenih vam je pri tem pomagal? Na kakšen način?

Svoje sorodnike sem videla preko računalnika, telefona, tablice, tukaj nisem imela težav (C43). Od zaposlenih pri tem nisem potrebovala pomoči (C44).

Kakšne so bile vaše izkušnje s socialno delavko v domu v času epidemije covida-19? Opišite!

Socialna delavka nam je zmeraj na voljo (C45), sama se nanjo obrnem samo, če jo kaj rabim, drugače ne. Nisem imela k njej po kaj (C46).

V kakšnih situacijah ste prihajali v stik s socialno delavko?

V stik z njo sem prišla, ko mi je umrl mož (C47), ampak so vse ostalo uredili moji sorodniki. Je pa socialna delavka rekla, da se lahko obrnem nanjo, kadarkoli jo bom potrebovala (C48). Že to zavedanje, da je nekdo tam, ki ti je pripravljen pomagati, ko ga boš potreboval, je veliko vredno (C49).

Kako vam je pomagala ob vaših težavah?

Dala mi je vedeti, da nisem sama in da lahko kadarkoli poiščem njeno pomoč, da mi je na razpolago, da jo lahko pokličem (C50).

V čem se je delo socialne delavke v času epidemije covida-19 razlikovalo od dela pred epidemijo?

Mislim, da je bilo njeno delo predvsem organizacijsko (C51). Organizirati je pomagala premeščanje stanovalcev (C52), saj je pravzaprav ona tista, ki stanovalce najbolj pozna in je tako lažje načrtovala premestitve.

Katere nove pristope delovanja je socialna delavka uporabljala v času epidemije?

Mogoče je imela več dela s sorodniki stanovalcev, da jih je obveščala o našem stanju in ukrepih v domu (C53) pa načrtovala je njihove obiske, da bi jih lahko videli in tako (C54).

Kaj je socialna delavka naredila, da vam je bilo v času epidemije lažje?

Vedela sem, da je tam (C55), vendar se nanjo nisem obrnila po pomoč, saj je imela ogromno drugega dela, pa niti nisem rabila neke pomoči, da bi rekla (C56). Sem nekako sprejela vse, sprejela sem to situacijo (C57).

Kako vam je socialna delavka pomagala, da ste kljub ukrepom ohranili stike s svojimi sorodniki, prijatelji?

Pri tem nisem potrebovala pomoči (C58).

Kako vam je socialna delavka pomagala, da ste kljub ukrepom lahko izrazili svoje potrebe, želje?

Pri tem je nisem potrebovala (C59).

V katerih primerih v času epidemije je socialna delavka posredovala, da bi vas tako zaščitila?

Mislim, da nas je socialna delavka zaščitila na tak način, da je sledila ukrepom in nam jih posredovala (C60). Zaščitila nas je tako, da nas je opominjala, da se naj držimo ukrepov (C61).

O čem vam je socialna delavka v času epidemije svetovala?

Svetovala nam je, naj se držimo ukrepov (C62) in da bo kmalu boljše, naj malo še zdržimo in da bomo skupaj to zmogli (C63).

Kako je socialna delavka pristopila k reševanju vaših stisk zaradi epidemije in njenih ukrepov? Bi lahko izpostavili kak primer dobre prakse?

Pri tem je nisem potrebovala (C64).

INTERVJU D

Stanovalka, ni prebolela covida-19

Ste preboleli korono in kakšna je bila vaša izkušnja s to boleznijo?

Ne, jaz imam tako močan imunski sistem, da se me ni prijelo. V postelji zraven mene je ležala okužena, še vstati sem ji pomagala. Veste, na higieno sem pa zelo rada gledala. Roke sem si brisala, kljuke nisem nobene prijela. Jaz sem delala v Terapiji v Rogaški Slatini 38 let, zato imam izkušnje s tem že iz moje službe. So pa umirale, veste (D1). Danes jih vidiš, jutri že več ne (D2). En mesec sem bila zaprta v drugi sobi, premeščena sem bila (D3). Upam, da se ne bo ponovilo.

Kako je epidemija covida-19 vplivala na vaše vsakodnevno počutje?

Slabo. Jaz sem takšen človek, da se rada pogovarjam. Žalostno je bilo (D4), saj sem bila ves čas sama v sobi (D5).

Kaj je bilo v času epidemije drugače pri organizaciji dejavnosti v domu (obroki, dogodki, domske rutine,...)?

Dobili smo vse, kar nam pripada in vsi so bili zelo ustrezljivi (D6). Pomanjkanja ni bilo nobenega (D7). Obroke sem pojedla sama v sobi (D8). Na tem hodniku jih je 8 umrlo (D9).

Kako je epidemija vplivala na vaše socialne stike?

Z domačimi nisem imela drugih stikov kot preko telefona (D10). Tudi domači so bili vsi bolni – sin, hčerka, vnukinja. Ampak so še kar dobro preboleli in nimajo posledic. Mislim, da se bo še s časom pokazalo, kakšne posledice bo imela bolezen. Mene pri razkuževanju tako pečejo dihalo, da moram iti ven.

Kako je epidemija vplivala na vaše vsakdanje navade?

To pa je, ja. Zmanjšalo se je druženje – jaz sem namreč zelo rada med ljudmi (D11). Med epidemijo pa sem bila zaprta, da nisem imela z nikomer stikov (D12). Ko so me premestili, sem bila čisto sama v sobi (D13). Tudi na hodnik nisem smela (D14), hrano so mi prinesli v sobo (D15). Manjkalo pa nam ni nič (D16).

Kako ste se počutili ob strogih ukrepih za zavezitev covida-19?

Strah me je bilo, vendar ne preveč (D17). Je bilo še vse kaj hujšega med vojno, vse smo prestali (D18). Veste, jaz sem 1925 rojena.

Kateri ukrepi so najbolj vplivali na vas? Na kakšen način?

Ukrepe sem spremljala po televiziji (D19). Najtežje je bilo to, da smo morali biti zaprti (D20) – za vse je bilo težko, ne samo za nas. Ampak glavno, da smo preživeli.

Kdo vas je z ukrepi seznanil?

Z ukrepi me je seznanila fizioterapevtka (D21).

So bile informacije o ukrepih za vas dovolj jasne? Opišite!

Ja, ja. To pa sigurno. Vse so nam povedali jasno in glasno (D22). Sem točno vedela, kaj moram in česa ne smem (D23).

Kakšne stiske/težave so se v času epidemije covida-19 pojavile pri vas?

Na začetku je bilo hudo, potem sem se pa sprostila, navadila (D24). Občutila sem veliko osamljenost (D25) in pa strah pred tem, kaj vse se bo še zgodilo (D26). Dobivala sem klice – ta je umrl, ta je umrl,... Res so stiske, veste. Samo da se ne bi ponovilo, tega se vsi najbolj bojimo. Pa to, da smo bili popolnoma zaprti je bila tudi velika stiska (D27).

Na kakšen način ste se soočali s temi težavami? Prosim opišite te situacije!

Malo je bil šok od začetka (D28), potem pa se je videlo, da druge rešitve ni kot da se izoliraš, odmikaš. Moral si sprejeti situacijo (D29).

Kateri zaposleni so vam v času epidemije covida-19 nudili najmočnejšo oporo?

Vsi, vsak na svoj način (D30). Fizioterapevtke so bile zmeraj na razpolago, da so pomagale, če si kaj potreboval (D31). V tem ni bilo problema.

Kako so vam pomagali? Na kakšen način? Prosim opišite primere!

Če sem kaj rabila (v sobi sem bila zaprta, lačna nisem bila), so mi prinesle v sobo hrano (D32). Vedno so me vprašale, če kaj rabim (D33). Problemov res ni bilo. Je pa bilo pomanjkanje osebja, zato niso imeli veliko časa za vsakega posameznika, da bi se še kaj več pogovarjali. Ampak jaz sem to razumela.

Na kakšen način ste ohranjali stike s svojimi sorodniki, prijatelji? Kdo od zaposlenih vam je pri tem pomagal? Na kakšen način?

To je bilo pa preko telefona (D34). Imam svoj telefon, so me klicali (D35). Sem niso smeli priti (D36). Če je bilo kaj novega, so mi sporočili preko telefona (D37).

Kakšne so bile vaše izkušnje s socialno delavko v domu v času epidemije covida-19? Opišite!

Če si jo kaj rabil in prosil, je bila na voljo (D38). Saj se mi zdi, da je bila tudi ona bolna vmes.

V kakšnih situacijah ste prihajali v stik s socialno delavko?

Z njo imam malo stikov – jaz imam bolj s fizioterapevtkami (D39). Ko grem v kuhinjo pomagat čistiti zelenjavo, gre socialna delavka mimo in me vpraša, kako sem in če kaj rabim. Ko je bila korona, pa nisem čistila zelenjave – to sem pogrešala, saj zelo rada delam (D40). Dolgčas je bilo, saj ni bilo ničesar za delati in pomagati (D41).

Kako vam je pomagala ob vaših težavah?

Z njo nisem imela veliko stikov, ker je nisem rabila, veste (D42). Renatka, fizioterapevtka – če sem kaj rabila, sem rekla njej. Bila je pa socialna delavka zelo zaposlena (D43).

V čem se je delo socialne delavke v času epidemije covida-19 razlikovalo od dela pred epidemijo?

To pa ne bi rekla, z njo nisem imela stikov. V mojo sobo ni hodila, tako da ne vem (D44). Na koncu pa sem bila tako sama na tem oddelku. Mogoče to, da ni toliko hodila po domu, v naše sobe je sploh ni bilo (D45). Je imela veliko dela s premeščanjem stanovalcev (D46).

Katere nove pristope delovanja je socialna delavka uporabljala v času epidemije?

Ne, ne. To pa ne vem.

Kaj je socialna delavka naredila, da vam je bilo v času epidemije lažje?

To vem samo, da je imela grozno veliko skrbi, da je morala predstavljati vse bolne (D47). Jaz sem pa bila še kolikor toliko, da sem zmogla sama.

Kako vam je socialna delavka pomagala, da ste kljub ukrepom ohranili stike s svojimi sorodniki, prijatelji?

Ne, to pa sem sama po telefonu (D48).

Kako vam je socialna delavka pomagala, da ste kljub ukrepom lahko izrazili svoje potrebe, želje?

To mi je pomagala fizioterapevtka.

V katerih primerih v času epidemije je socialna delavka posredovala, da bi vas tako zaščitila?

Ni bilo potrebe po tem, saj smo bili zaščiteni na tak način, da smo se izolirali (D49).

O čem vam je socialna delavka v času epidemije svetovala?

Nisem potrebovala (D50), sem se sprijaznila (D51).

Kako je socialna delavka pristopila k reševanju vaših stisk zaradi epidemije in njenih ukrepov? Bi lahko izpostavili kak primer dobre prakse?

Nisem potrebovala pomoči (D52), sem se tudi veliko z domačimi pogovarjala, pa so me pomirili.

INTERVJU E

Stanovačka, prebolela covid-19

Ste preboleli korono in kakšna je bila vaša izkušnja s to boleznijo?

Ja, samo nisem imela prehudega covida. Je bil v blažji obliki. Prebolela sem kar hitro, spila sem pa veliko vode.

Kako je epidemija covida-19 vplivala na vaše vsakodnevno počutje?

Veste kaj, drugače je še šlo, samo dolgčas je bil strašen (E1). Mogla sem biti noter zaprta, nisem smela na hodnik pa nič (E2). Pa selili so me kar naprej (E3) – nekega dneva so me obvestili, da moram iti v svojo sobo v tretje nadstropje. Gospodinja mi je dala nekaj na roko, da mi je zmerila vročino – zapestnice smo imeli. Potem sem morala v drugo nadstropje, tam sem pa

dobila sostanovalko z demenco, ki je ponoči kričala. Ni bilo miru, potem na Veliko nedeljo pa me je sestra Katja prestavila v drugo sobo. Tam sem bila pa potem dolgo.

Kaj je bilo v času epidemije drugače pri organizaciji dejavnosti v domu (obroki, dogodki, domske rutine,...)?

Normalno hodim v jedilnico jest obroke, v času korone pa so nam hrano prinesli v sobo (E4), saj nismo smeli ven. Vsi dogodki so bili odpovedani (E5), ves čas smo bili v sobi (E6).

Kako je epidemija vplivala na vaše socialne stike?

Slišali smo se po telefonu (E7), na obisk pa tako nihče ni smel (E8). Edino enkrat je prišla hčerka samo toliko pod balkon, da sva se vsaj videli (E9). Tako nama je svetovala socialna delavka (E10). Če je pa hči prinesla kaj za jesti, je morala pustiti na recepciji.

Kako je epidemija vplivala na vaše vsakdanje navade?

Smo se kar navadili, ker so rekli, da ne smemo (E11). Edino na balkon smo lahko šli.

Kako ste se počutili ob strogih ukrepih za zajezitev covida-19?

Smo se kar nekako morali navaditi (E12). Ni bilo »prelušno«. Nič nismo vedeli, kaj bo jutri (E13).

Kateri ukrepi so najbolj vplivali na vas? Na kakšen način?

To, da smo morali biti zaprti ves čas v sobi (E14). To je bilo najhujše.

Kdo vas je z ukrepi seznanil?

Sestre (E15).

So bile informacije o ukrepih za vas dovolj jasne? Opišite!

Ja, ja, to pa so nas obveščali sproti, večkrat na dan (E16). Tudi sami niso imeli pravih informacij, pa v enem dnevu so se navodila spreminjala (E17). Ampak so nas lepo sproti vse obveščali.

Kakšne stiske/težave so se v času epidemije covida-19 pojavile pri vas?

Nič, nekam sem kar v redu prenesla, tako da ni bilo prehudo (E18). Niti zdravstveno. Jaz sem vse z dobro voljo prenesla, kako naj rečem (E19). Dokler bo šlo tako, bo super. Najbolj sem se bala za svoje otroke in za svojo družino, za vse moje, bolj kot sama zase (E20).

Na kakšen način ste se soočali s temi težavami? Prosim opišite te situacije!

Nisem imela nekih težav.

Kateri zaposleni so vam v času epidemije covida-19 nudili najmočnejšo oporo?

Sestre pa gospodinje (E21).

Kako so vam pomagali? Na kakšen način? Prosim opišite primere!

Če sem kaj rabila, so mi prinesle (E22). Tudi prisluhnile so mi, ko se potrebovala pogovor (E23).

Na kakšen način ste ohranjali stike s svojimi sorodniki, prijatelji? Kdo od zaposlenih vam je pri tem pomagal? Na kakšen način?

S telefonom (E24). Zaposleni pa so mi pomagali na tak način, da so mi priporočili, da se lahko s hčerko vidim tako, da grem na balkon, ona pa pride pod balkon (E25). To je bila krasna izkušnja. Tako sem je bila vesela.

Kakšne so bile vaše izkušnje s socialno delavko v domu v času epidemije covida-19? Opišite!

O, ja. Meni se socialna delavka »dopade«. Sodelovala je tudi pri mojih selitvah (E26).

V kakšnih situacijah ste prihajali v stik s socialno delavko?

Pomagala se mi je preseliti (E27). Poklicala je tudi mojo hčerko, če sem imela težave s telefonom (E28). Tako da mi je veliko pomagala (E29).

Kako vam je pomagala ob vaših težavah?

S telefonom, da je poklicala hčerko (E30).

V čem se je delo socialne delavke v času epidemije covida-19 razlikovalo od dela pred epidemijo?

Socialna delavka je sodelovala pri selitvah (E31).

Katere nove pristope delovanja je socialna delavka uporabljala v času epidemije?

To pa ne bi vedela.

Kaj je socialna delavka naredila, da vam je bilo v času epidemije lažje?

Prišla je in je povedala, kako je (E32). Prišla je tudi, ko sem se morala preseliti in razložila, zakaj se vse to dogaja (E33).

Kako vam je socialna delavka pomagala, da ste kljub ukrepom ohranili stike s svojimi sorodniki, prijatelji?

Poklicala je hčerko (E34).

Kako vam je socialna delavka pomagala, da ste kljub ukrepom lahko izrazili svoje potrebe, želje?

Ja, če sem kaj rabila, sem hčerko klicala in je ona dostavila stvari na recepcijo, one pa so mi potem prinesle gor v sobo, kar sem potrebovala.

V katerih primerih v času epidemije je socialna delavka posredovala, da bi vas tako zaščitila?

To pa ne bi vedela.

O čem vam je socialna delavka v času epidemije svetovala?

Ne, nič kaj. Sama sem bila še toliko pri sebi, da sem bila sama od sebe odvisna. Nisem rabila toliko pomoči s strani zaposlenih. Edino tuširati me pridejo, ostalo pa sama: sama se oblečem, sama jem.

Kako je socialna delavka pristopila k reševanju vaših stisk zaradi epidemije in njenih ukrepov? Bi lahko izpostavili kak primer dobre prakse?

Je nisem potrebovala (E35).

INTERVJU F

Stanovalka, prebolela covid-19

Ste preboleli korono in kakšna je bila vaša izkušnja s to boleznijo?

Tako ja, sem prebolela. Jaz sem v tem nadstropju imela eno sobico tam takrat, ko se je to začelo in so začeli kmalu po tistem, ko se je vse to začelo, stanovalce voziti v rdečo cono, ki je bila spodaj. To se je dogajalo dnevno, veste, so jih vozili tja. Jaz sem šla drugi dan, ko se je to začelo malo po balkonu in so kmalu bile vse sobe že prazne. V tistem času je bilo precej naših zaposlenih tudi bolnih. Tako, da sta delali dve recimo en dan, naslednji dan sta bili prosti, pa potem naslednji dan spet. To je bilo za delavce zelo naporno, recimo od šestih zjutraj do pol devetih zvečer so delali. S tem, da je bilo s časom nemogoče tudi za zaposlene, ker je bilo preveč okuženih stanovalcev in so jim potem prišli pomagati prostovoljci (F1), na primer iz zdravstvenih domov, iz drugih krajev, kjer še ni bilo teh okužb tako veliko. Tisti prostovoljci so nam potem zelo veliko pomagali (F2). Meni je bilo lažje zato, ker sem bila v službi v lekarni toliko let, trideset in tam nismo smeli misliti na to, ali se bomo okužili ali se ne bomo. Karkoli je bilo, smo morali delati. Za druge stanovalce je bilo to vse zelo težko, vem, saj sem se pogovarjala z drugimi stanovalci na balkonu. Sploh ta medijska izpostavljenost, to je bilo za nas zelo stresno (F3). Zelo smo se bali (F4). Takoj so začeli tudi s tem, da stanovalci v našem domu umirajo, mene je zelo prizadelo, da so mi povedali, da je moja prijateljica, ki je bila vse življenje zelo vitalna, umrla (F5). Potem sosed, ki je prav tako bil vitalen, pokreten. To me je zelo prizadelo. Potem pa sem tudi jaz eno nedeljo zbolela, čeprav so vsi do takrat mislili, tudi sama sem tako mislila, da sem se imunizirala. Kar naenkrat me je vse začelo boleti, zvečer sem imela 38 vročine, ponoči 39 in zjutraj je takoj prišel zdravnik in mi vzel bris in v pol ure sem šla v rdečo cono. Ko sem zbolela jaz, je že bilo vse bolj proti koncu, imela sem srečo, da sta bili dve sobici v drugem nadstropju, da mi ni bilo potrebno iti v rdečo cono med toliko ljudi (F6). V domu niso imeli več prostora za okužene, toliko nas je bilo. Moram pa povedati, da so se zelo hitro znašli (F7). Zelo pohvalno je bilo to, da je ves čas delala kuhinja. Na začetku so nam sicer rekli, da nas bodo selili na drugo lokacijo, ampak veste kaj je to za stare ljudi, grozno. Skratka, moram povedati, da me v času okuženosti nikjer ne bi mogli tako lepo oskrbovati, kot so me tukaj (F8). Ves čas so nam merili vročino, nas bodrili, spremljali naše počutje (F9). Jaz sem bila pet tednov pozitivna. Vsi zaposleni so delali z nadčloveško močjo (F10). V bolnico si nisem želela iti, čeprav sem bila zelo slabotna in zaposleni so upoštevali moje želje, kar mi je res veliko pomenilo (F11). Jaz sem imela v domu vso oskrbo, vprašanje, kako bi bilo v

bolnici. Mi je pa korona pustila posledice na zdravstvenem stanju, eno leto po tem sem še imela težave s srcem, hitro sem se utrudila. Potem pa sem se pobrala.

Kako je epidemija covid-19 vplivala na vaše vsakodnevno počutje?

Na začetku sem bila preplašena, saj sem gledala televizijo, kjer so ves čas poročali o našem domu (F12). In ta smrtnost (F13) in ta neznanka, kaj bo jutri (F14). Potem sem sedla in si dopovedovala, da se ne da nič spremeniti, jaz sem tukaj in ne morem tega spremeniti, sem se sprijaznila potem (F15). Ko sem bila tri tedne v izolaciji, sem nekako izgubila voljo (F16), ne da bi me bilo strah, želela sem si včasih, da se zjutraj ne bi več zbudila (F17). Čeprav sem se potem nekako samo pri sebi bodrila in se vsako jutro oblekla, ker sem se zaradi tega boljše počutila. Če sem lahko, sem šla k mizi jesti. Skratka, izgubila sem moč in voljo (F18). Prišli so trenutki, ko sem bila čisto na tleh (F19). Spominjam se, da me je poklical nečak ravno tisti večer, ko sem bila že čisto brez moči in on tega ni mogel sprejeti in mi je nekako mogoče on dal še tisto zadnjo voljo, da sem se nekako pobrala. Mi smo lahko dobili od zunaj kakšne malenkosti, če so nam jih poslali domači, ampak je bilo to dva dni v eni sobi, potem smo šele lahko to dobili. Imela sem vmes tudi rojstni dan in so prišli moji domači pod balkon, da so me lahko videli (F20). Takrat sem že bila malo boljša, je bil že četrti teden kar sem bila okužena. Vsak si želi videti svoje domače in to je bilo res krasno, da smo se lahko videli vsaj na tak način (F21). To, da sem videla domače, me je zelo opogumila za naprej, mi je bilo potem lažje (F22). Vsi smo lahko na tak način videli domače, veste, domači ti le dajo energijo (F23). Čeprav sem jih videla iz drugega nadstropja iz balkona.

Kaj je bilo v času epidemije drugače pri organizaciji dejavnosti v domu (obroki, dogodki, domske rutine,...)?

Vsi dogodki so bili odpovedani, ničesar ni bilo (F24). Ko se je to umirilo, so počasi začeli sproščati ukrepe pri obiskih. Prva sprostitev je bila, da smo lahko šli iz sob, to je bilo najprej, da smo šli v dnevni prostor in da smo lahko skupaj spili kavo. To nam je vsem ogromno pomenilo. Mesece prej smo bili izolirani (F25). Da smo lahko šli v jedilnico spet nazaj jesti, to je bil že velik napredek. Potem so nam odprli kavarno, da smo lahko šle čez vikend spet na kavo in ko smo se tam po vsem tem času ponovno srečale, je bil to za nas krasen občutek, čeprav smo še vedno upoštevale varnostno razdaljo. Ko smo se srečale, smo komaj videle, kdo je sploh v domu od stanovalcev ostal živ, saj prej tega nismo vedeli. Mesece po koncu korone je pa bilo v domu čutiti veliko depresije (F26). Precej depresij je bilo med stanovalci, kot posledica covid-19 (F27).

Kako je epidemija vplivala na vaše socialne stike?

Veste kaj, mesece biti zaprt takole v sobi, to ni enostavno. Ampak počasi smo se kar navadili na to, da smo se klicali (F28). Ko so se začeli ukrepi sproščati, smo se lahko videli spodaj v posebni sobi za obiske, vendar je bil čas enega obiska omejen na pol ure. Seveda je to zelo kratko, moja nečakinja je prišla k meni iz Ljubljane, pa nečak iz Maribora. Zunanji obiskovalci so morali vse svoje stvari pred prihodom razkužiti. Spodaj smo imeli dve sobi za obiske. Ko so se eni obiski končali, so morali zaposleni to sobo, v kateri so bili, prezračiti in razkužiti. Soba je bila zelo lepa. In že to razkuževanje je recimo vzelo pet minut časa. Potem smo šli notri in nismo vedeli, kaj naj se pogovarjamo v tem kratkem času in ko je beseda le stekla, je prišla notri zaposlena in nam povedala, da je naš čas potekel, saj so že drugi na vrsti. Ti obiski so bili izvedeni na takšen način leto in pol. Stanovalci smo se na sestankih z zaposlenimi strinjali, naj ostane tako, saj so največ okužb prinesli obiski od zunaj. Marsikdo namreč ne ve, da če dobi v domu eden korono, da gre to naprej kot veriga, tega marsikdo ni razumel. Tukaj smo na kupu. Obiskov, izvedenih na tak način, smo se vsi navadili. Glede stikov z domačimi, moram povedati, je bilo zelo dobro poskrbljeno. So se trudili, da smo se lahko videli z njimi. Ti trenutki, ko smo se lahko videli s svojimi domačimi, so bili za nas ključni, saj so nam dali upanje, da bo boljše. Pa tudi med stanovalci je bilo veliko tega opogumljanja, saj je vsak prišel kdaj v tisto krizo. In veliko nam je pomenilo, ko so se ukrepi začeli sproščati, da smo se lahko tudi med sabo videli in drug drugega tolažili. Vseh ukrepov pa smo se ves čas držali (F29).

Kako je epidemija vplivala na vaše vsakdanje navade?

To je bilo pa zelo hudo. Prej smo lahko obiske dobivali pa smo šli skupaj ven, pa smo šli skupaj domov, pa smo šli skupaj z domačimi na rojstne dneve, tega v času korone ni bilo (F30). Zaprti smo bili notri (F31), to je bilo zelo hudo. Nismo se mogli gibati, izolirani smo bili (F32).

Kako ste se počutili ob strogih ukrepih za zajezitev covid-19?

Veliko sem brala (F33), gledala televizijo (F34). Nikoli prej nisem gledala nadaljevanj, vendar sem jih v času korone začela, samo zato, da sem odmisli vse ostalo (F35). In sem tudi ostale prijateljice po telefonu spodbujala, naj začnejo gledati. Gledala sem televizijo, da sem se tisti čas popolnoma odklopila (F36). Ko smo že lahko šle na kavo, se o boleznih nismo pogovarjale. Na kavi smo se nekako sprostile. Na ukrepe smo se vsi počasi navadili, se mi zdi (F37). Na tisti režim, ki se je potem tako ali tako malo sprostil. Po vsakih ukrepih so nas malo sprostili, da smo spet dobili voljo in moč, da smo zadihali. Vsaj po nadstropjih, po teh mehurčkih.

Kateri ukrepi so najbolj vplivali na vas? Na kakšen način?

Bi rekla, da ta prepoved druženja, saj sem družabna oseba (F38). Težko mi je bilo biti zaprta v sobi ves čas (F39). Pogrešala sem prijateljice in družino in svobodo (F40). Da bi lahko šla domov ali pa v jedilnico jest ali pa na kavo v kavarno (F41).

Kdo vas je z ukrepi seznanil?

O tem so nam povedale naše gospodinje (F42), z drugimi tako ali tako nismo imeli stikov. Gospodinje so nas ves čas sproti obveščale, kako bo potekal naš dan (F43). Vodstvo je imelo drugih obveznosti preveč, tudi zdaj je še tako. Pa tudi, ko so se ukrepi malo sprostili, je prišla k nam socialna delavka, da nas je obvestila o ukrepih, na primer, zdajle boste pa morali biti spet nekaj časa v svojih sobah (F44), vendar nam je zmeraj tudi po navodilih rekla kakšno spodbudno besedo, na primer, saj bo boljše, še malo zdržimo in to mi je res veliko pomenilo (F45).

So bile informacije o ukrepih za vas dovolj jasne? Opišite!

Dovolj jasne, seveda (F46). Sprotno obveščanje in obvestila so nas malo pomirjala, bi rekla (F47). To, da smo vedeli, da se zaposleni trudijo za nas po svojih najboljših močeh, da dajejo vse od sebe (F48). Če smo jih karkoli rabili, so nam pomagali (F49), nas pomirili in nam prigovarjali, da bo še vse dobro (F50).

Kakšne stiske/težave so se v času epidemije covida-19 pojavile pri vas?

Ni bilo enostavno, res ne. Pri meni je bila stiska na primer to, da se nisem mogla videti z domačimi (F51). Ampak dobro, pogovarjali smo se po telefonu (F52). Drugače sem pa navajena jaz sama živeti že od prej, sem sama živela ves čas, nisem imela svoje družine. Ampak imam sestro in brata in nečake, dobre nečake, oni so me ves čas klicali, da mi je bilo lažje. Ne rečem, tudi pri meni so prišli trenutki, ko sem bila nekako osamljena in nisem vedela, kaj bo (F53) in tudi za domače me je skrbelo. Moram povedati, da me je za domače veliko bolj skrbelo kot zame (F54). Stiska, da se nisem videla z domačimi v takšni meri in na način, kot smo se videli pred korono (F55). Da nisem mogla iti domov in tako (F56).

Na kakšen način ste se soočali s temi težavami? Prosim opišite te situacije!

Je bilo pa nekaj primerov takšnih, da stanovalci niso imeli telefonov (F57). In tistim so fizioterapevtka in ostali takšni zaposleni, ki takrat niso imeli dela, po navodilih socialne delavke, omogočili, da so lahko poklicali domov in da so jih celo videli (F58). So hodili po celem domu in to omogočali stanovalcem na vseh oddelkih (F59). Kdorkoli je to želel, so mu to omogočile preko računalnika (F60). In to je bila ena velika, dobra stvar. In tudi zaposleni so stanovalce, ko so bili obiski že mogoči, tudi tiste, ki samo ležijo in so nepokretni, oblekli in jih v postelji odpeljali v tisto sobo, kjer so potekali obiski. Ni bilo enostavno. Ampak so videli svoje domače. In tudi tisti, ki niso prisebni, si videl, da se zavedajo, da jih je nekdo obiskal. Bi pa povedala, da je meni veliko pomenilo, da so se vključili tudi prostovoljci (F61). Tako so bili prijazni in pozitivni (F62). Prinesli so nam življenje v dom (F63). Ko si ti zaprt tako dolgo v sobi, ne veš več, kako je zunaj in ko so prišli prostovoljci, so nas res razveselili (F64). Peli so po hodniku in to je bilo za nas tako zelo lepo (F65).

Kateri zaposleni so vam v času epidemije covida-19 nudili najmočnejšo oporo?

Rekla bi, da moji domači in moje prijateljice, imam namreč zelo veliko prijateljic. Glede zaposlenih pa bi rekla, da kar vsi, vsak na svoj način (F66).

Kako so vam pomagali? Na kakšen način? Prosim opišite primere!

To, da so tako lepo skrbeli zame, ta občutek, da imaš ves čas oskrbo, ki jo potrebuješ, da si varen (F67). Res sem se počutila varno in pomirjeno zaradi njih (F68). Meni se je zdelo, da se mi prav ne more zgoditi nič hujšega (F69). In kako so bili vsi dobre volje, to ne moreš verjeti (F70). In verjeli so vame, tudi ko sama nisem (F71). Dali so mi upanje (F72).

Na kakšen način ste ohranjali stike s svojimi sorodniki, prijatelji? Kdo od zaposlenih vam je pri tem pomagal? Na kakšen način?

Jaz po telefonu (F73). Je bila pa socialna delavka prav tako ves čas v stiku z mojimi domačimi, da jih je sproti obveščala o mojem stanju (F74), tudi ko sem bila jaz pozitivna in nisem imela dovolj moči za nek daljši pogovor z njimi.

Kakšne so bile vaše izkušnje s socialno delavko v domu v času epidemije covida-19? Opišite!

Veste kaj, ona je mene večkrat klicala (F75). Že tudi prej, ko sem bila še sama tukaj, ko še nisem bila pozitivna. En večer me je klicala, od doma, in sicer, da me bodo dali v četrto nadstropje, ker sem bila zdrava (F76). Da bodo dali na ta oddelek bolne in sva se pogovarjali eno uro. Rekla sem ji, da sem še sama zdrava in da bi rada ostala v svoji sobi in ji predlagala, glede na to, da nas je bilo še samo nekaj zdravih na oddelku, da naj dajo zdrave stanovalce na naš oddelek (F77). Poslušala me je in rekla, da imam prav in da so res že čisto zmedeni, saj je bilo potrebno po domu razporediti stanovalce in ločiti zdrave od okuženih (F78). Da razmišljajo, kaj bi naredili, dolgo sva se pogovarjali. Rekla sem, da me prosim naj ne prestavijo, saj v tem primeru ne bom umrla zaradi covida, temveč zaradi žalosti in samote (F79). Ona je mene to vse razumela in rekla v redu, veste, da je vaša ideja pametna (F80). Prisluhnila mi je in naslednji dan so res prestavili vse zdrave stanovalce na naš oddelek (F81). In nam je bilo takoj lažje. Pa tudi, ko sem bila v rdeči coni, me je socialna delavka večkrat klicala (F82), samo se ji nisem mogla oglasiti, ker sem se preveč slabo počutila. Ampak je potem nekako preko ostalih zaposlenih vprašala po meni, kako sem (F83). Pa tudi mojo sestro in domače je socialna delavka obveščala, kako je z mano (F84). Socialna delavka me je večkrat klicala in verjetno tudi druge (F85). Je pa lažje zdaj, ko se lahko tudi osebno vidimo s socialno delavko. V času korone niso hodili po sobah (F86), ampak to je čisto normalno, to je čisto prav. Spodaj v pisarnah so imeli preveč dela (F87). Meni se je zdelo pomembno, da oni organizirajo to delo (F88).

V kakšnih situacijah ste prihajali v stik s socialno delavko?

Ko me je ona poklicala, da bi me povprašala o počutju (F89). Pa če sem jo kaj rabila, sem vedela, da se lahko vedno obrnem nanjo (F90). Zlata je naša Carmen!

Kako vam je pomagala ob vaših težavah?

Svetovala mi je (F91), predvsem pa mi dajala spodbudne besede, da bo boljše, da bo kmalu konec (F92). To mi je veliko pomenilo, ja.

V čem se je delo socialne delavke v času epidemije covida-19 razlikovalo od dela pred epidemijo?

Mislim, da je imela prej veliko več dela s sprejemanjem novih stanovalcev (F93). Socialna delavka mora vedeti, kakšni ljudje pridejo. Preden pride nov stanovalec v dom, mora kar veliko vsega opraviti, z domačimi in vse to. Mislim, da v času korone ni bilo teh sprejemov (F94). Je pa v času korone socialna delavka prevzela kontakt z zunanjimi ljudmi, z našimi sorodniki, to vem (F95). Ona je prevzela vso sodelovanje s fizioterapevtkami, ki niso nič delale po svoje pravzaprav takrat, jih je socialna delavka usmerjala (F96). Ravno tako so bile fizioterapevke zaposlene, vendar so imele druge zadolžitve – da so pomagale, vse tisto, kar niso zaposleni zmogli. Primer so darila, ki so nam jih prinašali domači, so raznašale po domu, vskočile so tam, kjer je bilo treba (F97), nosile so računalnike po domu, da so lahko stanovalci videli svoje domače preko kamere (F98). Vsi zaposleni so res vse dali od sebe, niso gledali ozko (F99). Tako na hitro so se tako dobro organizirali, tam kjer je bilo potrebno, so se vključili (F100).

Katere nove pristope delovanja je socialna delavka uporabljala v času epidemije?

Organizirala je, da so fizioterapevke omogočile stanovalcem, ki so bili brez telefonov ali pa vsem, ki so to želeli, da so lahko videli svoje domače preko kamere (F101).

Kaj je socialna delavka naredila, da vam je bilo v času epidemije lažje?

Takrat, v tistem hudem, nisem imela stikov z njo (F102). Ko se je stanje malo umirilo, je prevzela vso svetovanje, vedno smo lahko šli k njej, če smo jo karkoli potrebovali (F103). Takrat, ko je bilo pa najhuje, me je pa poklicala, pa tudi vem, da je druge poklicala, ker sem izvedela to od njih (F104). Ampak potem smo pa lahko vedno prišli k njej, vedno (F105). Veliko smo hodili k njej, recimo za obiske smo jo hodili spraševati, če lahko pridejo (F106), vedno smo se zatekali k njej (F107). Spraševali smo jo tudi, če lahko gremo domov, vsi, to smo včasih kar v vrsti stali pred njeno pisarno (F108). Ona je imela tisto čez, da je presodila, kaj lahko in česar se ne sme (F109). Veliko je imela dela in vsi smo se obračali nanjo (F110). Potem so začeli tudi že sprejemati nove stanovalce in vsi mi, ki smo stali pred pisarno, ker smo imeli razna vprašanja, bilo je ogromno dela z vsem tem.

Kako vam je socialna delavka pomagala, da ste kljub ukrepom ohranili stike s svojimi sorodniki, prijatelji?

Z domačimi sem se slišala po telefonu (F111). So nam pa zaposleni, tudi socialna delavka, svetovali, da se lahko vidimo s svojimi domačimi preko balkona, kar je vsem zelo veliko pomenilo (F112).

Kako vam je socialna delavka pomagala, da ste kljub ukrepom lahko izrazili svoje potrebe, želje?

Mislim, da lahko tukaj brez zadržkov povem, kaj si želim in kaj potrebujem (F113). Se mi zdi, da so zaposleni tako sproščeni in počutim se varno, tako da lahko povem, kaj mislim (F114). Me je pa poklicala in tudi sama želela slišati o mojih občutkih, za kar sem ji zelo hvaležna (F115).

V katerih primerih v času epidemije je socialna delavka posredovala, da bi vas tako zaščitila?

Lahko rečem, da takrat, ko se nisem želela preseliti iz svoje sobe, pa me je upoštevala (F116).

O čem vam je socialna delavka v času epidemije svetovala?

Primer je, da sem šla k njej, da bi jo prosila, da bi moja nečakinja prišla k meni na obisk in ker je bila v službi, ni mogla priti ravno tisti čas, ko so bili obiski in sva se potem glede tega pogovarjali, da sva našli primeren termin, da sva se lahko z nečakinjo videli (F117). Recimo, takšne stvari. Mi je dosti svetovala (F118). Vse naše probleme smo reševali pri socialni delavki (F119). Dela so imele še in še. Takrat nam je zelo veliko olajšala. Včasih se nisi znašel in me je socialna delavka vedno usmerila (F120). Pa prijazna kako je bila tudi v času korone (F121). Takrat se je veliko problemov pri vseh nas nabralo. Socialna delavka je tudi presojala na primer o takšnih stvareh, če lahko gre nekdo recimo na banko (F122). Presodila je naše situacije in to je zelo veliko (F123). Vedeli smo tudi, kam se lahko obrnemo. Tudi zdaj hodimo k njej. Kar reče socialna delavka, tega se tudi držimo. Pa tudi direktorica za tem stoji, so toliko skladne glede vsega med seboj. Ni tega, da bi rekla ena to, druga drugače. Sodelujejo med sabo, zelo (F124). Je pa res, da je socialna delavka pri nas znala kakšen problem prav rešiti, da nam je bilo zaradi njene pomoči veliko lažje. Veliko je bilo tudi klicev s strani domačih in socialna delavka jim je znala vedno naše stanje opisati na način, ki jih ni naredil panične, mirila jih je, tudi njim svetovala (F125). Pri socialni delavki je bila točka, kamor smo se lahko zatekli (F126). In vedeli smo, da lahko gremo k njej, da se nismo lovili kam, vedno smo šli k socialni delavki, tudi zdaj (F127).

Kako je socialna delavka pristopila k reševanju vaših stisk zaradi epidemije in njenih ukrepov? Bi lahko izpostavili kak primer dobre prakse?

Lahko rečem, da tako, da se je zanimala za naše počutje (F128) in da je sodelovala z ostalimi zaposlenimi (F129). So si med sabo poročali in bili so povezani, kot ena velika družina smo bili (F130). Zmeraj je bila na voljo, to smo vedeli (F131). Nas je pa tudi pozvala po zvočniku, da se lahko obrnemo nanjo, če jo potrebujemo (F132).

INTERVJU G

Socialna delavka, prebolela covid-19

Kako je epidemija covida-19 vplivala na vsakodnevno počutje starih ljudi v domu?

Bili so predvsem prestrašeni (G1), v prvem trenutku niso vedeli, kaj se dogaja. Izolirani so bili (G2) in hkrati osamljeni (G3). Niso se počutili dobro (G4).

Kaj je bilo v času epidemije drugače pri organizaciji dejavnosti v domu (obroki, dogodki, domske rutine,...)?

Prehranjevali so se v sobah (G5), dogodkov ni bilo (G6), ustaljene domske rutine ni bilo (G7).

Kako je epidemija vplivala na socialne stike stanovalcev?

Tudi socialnih stikov ni bilo (G8), s sorodniki so lahko komunicirali le preko telefonov in aplikacije Viber (G9). Mi smo bili v zaščitnih varovalnih oblačilih in so se nas sprva prestrašili (G10), s časom so se tega navadili. Edini stik smo bili dejansko mi zaposleni (G11).

Kako je epidemija vplivala na vsakdanje navade stanovalcev?

Vsakdanje navade so bile zelo okrnjene (G12). Ni bilo druženj ob kavici (G13), skupnih aktivnosti ni bilo (G14), prav tako ni bilo praznovanj rojstnih dni (G15). Pa sprehodov tudi ni bilo (G16), saj niso smeli iz doma (G17).

Kako so se stanovalci počutili ob strogih ukrepih za zavezitev covida-19?

Kot sem že rekla: prestrašeno (G18), negotovo (G19). Sploh tisti, ki so zboleli in so bili v rdeči coni, boleznijo niso poznali ne oni in ne mi.

Kateri ukrepi so najbolj vplivali na njih? Na kakšen način?

Mislím, da je bilo najhuje, ko so se morali seliti in na hitro vzeti s seboj najnujnejše stvari (G20). Odhodi v bolnišnico (G21), smrt prijateljev ali sosedov (G22). Omejitve (G23), maske (G24), izolacija (G25).

Kdo je stanovalce z ukrepi seznanil?

Vodstvo doma (G26), negovalno osebje (G27), zdravniki in medicinske sestre (G28) in drugi. Seznanili so jih vsi tisti, ki so bili neposredno ob njih (G29).

So bile informacije o ukrepih za stanovalce dovolj jasne? Opišite!

Skušali smo jim dati jasna navodila (G30). Mnogokrat so se ta navodila v toku dneva že spremenila (G31), saj smo tudi mi prejeli navodila od pristojnih služb (NIJZ, Ministrstvo za socialo, zdravstvo, pristojnih služb za preprečevanje nalezljivih bolezni, razni koordinatorji). Stanovalce smo največkrat obveščali neposredno in osebno (G32). Osebno pa zato, da so nas videli in so imeli možnost povedati svoje stiske in težave (G33). Bili smo jim v oporo in jih tudi tolažili v teh težkih trenutkih (G34).

Kakšne stiske/težave so se v času epidemije covida-19 pojavile pri stanovalcih?

Osamljenost (G35), prestrašenost (G36), nevednost (G37), izolacija (G38), negotovost (G39). Niso razumeli, kaj se dogaja, kakšna je ta bolezen (G40). Vsakdanje življenje se je obrnilo na glavo (G41). Zelo jim je bilo hudo, ker niso mogli priti njihovi najbližji v dom (G42). Med seboj se niso mogli družiti (G43), povsod maske (G44) in varovalna oblačila zaposlenih, ki jih niso prepoznavali (G45). Niso mogli iz sob (G46).

Na kakšen način so se soočali s temi težavami? Prosim opišite te situacije!

Ko so bili nameščeni v različnih conah, bodisi rdečih ali sivih, so se med seboj pogovarjali, se kratkočasili (G47), če jim je to zdravstveno stanje omogočalo. Si tudi kakšne malenkosti med seboj podelili ali izposodili (G48). Poskrbeli smo za stvari, ki so jih potrebovali (G49). Prinesli smo jim kakšne priboljške ali spominke domačih (G50). Sorodniki so jim pošiljali slike ali kakšne risbe, ki so jih naredili vnuki (G51). Sporočali smo jim, da jih imajo sorodniki radi in da naj še malo vzdržijo (G52). Opravljali smo številne video klice (G53).

Kateri zaposleni so stanovalcem v času epidemije covida-19 nudili najmočnejšo oporo?

Direktorica, vsi strokovni delavci smo jim bili na razpolago, negovalno osebje (G54).

Kako so jim pomagali? Na kakšen način? Prosim opišite primere! osebje.

Pomagali smo jih s tolažbo (G55), poslušanjem (G56), omogočanjem video klicev, da so videli svoje domače in obratno (G57). Razumeli smo njihove stiske in jih bodrili (G58). Tudi lokalno okolje se je zelo angažiralo, prihajali so in prinašali potrebne stvari ali spekli kakšna peciva, potice, ki smo jih potem razdelili stanovalcem in zaposlenim (G59). Prihajale so vzpodbudne besede od vsepovsod, maili in to smo pokazali tako stanovalcem kot tudi zaposlenim (G60). Veliko nam je pomenilo, da nismo bili sami in da nas tudi okolje razume in vzpodbuja. Otroci v vrtcih so nam pošiljali risbice, šolarji posneli razne kratke filmčke, ki smo jih potem predvajali (G61). Iz drugih domov so nam pošiljali potrebna varovalna oblačila, razna podjetja napitke in tako naprej.

Na kakšen način so ohranjali stike s svojimi sorodniki, prijatelji? Kdo od zaposlenih jim je pri tem pomagal? Na kakšen način?

S telefonom in z video klici (G62). Pri tem smo jim pomagali neposredno zaposleni, ki so bili ob njih in strokovni delavci (G63).

Kakšne so bile po vašem mnenju izkušnje stanovalcev z vami v času epidemije covida-19? Opišite!

Nepredvidljive in jih nikoli ne bodo pozabili. Izgubili so mnogo prijateljev in sosedov (G64). Grda bolezen. To so stari ljudje, veliko jih je preživelo vojno (G65). »Sovražnika ne vidiš in naenkrat udari«, so znali velikokrat povedati.

V kakšnih situacijah so prihajali in stik z vami?

Ko so rabili pogovor, da podelijo svojo stisko (G66), ali so rabili kakšno konkretno pomoč pri reševanju kakšne zadeve (G67), video klici (G68), nabava potrebnih stvari (G69) in tako naprej.

Kako ste jim pomagali ob njihovih težavah?

Tako kot sem povedala že prej.

V čem se je vaše delo v času epidemije covida-19 razlikovalo od dela pred epidemijo?

Delo je bilo povsem drugačno (G70). Vsakodnevno sestankovanje o novo obolelih, o smrtih, o ozdravljenih (G71). Organiziranje raznih con (G72), obveščanje stanovalcev o selitvah (G73), selitve (G74), obveščanje sorodnikov o potrebnih selitvah (G75), obveščanje sorodnikov o stanju stanovalcev (G76). Pomoč pri delu na oddelku, hranjenje (G77). Pogovori s stanovalci po telefonu (G78), še več je bilo opogumljanja in vzpodbujanja (G79), organiziranje raznih aktivnosti bolj na individualni bazi (G80), saj skupna druženja niso bila mogoča.

Kako je v času epidemije covida-19 potekalo sodelovanje z drugimi strokami znotraj doma?

V tem času smo se še bolj medsebojno povezali in vsi delali vse (G81).

Katere nove pristope delovanja ste uporabljali v času epidemije?

Omogočanje video klicev za stanovalce (G82).

Kaj ste naredili, da je bilo stanovalcem v času epidemije lažje?

Osebnosti (G83), pogovori (G84), razumela sem jih (G85) in jih poslušala (G86). Mislim, da jim je to pomenilo največ. Pa tistim stanovalcem, ki niso imeli telefonov, smo omogočili video klice in stike po telefonu s sorodniki (G87).

Kako ste pomagali stanovalcem, da so kljub ukrepom ohranili stike s svojimi sorodniki, prijatelji?

Omogočili smo jim video klice (G88). Prav tako smo jim prinašali dobrote in stvari, ki so jih pri nas pustili sorodniki (G89). Zopet so ljudje začeli pisati pisma in ko so jih stanovalci prejeli, so jih znova in znova prebirali. Tudi mi smo stanovalcev pomagali pisati pisma in jih pošiljali naslovnikom (G90). Mnogi sorodniki so prišli pred dom in se na daljavo pogovarjali s svojimi starši ali pa so jih vsaj videli (G91). Pred domom so jim sorodniki mnogokrat peli in igrali.

Kako ste pomagali stanovalcem, da so kljub ukrepom lahko izrazili svoje potrebe, želje?

Osebnosti smo jih vprašali (G92) ali pa so želje posredovali negovalnemu osebju in oni nam (G93).

V katerih primerih v času epidemije ste posredovali, da bi tako zaščitili stanovalce?

Zmeraj, kadar je bilo potrebno (G94).

O čem ste v času epidemije svetovali stanovalcem?

Da vzdržijo, da ohranjajo dobro voljo, da se potrudijo, saj bo tega konec (G95). Da nanje čakajo doma njihovi najbližji, ki jim skupaj z nami želijo vse najboljše (G96). Da se bodo vrnili v svoje sobe (G97), da so njihove stvari varno spravljene (G98),...

Kako ste pristopili k reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije in njenih ukrepov? Bi lahko izpostavili kak primer dobre prakse?

S pogovorom (G99), s tolažbo (G100) in potrditvijo, da jih razumem in prav tako razumem njihovo stisko (G101). Seznanitev stanovalca, kako bodo teklo zadeve naprej, kdaj se bodo lahko vrnili v svoje sobe, kje so njihove stvari, kdaj bodo lahko videli svoje domače (G102). Sprotna seznanitev s situacijo v domu, o obolelih, o stanju njihovih prijateljev, ... (G103)

Na kakšne težave ste naleteli pri svojem delu v času epidemije?

Nejasna in kontradiktorna navodila, ki so se dnevno spreminjala (G104), neusklajenost zunanjih strokovnih služb (G105), nedelovanje celotnega sistema služb (G106). In pa kako povedati stanovalcu, da mu je umrl sosed (G107) ali da se mora seliti (G108). So bile težke stvari.

Kako ste rešili te težave?

Pri soočanju s težavami so mi pomagale dolgoletne izkušnje (G109), težave sem rešila z zaupanjem, ki si ga pridobiš tako pri stanovalcih in zaposlenih (G110), s korektnim odnosom (G111) in s spoštovanjem in razumevanjem (G112).

9.3. Priloga 3: Odprto kodiranje

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJMI	KATEGORIJE	NADKATEGORIJE
A1	<i>Ko jih je več zbolelo, so nas hoteli predstaviti.</i>	Premestitev v drugo sobo zaradi povečanega števila okuženih stanovalcev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A2	<i>Samo jaz nisem bila za to.</i>	Nisem se strinjala s premestitvijo v drugo sobo	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A3	<i>Počutila sem se utesnjeno.</i>	Utesnjeno	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A4	<i>Hrano smo dobivali v sobo.</i>	Hrano so nam prinesli v sobo	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A5	<i>Vsa čast našemu osebju, da so nam v tem težkem času tako lepo postregli in nas nahranili.</i>	Zaposleni so nas zelo lepo postregli in nahranili	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
A6	<i>Veste, mi smo bili poskusni zajčki.</i>	Bili smo poskusni zajčki	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare

A7	<i>Zaposleni so bili z nami vred nemočni.</i>	Vsi smo bili nemočni	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A8	<i>To je bil obup, veste.</i>	To je bil obup	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A9	<i>Saj pravim, vsa čast vsemu osebju tukaj, od najnižjega do najvišjega so se trudili po svojih močeh, kakor so vedeli in znali.</i>	Zaposleni so se trudili po svojih najboljših močeh	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
A10	<i>Vse prireditve, vsi dogodki, vsa srečanja, vse je odpadlo.</i>	Odpadle so vse prireditve, dogodki in srečanja	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A11	<i>Mi smo bili v popolni osamitvi.</i>	Osamitev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A12	<i>To je bilo pa hudo, veste.</i>	Bilo je hudo	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A13	<i>Zelo je vplivalo, zelo.</i>	Ukrepi so zelo vplivali na naše socialne stike	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A14	<i>To nas je potrla.</i>	Potrla nas je	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A15	<i>Otopeli smo.</i>	Otopeli smo	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A16	<i>Pa s prijateljicami tukaj iz hodnika smo imele navado, da se ob sobotah ali nedeljah dobimo v kavarni na kavici in malo pogovorimo, v času korone pa tega nismo mogle.</i>	Ni bilo druženj ob kavici	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A17	<i>Smo se pa slišale po telefonu.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo	Preseganje posledic zaradi ukrepov	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije

		sodobne tehnologije	epidemije covida-19	covida-19
A18	<i>Veste kaj, pri tem nisem čutila nekih bistvenih sprememb.</i>	Pri vsakdanjih navadah nisem čutila bistvenih sprememb	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A19	<i>Recimo, na tisto, na kar sem bila navajena, sem še vedno počela, glede higiene in tega.</i>	To, na kar sem bila navajena, sem še zmeraj počela	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A20	<i>Pospravljala sem tudi še zmeraj.</i>	Še zmeraj sem pospravljala	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A21	<i>Pa umrlo nam je 27 ljudi - to nas je potrlo, mi smo bili šokirani.</i>	Smrt sstanovalcev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A22	<i>Zdaj enega ni bilo več, jutri že spet drugega, to je grd občutek, veste.</i>	Smrt sstanovalcev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A23	<i>Utesnjeno.</i>	Utesnjeno	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A24	<i>Mi smo se zgrozili.</i>	Bili smo zgroženi	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A25	<i>Nismo vedeli, koliko časa bo to trajalo.</i>	Nismo vedeli, koliko časa bo trajalo	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A26	<i>Mi smo kar čakali na novice, da kaj novega izvemo.</i>	Čakali smo na novice	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A27	<i>Sem pa takrat veliko kvačkala, da mi je čas hitreje minil.</i>	Kvačkala sem	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A28	<i>Direktno nekih ukrepov nismo občutili.</i>	Ukrepov nismo občutili direktno	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A29	<i>Ampak ko pa poslušam novice, si bil pa</i>	Bili smo zgroženi	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in

	<i>zgrožen.</i>			doživljanje starih ljudi v domu za stare
A30	<i>To so nas pa tukaj seznanjali, vodstvo.</i>	Seznanilo me je vodstvo	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
A31	<i>Pa če si kaj vprašal si dobil odgovor, tu ni bilo problema.</i>	Če si kaj vprašal, si dobil odgovor	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
A32	<i>Dovolj jasne, ja.</i>	Informacije o ukrepih so bile dovolj jasne	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
A33	<i>Sem vse razumela in tudi osebje mi je zmeraj odgovorilo na vsa vprašanja.</i>	Vse sem razumela in tudi zaposleni so mi vedno odgovorili na vsa vprašanja	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
A34	<i>Ja, dvakrat so mi malo živci podivjali.</i>	Dvakrat so mi podivjali živci	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A35	<i>Sploh takrat, ko so rekli, da nas bodo premestili, da bom mogla ven, da bodo to spraznili, da bo tu rdeča cona.</i>	Premestitev v drugo sobo zaradi povečanega števila okuženih stanovalcev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A36	<i>Jaz sem jim povedala, da jaz iz te sobe ne grem nikamor, dokler ne bo nujno.</i>	Nisem se strinjala s premestitvijo v drugo sobo	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A37	<i>Če bo potrebno iti v bolnico, potem ja, drugače pa ne grem nikamor.</i>	Nisem se strinjala s premestitvijo v drugo sobo	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A38	<i>Največja stiska je bila to, da nisem mogla na sprehod, na zrak.</i>	Ni bilo sprehodov	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A39	<i>Pa da ni bilo tega druženja.</i>	Prepoved druženja	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A40	<i>Jedli smo po sobah, nismo mogle iti v jedilnico.</i>	Hrano so nam prinesli v sobo	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A41	<i>Popolnoma smo bili izolirani. Res je bila to izolirnica.</i>	Osamitev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije

				covida-19
A42	<i>Zmešnjava je bila to.</i>	Bila je zmešnjava	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A43	<i>Slabo počutje.</i>	Slabo počutje	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A44	<i>Nervoza.</i>	Nervoza	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A45	<i>Nek večni strah je bil, kaj bo nov dan prinesel.</i>	Strah	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A46	<i>Sem morala sama to pri sebi predelati in se umiriti.</i>	Svoje občutke sem morala sama pri sebi predelati in se umiriti	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A47	<i>Vsi so bili združeni.</i>	Zaposleni so med sabo sodelovali	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
A48	<i>Tisti, ki je pač lahko ali ki je bil zadolžen za karkoli.</i>	Oporo so mi nudili tisti zaposleni, ki so lahko	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
A49	<i>Ni bilo problema, če si za karkoli prosil, si bil uslišan.</i>	Če si za karkoli prosil, si bil s strani zaposlenih uslišan	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
A50	<i>Ja, če si kaj rabil, so ti prinesli.</i>	Če si karkoli potreboval, so ti zaposleni prinesli	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
A51	<i>Če si kaj vprašal, da si bil zelen kakšnega pogovora, si ga tudi dobil.</i>	Če si si želel pogovora, si ga dobil	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
A52	<i>Tu je eden domači tim, veste.</i>	Zaposleni so domači tim	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
A53	<i>Zelo sodelujejo med sabo in ni problema.</i>	Zaposleni so med sabo sodelovali	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19

A54	<i>Po telefonu.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A55	<i>Zaposleni mi pri tem niso pomagali, saj ni bilo potrebe po tem.</i>	Pri ohranjanju stikov s sorodniki nisem potrebovala pomoči zaposlenih	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
A56	<i>Tako kot vsak dan.</i>	Takšne kot vsak dan	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
A57	<i>Tu pa ni bilo problema.</i>	Ni bilo problema	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
A58	<i>Ni bilo nobene potrebe po tem.</i>	Ni bilo potrebe, da bi prišla v stik s socialno delavko	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
A59	<i>Hvala bogu ni bilo potrebe po tem.</i>	Ni bilo potrebe, da bi prišla v stik s socialno delavko	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
A60	<i>Ampak če bi jo rabila, vem da bi jo dobila.</i>	Zmeraj nam je bila na voljo	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
A61	<i>Nasvete bi dobila od nje in vem, da je na razpolago.</i>	Zmeraj nam je bila na voljo	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
A62	<i>Nič, čisto nič.</i>	Čisto nič se ni spremenilo	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
A63	<i>Prijaznost ista kot je bila prej, kot je zdaj.</i>	Prijaznost socialne delavke je ostala enaka kot je bila pred epidemijo	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
A64	<i>Ni bilo potrebe, tako da bi rekla, da imaš neko duševno stisko.</i>	Nisem potrebovala pomoči, saj nisem imela duševne stiske	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
A65	<i>Takrat, ko sem bila v stiski, so bile tolažilne besede, da bo boljše in tako naprej.</i>	Tolažila nas je	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
A66	<i>Namreč, jaz sem preživela vojno, izseljena sem bila in nekako se mi je odvijal film tistih</i>	Spomin na vojno	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih

	časov.			ljudi v domu za stare
A67	<i>Tako, da si človek ne more pomagati, ko te živci stiskajo, nesigurnega se počutiš, nek strah.</i>	Strah	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A68	<i>Meni se je predvajal tisti film iz vojne, ko sem bila izseljena in tako naprej.</i>	Spomin na vojno	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A69	<i>Takšen strah sem čutila, kaj bo.</i>	Strah	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
A70	<i>Tukaj ni bilo nobenega problema.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A71	<i>Socialna delavka ve, da si s sorodniki dnevno telefoniram, če pa ne bi že sama kontaktirala z njimi, bi pa verjetno bila kaj pozorna tudi na to.</i>	Če ne bi sama kontaktirala s sorodniki, bi socialna delavka bila pozorna tudi na to	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
A72	<i>Ni bilo potrebe po tem, saj so že ostali zaposleni pred tem upoštevali moje želje.</i>	Ni bilo potrebe, da bi mi socialna delavka pomagala izražati moje potrebe in želje, saj so jih že ostali zaposleni pred tem upoštevali	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
A73	<i>Ni bilo potrebno, so vsi zelo topli, človeški.</i>	Ni bilo potrebno, da bi socialna delavka posredovala, da bi me tako zaščitila	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
A74	<i>Če pa bi bila potreba, da bi socialna delavka opazila, da bi bilo kaj, pa bi vsekakor posredovala, ukrepala.</i>	Če bi opazila, da bi bilo kaj, bi vsekakor posredovala in ukrepala	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
A75	<i>Ni bilo potrebe.</i>	Ni bilo potrebe, da bi mi v času epidemije svetovala	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
A76	<i>Ker malo sem po televiziji neke stvari izvedela, tako, da ni bilo potrebe po tem.</i>	Ni bilo potrebe, da bi mi v času epidemije svetovala	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19

A77	<i>S časom so se moje težave pomirile, tako da nisem o tem govorila z nikomer.</i>	Ker so se s časom moje težave umirile, nisem o tem govorila z nikomer	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
A78	<i>Držala sem se ukrepov.</i>	Ukrepov sem se držala	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A79	<i>Nisem na hodniku bila tri mesece.</i>	Nismo smeli na hodnik, samo v sobi smo bili	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A80	<i>Drugače pa si bil ves čas zaprt v sobi, v celici.</i>	Nismo smeli na hodnik, samo v sobi smo bili	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A81	<i>Veste, potem si je pač človek moral sam pomagati kolikor si je pač vedel in znal.</i>	Človek si je moral sam pomagati, kakor si je vedel in znal	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
A82	<i>En dan sem si en predal pospravila, drugi dan sem šla na drugo stran in tako naprej.</i>	Pospravljala sem	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B1	<i>Bila sem panična.</i>	Panična sem bila	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
B2	<i>Bili smo premeščeni, ker so dali tretji oddelek v drugega.</i>	Premestitev v drugo sobo zaradi povečanega števila okuženih stanovalcev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B3	<i>Za mojo sobo mi je bilo hudo, jaz sem tukaj sama.</i>	Za svojo sobo mi je bilo hudo, ker sem tukaj sama	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B4	<i>Samo kljub temu sem navajena biti sama v sobi, svoje kopalnice in potem je bilo to hudo, si še deliti prostor z nekom.</i>	Za svojo sobo mi je bilo hudo, ker sem tukaj sama	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B5	<i>Vsak oddelek je imel svoje delavce.</i>	Vsak oddelek je imel svoje zaposlene	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B6	<i>Na vsakem oddelku so bili ves čas enaki delavci, delavci se med sabo niso mešali po oddelkih.</i>	Vsak oddelek je imel svoje zaposlene	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19

B7	<i>V sobo so nam prinesli obroke.</i>	Hrano so nam prinesli v sobo	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
B8	<i>Ampak kljub vsemu, vsej postrežbi zaposlenih, nisem imela tistega občutka kot sem ga imela pred epidemijo, ker sem se ves čas bala.</i>	Kljub vsej postrežbi nisem imela tistega občutka kot sem ga imela pred epidemijo	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
B9	<i>Z družino sem se slišala samo po telefonu.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B10	<i>Obiski so bili prepovedani.</i>	Obiski so bili prepovedani	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B11	<i>Vse je bilo zaprto.</i>	Popolno zaprtje doma	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B12	<i>Hvala bogu za telefon.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B13	<i>Nismo občutile nobenega pomanjkanja.</i>	Nismo občutili pomanjkanja	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
B14	<i>Ko je bila epidemija v domu, takrat nismo smeli iti na hodnik, samo v sobi smo bili.</i>	Nismo smeli na hodnik, samo v sobi smo bili	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B15	<i>Sprejeli smo, tako kot je bilo.</i>	Sprejeli smo situacijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B16	<i>Morali smo sprejeti to, ti ne preostane nič drugega.</i>	Sprejeli smo situacijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B17	<i>Vsi smo se držali ukrepov, bil smo v razdalji dva metra, tudi postelje so bile toliko narazen.</i>	Ukrepov sem se držala	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi ukrepov epidemije covida-19

B18	<i>Še zmeraj se malo bojimo, je boljše biti še malo previden.</i>	Še zmeraj se malo bojimo	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
B19	<i>Najbolj to, da nisem bila v svoji sobi, da so me premestili.</i>	Premestitev v drugo sobo zaradi povečanega števila okuženih stanovalcev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B20	<i>Med korono se nisem nič družila z drugimi, to me ni niti prizadelo.</i>	Ukrepi so zelo vplivali na naše socialne stike	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B21	<i>Jaz sem vse vzela tako, kot je bilo, resnično.</i>	Sprejeli smo situacijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B22	<i>Ko se družiš, se družiš, ko pa se ne smeš, pa se ne smeš in konec.</i>	Sprejeli smo situacijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B23	<i>Sem se vseh ukrepov držala.</i>	Ukrepov sem se držala	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B24	<i>To je bilo takoj objavljeno, takoj so nas obvestili o tem po zvočniku.</i>	Informacije o ukrepih so objavljali po zvočniku	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
B25	<i>Nato sta prišli gospa socialna delavka in gospa direktorica, ko sem jedla v jedilnici in sta prišli povedat v jedilnico, da se je tako in tako zgodilo, da se bomo od zdaj naprej morali držati ukrepov.</i>	Seznani sta me socialna delavka in direktorica	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
B26	<i>Zelo dobro so bili organizirani vsi skupaj.</i>	Zaposleni so bili zelo dobro organizirani	Opornost, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
B27	<i>Prišli so nas osebno obvestiti, da ne moremo drugače tega</i>	Stanovalce smo največkrat obveščali	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času

	<i>speljati kot na takšen način in konec.</i>	neposredno in osebno		epidemije covida-19
B28	<i>In vsi smo to sprejeli.</i>	Sprejeli smo situacijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B29	<i>Skratka, res lepo se mi je zdelo, da sta nam prišli osebno povedat, kakšna je situacija.</i>	Stanovalce smo največkrat obveščali neposredno in osebno	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
B30	<i>Kar se pa tiče tega, da nismo smeli na hodnik in tako, pa sem pač sprejela.</i>	Sprejeli smo situacijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B31	<i>Pa veliko sem gledala televizijo, saj če ne bom nič poslušala, ne bom nič vedela.</i>	Veliko sem gledala televizijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ukrepi za zaježitev covida-19
B32	<i>Zaposleni so nas o vsem sproti obveščali.</i>	Zaposleni so nas o ukrepih sproti obveščali	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
B33	<i>In tudi, če si kaj vprašal, so ti znali odgovoriti in te pomiriti.</i>	Če si kaj vprašal, so ti znali odgovoriti in te pomiriti	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
B34	<i>Takrat, ko sem bila v tretjem nadstropju pa sem komaj čakala, da grem spet nazaj dol, v svojo sobo.</i>	Komaj sem čakala, da se lahko vrnem v svojo sobo	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B35	<i>Razložili so mi, da stanovalci iz tretjega nadstropja pridejo v drugega in me moramo iti v tretjega, takrat me je tako zelo pogrelo, tema.</i>	Ko so me zaposleni obvestili o moji selitvi v tretje nadstropje, me je pogrelo, tema	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B36	<i>Za nas je bilo super poskrbljeno.</i>	Za nas je bilo super poskrbljeno	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
B37	<i>Ko sem prišla nazaj v svojo sobo, sem samo vriskala od sreče.</i>	Ob vrnitvi v svojo sobo sem vriskala od sreče	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19

B38	<i>Tukaj sem res navajena, res enkratno, da sem zdaj spet nazaj lahko tukaj.</i>	Svoje sobe sem navajena, res enkratno, da sem zdaj lahko spet nazaj v njej	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B39	<i>Panika.</i>	Panična sem bila	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
B40	<i>Strah.</i>	Strah	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
B41	<i>Ker sem samo razmišljala o tem, kaj bo jutri.</i>	Neznanka, kaj bo prinesel naslednji dan	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
B42	<i>Pogovarjala sem se s svojo sosedo in sva druga drugo pomirili in se tolažili.</i>	Pogovor z drugimi stanovalci	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B43	<i>Ta pogovor z drugimi na balkonu ali pa po telefonu mi je res dobro del.</i>	Pogovor z drugimi stanovalci	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B44	<i>Takrat smo vsi trpeli, kaj šele tisti, ki so delali z nami.</i>	Vsi smo trpeli	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
B45	<i>Mene so pa vsi domači klicali, kako sem, skrbelo jih je zame.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B46	<i>Zaposleni so bili pod pritiskom, ni jih bilo dovolj, potem so morali priti pomagati še prostovoljci.</i>	Zaposlenih ni bilo dovolj, bili so pod pritiskom, pomagati so morali priti še prostovoljci	Opornost, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
B47	<i>Ne moreš si predstavljati, kakšna travma je bila to za vse nas.</i>	To je bila travma za vse nas	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare

B48	<i>To bo ostalo v nas.</i>	To bo ostalo v nas	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
B49	<i>Nisi poznal nikogar več od zaposlenih, razen po glasu, strašno je bilo.</i>	Zaposlene smo zaradi zaščitnih oblačil prepoznavali le po glasu	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B50	<i>Najmočnejšo oporo nam je nudilo vodstvo s pravilnimi navodili in ukrepi.</i>	Najmočnejšo oporo nam je nudilo vodstvo s pravilnimi navodili in ukrepi	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
B51	<i>Na vse načine so nas tolažili.</i>	Zaposleni so nas tolažili	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
B52	<i>Na začetku so nas vsak dan obveščali o novih smrtih naših sestanovalcev, čez čas pa so nehali, ker smo preveč trpeli.</i>	Smrt sestanovalcev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B53	<i>Zelo prijazni so bili, tudi prostovoljci.</i>	Zaposleni so bili zelo prijazni	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
B54	<i>Stike smo ohranjali samo po telefonu.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B55	<i>Pri tem nisem potrebovala pomoči zaposlenih.</i>	Pri ohranjanju stikov s sorodniki nisem potrebovala pomoči zaposlenih	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
B56	<i>So pa naši sorodniki tudi poklicali zaposlene, da so jih obveščali o našem stanju.</i>	Sorodniki so poklicali zaposlene, da so jih obveščali o našem stanju	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
B57	<i>Zelo sem jim hvaležna za pomoč.</i>	Zaposlenim sem zelo hvaležna za pomoč	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19

B58	<i>Pri vsem je pomagala, kar je bilo potrebno.</i>	Pomagala je pri vsem, kar je bilo potrebno	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B59	<i>Stikov nismo imeli, ker ni smela prihajati v naše sobe.</i>	Osebnega stika s socialno delavko nismo imeli	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B60	<i>Je pa šla po hodniku in nam skozi vrata sporočala stvari.</i>	Vse informacije nam je posredovala iz hodnika ali po zvočniku	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B61	<i>Nismo pa šli nič dol na pogovor.</i>	Osebnega stika s socialno delavko nismo imeli	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B62	<i>Strašno malo stika je bilo, ker enostavno niso smeli k nam.</i>	Osebnega stika s socialno delavko nismo imeli	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B63	<i>Stik smo imeli preko zvočnika.</i>	Vse informacije nam je posredovala iz hodnika ali po zvočniku	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B64	<i>Ni, ker ni bilo potrebe.</i>	Ni bilo potrebe, da bi mi pomagala ob težavah	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B65	<i>Če pa je bilo karkoli, je poklicala naše sorodnike.</i>	Poklicala je naše sorodnike, če je bilo potrebno	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B66	<i>Pred epidemije je bilo tako, da če si jo rabil, si šel k njej osebno in je vse uredila. Zdaj pa tega ni bilo.</i>	Osebnega stika s socialno delavko nismo imeli	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B67	<i>Vse nam je sporočila iz hodnika ali pa po zvočniku.</i>	Vse informacije nam je posredovala iz hodnika ali po zvočniku	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B68	<i>Sporočila so nas pomirila.</i>	Sporočila so nas pomirila	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B69	<i>Ona nam je bila samo v čustveno oporo.</i>	Bila nam je v čustveno oporo	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19

B70	<i>Čustveno nas je pomirjala.</i>	Bila nam je v čustveno oporo	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B71	<i>Tolažila nas je, kolikor nisi sam sebe potolažil.</i>	Tolažila nas je	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B72	<i>Nenehno nas je obveščala, da smo bili na tekočem.</i>	Nenehno nas je obveščala	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B73	<i>Stike sem ohranjala sama s pomočjo telefona.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
B74	<i>Ona pa je bila tudi s sorodniki v stiku.</i>	Poklicala je naše sorodnike, če je bilo potrebno	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B75	<i>Karkoli smo potrebovali, smo dobili.</i>	Če si karkoli potreboval, so ti zaposleni prinesli	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
B76	<i>Ni bilo nobenega takega primera, da bi potrebovala zaščito.</i>	Ni bilo potrebno, da bi socialna delavka posredovala, da bi me tako zaščitila	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B77	<i>Vsi so se nam posvečali tako kot je treba, socialna delavka jih je usmerjala.</i>	Socialna delavka je usmerjala zaposlene	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B78	<i>Nenehno so imeli sestanke.</i>	Zaposleni so nenehno imeli sestanke	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
B79	<i>Svetovala nam je po zvočniku, če kaj potrebujemo, da se lahko obrnemo nanjo ali na druge zaposlene.</i>	Po zvočniku nas je pozvala, da se lahko obrnemo nanjo, če jo potrebujemo	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B80	<i>Ene slabe besede nimam za povedati o njenem delu in odnosu v času epidemije.</i>	Nič slabega nimam za povedati o njenem delu in odnosu	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
B81	<i>Socialna delavka nas je ves čas mirila: ne</i>	Ves čas nas je pomirjala in	Vloga socialne delavke pri reševanju	Socialno delo v času

	<i>bojte se, čuvajte se, pokličite me po telefonu, ..</i>	vzpodbujala	stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	epidemije covida-19
C1	<i>Odpovedan je bil obisk obiskovalcev stanovalcev.</i>	Obiski so bili prepovedani	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C2	<i>Hrano so vsem stanovalcem prinašali v sobe.</i>	Hrano so nam prinesli v sobo	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
C3	<i>Stanovalci smo se pretežno zadrževali v svojih sobah, drugje se praktično nismo mogli gibati.</i>	Nismo smeli na hodnik, samo v sobi smo bili	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C4	<i>Sama pa sem se morala preseliti v drugo sobo.</i>	Premestitev v drugo sobo zaradi povečanega števila okuženih stanovalcev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C5	<i>Sobe nisem smela zapuščati.</i>	Nismo smeli na hodnik, samo v sobi smo bili	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C6	<i>Ves mesec sem lahko bila samo v sobi.</i>	Nismo smeli na hodnik, samo v sobi smo bili	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C7	<i>Štela sem, kolikokrat sem prehodila sobo na dan ter zvečer zračunala, koliko metrov poti sem opravila.</i>	Štela sem korake, ki sem jih prehodila v enem dnevu	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C8	<i>Midva sva imela veliko srečo to, da sva imela tukaj veliko teraso in da sva lahko bila tudi zunaj.</i>	Ker imam v sobi teraso, sem lahko bila tudi zunaj	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C9	<i>Je bilo pa zelo utesnjeno.</i>	Utesnjeno	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
C10	<i>Vsak dan sem hodila po sobi in štela, kolikokrat sem prehodila razdaljo, pet metrov je na eno stran, stokrat in večkrat sem prehodila razdaljo.</i>	Štela sem korake, ki sem jih prehodila v enem dnevu	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C11	<i>Takrat tudi nisem imela nekih posebnih želja, da bi kamorkoli</i>	Sprejeli smo situacijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije

	<i>šla, tako da sem pač tako preživela to obdobje.</i>		epidemije covida-19	covida-19
C12	<i>Imam pa tablico, računalnik, telefon, tako da mi ni bilo preveč dolgčas.</i>	Tablica, računalnik, telefon	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C13	<i>Pa veliko sem brala knjige.</i>	Branje knjig	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C14	<i>Popolnoma vse je bilo odpovedano.</i>	Odpadle so vse prireditve, dogodki in srečanja	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
C15	<i>Vsi dogodki, vsa srečanja, druženja, naša kapelica v spodnjem nadstropju, vse je bilo zaprto in odpovedano.</i>	Odpadle so vse prireditve, dogodki in srečanja	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
C16	<i>Hrano so nam nosili v sobe.</i>	Hrano so nam prinesli v sobo	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
C17	<i>Ni bilo druženja in stikov.</i>	Prepoved druženja	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C18	<i>Manj sem se družila z ostalimi kot navadno.</i>	Manj sem se družila z ostalimi stanovalci	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
C19	<i>Svoje domače sem že poklicala preko računalnika ali tablice, telefona, imam to vse, tako da tukaj ni bil problem.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C20	<i>Nisem mogla iti iz sobe, nikamor nisem mogla iti.</i>	Nismo smeli na hodnik, samo v sobi smo bili	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C21	<i>Hvala bogu za teraso, da sem lahko šla vsaj na zrak in posedela na sončku.</i>	Ker imam v sobi teraso, sem lahko bila tudi zunaj	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C22	<i>Sem si pa želela včasih iti v svojo domačo hišo, pa tega nisem mogla.</i>	Nisem mogla iti v svojo domačo hišo	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare

C23	<i>Prav tako nisem mogla igrati taroka z domsko družbo.</i>	Nisem mogla igrati taroka z domsko družbo	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
C24	<i>Navadila sem se nanje.</i>	Sprejeli smo situacijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C25	<i>Nekako sem si našla zaposlitev znotraj sobe, da mi je čas hitreje minil.</i>	Našla sem si zaposlitev znotraj sobe	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C26	<i>Prepoved druženja.</i>	Prepoved druženja	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C27	<i>Ta ukrep me je najbolj prizadel takrat, ko sva bila z možem v ločenih sobah, pa sem ga lahko le redko obiskala.</i>	Le redko sem lahko obiskala moža, ki je bil v drugi sobi	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C28	<i>Brala sem novice na računalniku, pa po televiziji je bilo ves čas.</i>	Novice na računalniku, televizija	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
C29	<i>So pa tudi tukajšnji zaposleni poročali o ukrepih, nas seznanjali.</i>	Seznanili so me zaposleni	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
C30	<i>Po zvočniku so krožila obvestila.</i>	Informacije o ukrepih so objavljali po zvočniku	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
C31	<i>Informacije so bile dovolj jasne.</i>	Informacije o ukrepih so bile dovolj jasne	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
C32	<i>O ukrepih in navodilih sem dosti prebrala tudi na internetu, zato nisem potrebovala neke dodatne razlage glede tega.</i>	Informacije o ukrepih so bile dovolj jasne	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
C33	<i>Umrl mi je partner.</i>	Smrt partnerja	Ukrepi za zaježitev	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali

			covida-19	zaradi epidemije covida-19
C34	<i>Samota je bila prisotna, večino časa.</i>	Samota	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
C35	<i>Sem se zamotila.</i>	Zamotila sem se	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C36	<i>Čisto vsak dan sem, kot sem že omenila, štela korake, ki sem jih prehodila v tistem dnevu.</i>	Štela sem korake, ki sem jih prehodila v enem dnevu	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C37	<i>Vsi zaposleni so zelo prijazni.</i>	Zaposleni so bili zelo prijazni	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
C38	<i>Če sem karkoli potrebovala in jih za to prosila, sem to tudi dobila.</i>	Če si karkoli potreboval, so ti zaposleni prinesli	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
C39	<i>Vsi so se trudili v tistem obdobju, bili so utrujeni, a vseeno so nas nekako opogumljali.</i>	Zaposleni so nas opogumljali	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
C40	<i>Prijaznost s strani zaposlenih mi je predstavljala največjo oporo.</i>	Zaposleni so bili zelo prijazni	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
C41	<i>Bili so pozitivni, energični.</i>	Zaposleni so bili pozitivni in energični	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
C42	<i>Dali so nam upanje, da bo res boljše, da se bo to končalo.</i>	Zaposleni so nam dali upanje	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
C43	<i>Svoje sorodnike sem videla preko računalnika, telefona, tablice, tukaj nisem imela težav.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C44	<i>Od zaposlenih pri tem nisem potrebovala pomoči.</i>	Pri ohranjanju stikov s sorodniki nisem potrebovala pomoči zaposlenih	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
C45	<i>Socialna delavka nam je zmeraj na voljo.</i>	Zmeraj nam je na voljo	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19

C46	<i>Nisem imela k njej po kaj.</i>	Ni bilo potrebe, da bi mi pomagala ob težavah	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
C47	<i>V stik z njo sem prišla, ko mi je umrl mož.</i>	V stik z njo sem prišla ob smrti moža	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
C48	<i>Je pa socialna delavka rekla, da se lahko obrnem nanjo, kadarkoli jo bom potrebovala.</i>	Zmeraj nam je bila na voljo	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
C49	<i>Že to zavedanje, da je nekdo tam, ki ti je pripravljen pomagati, ko ga boš potreboval, je veliko vredno.</i>	Zmeraj nam je bila na voljo	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
C50	<i>Dala mi je vedeti, da nisem sama in da lahko kadarkoli poiščem njeno pomoč, da mi je na razpolago, da jo lahko pokličem.</i>	Zmeraj nam je bila na voljo	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
C51	<i>Mislim, da je bilo njeno delo predvsem organizacijsko.</i>	Njeno delo je bilo organizacijsko	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
C52	<i>Organizirati je pomagala premeščanje stanovalcev.</i>	Njeno delo je bilo organizacijsko	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
C53	<i>Mogoče je imela več dela s sorodniki stanovalcev, da jih je obveščala o našem stanju in ukrepih v domu.</i>	Obveščanje sorodnikov o stanju stanovalcev	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
C54	<i>Pa načrtovala je njihove obiske, da bi jih lahko videli in tako.</i>	Načrtovala je obiske sorodnikov	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
C55	<i>Vedela sem, da je tam.</i>	Zmeraj nam je bila na voljo	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
C56	<i>Vendar se nanjo nisem obrnila po pomoč, saj je imela ogromno drugega</i>	Ni bilo potrebe, da bi mi pomagala ob težavah	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19

	<i>delo, pa niti nisem rabila neke pomoči, da bi rekla.</i>		covida-19	
C57	<i>Sem nekako sprejela vse, sprejela sem to situacijo.</i>	Sprejeli smo situacijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
C58	<i>Pri tem nisem potrebovala pomoči.</i>	Pri ohranjanju stikov s sorodniki nisem potrebovala pomoči zaposlenih	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covida-19
C59	<i>Pri tem je nisem potrebovala.</i>	Ni bilo potrebe, da bi mi socialna delavka pomagala izražati moje potrebe in želje, saj so jih že ostali zaposleni pred tem upoštevali	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
C60	<i>Mislím, da nas je socialna delavka zaščitila na tak način, da je sledila ukrepom in nam jih posredovala.</i>	Zaščitila nas je, ko je sledila ukrepom in nam jih posredovala	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
C61	<i>Zaščitila nas je tako, da nas je opominjala, da se naj držimo ukrepov.</i>	Zaščitila nas je, ko nas je opominjala, naj se držimo ukrepov	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
C62	<i>Svetovala nam je, naj se držimo ukrepov.</i>	Svetovala nam je, naj se držimo ukrepov	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
C63	<i>In da bo kmalu boljše, naj malo še zdržimo in da bomo skupaj to zmogli.</i>	Tolažila nas je	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
C64	<i>Pri tem je nisem potrebovala.</i>	Nisem potrebovala pomoči, saj nisem imela duševne stiske	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
D1	<i>So pa umirale, veste.</i>	Smrt sostanovalcev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
D2	<i>Danes jih vidiš, jutri že več ne.</i>	Smrt sostanovalcev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
D3	<i>En mesec sem bila zaprtá v drugi sobi, premeščena sem bila.</i>	Premestitev v drugo sobo zaradi povečanega števila	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije

		okuženih stanovalcev		covida-19
D4	<i>Žalostno je bilo.</i>	Žalostno je bilo	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
D5	Saj sem bila ves čas sama v sobi.	Nismo smeli na hodnik, samo v sobi smo bili	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
D6	<i>Dobili smo vse, kar nam pripada in vsi so bili zelo ustrezljivi.</i>	Za nas je bilo super poskrbljeno	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
D7	<i>Pomanjkanja ni bilo nobenega.</i>	Nismo občutili pomanjkanja	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
D8	<i>Obroke sem pojedla sama v sobi.</i>	Hrano so nam prinesli v sobo	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
D9	<i>Na tem hodniku jih je 8 umrlo.</i>	Smrt sstanovalec	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
D10	<i>Z domačimi nisem imela drugih stikov kot preko telefona.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
D11	<i>Zmanjšalo se je druženje – jaz sem namreč zelo rada med ljudmi.</i>	Prepoved druženja	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
D12	<i>Med epidemijo pa sem bila zaprta, da nisem imela z nikomer stikov.</i>	Osamitev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
D13	<i>Ko so me premestili, sem bila čisto sama v sobi.</i>	Premestitev v drugo sobo zaradi povečanega števila okuženih stanovalcev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
D14	<i>Tudi na hodnik nisem smela.</i>	Nismo smeli na hodnik, samo v sobi smo bili	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
D15	<i>Hrano so mi prinesli v sobo.</i>	Hrano so nam prinesli v sobo	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare

D16	<i>Manjkalo pa nam ni nič.</i>	Nismo občutili pomanjkanja	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
D17	<i>Strah me je bilo, vendar ne preveč.</i>	Strah	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
D18	<i>Je bilo še vse kaj hujšega med vojno, vse smo prestali.</i>	Spomin na vojno	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
D19	<i>Ukrepe sem spremljala po televiziji.</i>	Novice na računalniku, televizija	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
D20	<i>Najtežje je bilo to, da smo morali biti zaprti.</i>	Popolno zaprtje doma	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
D21	<i>Z ukrepi me je seznanila fizioterapevtka.</i>	Seznanila me je fizioterapevtka	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
D22	<i>Vse so nam povedali jasno in glasno.</i>	Informacije o ukrepih so bile dovolj jasne	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
D23	<i>Sem točno vedela, kaj moram in česa ne smem.</i>	Informacije o ukrepih so bile dovolj jasne	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
D24	<i>Na začetku je bilo hudo, potem sem se pa sprostila, navadila.</i>	Sprejeli smo situacijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
D25	<i>Občutila sem veliko osamljenost.</i>	Osamljenost	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
D26	<i>In pa strah pred tem, kaj vse se bo še zgodilo.</i>	Strah	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare

D27	<i>Pa to, da smo bili popolnoma zaprti je bila tudi velika stiska.</i>	Popolno zaprtje doma	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
D28	<i>Malo je bil šok od začetka.</i>	Šok	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
D29	<i>Moral si sprejeti situacijo.</i>	Sprejeli smo situacijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
D30	<i>Vsi, vsak na svoj način.</i>	Oporo so mi nudili vsi zaposleni	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
D31	<i>Fizioterapevtke so bile zmeraj na razpolago, da so pomagale, če si kaj potreboval.</i>	Če si za karkoli prosil, si bil s strani zaposlenih uslišan	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
D32	<i>Če sem kaj rabila (v sobi sem bila zaprta, lačna nisem bila), so mi prinesle v sobo hrano.</i>	Če si karkoli potreboval, so ti zaposleni prinesli	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
D33	<i>Vedno so me vprašale, če kaj rabim.</i>	Skrbnost zaposlenih	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
D34	<i>To je bilo pa preko telefona.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
D35	<i>Imam svoj telefon, so me klicali.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
D36	<i>Sem niso smeli priti.</i>	Obiski so bili prepovedani	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
D37	<i>Če je bilo kaj novega, so mi sporočili preko telefona.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
D38	<i>Če si jo kaj rabil in prosil, je bila na voljo.</i>	Zmeraj nam je na voljo	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
D39	<i>Z njo imam malo stikov – jaz imam bolj s fizioterapevtkami.</i>	Ni bilo potrebe, da bi prišla v stik s socialno delavko	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije	Socialno delo v času epidemije covida-19

			covida-19	
D40	<i>Ko je bila korona, pa nisem čistila zelenjave – to sem pogrešala, saj zelo rada delam.</i>	Nisem mogla čistiti zelenjave	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
D41	<i>Dolgčas je bilo, saj ni bilo ničesar za delati in pomagati.</i>	Dolgčas	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
D42	<i>Z njo nisem imela veliko stikov, ker je nisem rabila, veste.</i>	Ni bilo potrebe, da bi prišla v stik s socialno delavko	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
D43	<i>Bila je pa socialna delavka zelo zaposlena.</i>	Socialna delavka je bila zelo zaposlena	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
D44	<i>V mojo sobo ni hodila, tako da ne vem.</i>	Osebnega stika s socialno delavko nismo imeli	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
D45	<i>Mogoče to, da ni toliko hodila po domu, v naše sobe je sploh ni bilo.</i>	Osebnega stika s socialno delavko nismo imeli	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
D46	<i>Je imela veliko dela s premeščanjem stanovalcev.</i>	Sodelovala je pri premeščanju stanovalcev	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
D47	<i>To vem samo, da je imela grozno veliko skrbi, da je morala predstavljati vse bolne.</i>	Sodelovala je pri premeščanju stanovalcev	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
D48	<i>Ne, to pa sem sama po telefonu.</i>	Pri ohranjanju stikov s sorodniki nisem potrebovala pomoči zaposlenih	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
D49	<i>Ni bilo potrebe po tem, saj smo bili zaščiteni na tak način, da smo se izolirali.</i>	Ni bilo potrebno, da bi socialna delavka posredovala, da bi me tako zaščitila	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
D50	<i>Nisem potrebovala.</i>	Ni bilo potrebe, da bi mi v času epidemije svetovala	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
D51	<i>Sem se sprijaznila.</i>	Sprejeli smo situacijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19

D52	<i>Nisem potrebovala pomoči.</i>	Nisem potrebovala pomoči, saj nisem imela duševne stiske	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
E1	<i>Samo dolgčas je bil strašen.</i>	Dolgčas	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
E2	<i>Mogla sem biti noter zaprta, nisem smela na hodnik pa nič.</i>	Nismo smeli na hodnik, samo v sobi smo bili	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
E3	<i>Pa selili so me kar naprej.</i>	Premestitev v drugo sobo zaradi povečanega števila okuženih stanovalcev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
E4	<i>V času korone pa so nam hrano prinesli v sobo.</i>	Hrano so nam prinesli v sobo	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
E5	<i>Vsi dogodki so bili odpovedani.</i>	Odpadle so vse prireditve, dogodki in srečanja	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
E6	<i>Ves čas smo bili v sobi.</i>	Nismo smeli na hodnik, samo v sobi smo bili	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
E7	<i>Slišali smo se po telefonu.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Presejanje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
E8	<i>Na obisk pa tako nihče ni smel.</i>	Obiski so bili prepovedani	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
E9	<i>Edino enkrat je prišla hčerka samo toliko pod balkon, da sva se vsaj videli.</i>	S sorodniki smo se lahko videli na tak način, da so prišli pod balkon	Presejanje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
E10	<i>Tako nama je svetovala socialna delavka.</i>	Svetovala je, da lahko pride hčerka pod balkon, da se vidi	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
E11	<i>Smo se kar navadili, ker so rekli, da ne smemo.</i>	Sprejeli smo situacijo	Presejanje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
E12	<i>Smo se kar nekako</i>	Sprejeli smo situacijo	Presejanje posledic zaradi ukrepov	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali

	<i>morali navaditi.</i>		epidemije covida-19	zaradi epidemije covida-19
E13	<i>Nič nismo vedeli, kaj bo jutri.</i>	Neznanka, kaj bo prinesel naslednji dan	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
E14	<i>To, da smo morali biti zaprti ves čas v sobi.</i>	Nismo smeli na hodnik, samo v sobi smo bili	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
E15	<i>Sestre.</i>	Seznani so me zdravniki in medicinske sestre	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
E16	<i>Ja, ja, to pa so nas obveščali sproti, večkrat na dan.</i>	Zaposleni so nas o ukrepih sproti obveščali	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
E17	<i>Tudi sami niso imeli pravih informacij, pa v enem dnevu so se navodila spreminjala.</i>	Nejasna in kontradiktorna navodila, ki so se dnevno spreminjala	Ovire pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19 in spopadanje z njimi	Socialno delo v času epidemije covida-19
E18	<i>Nič, nekam sem kar v redu prenesla, tako da ni bilo prehudo.</i>	Sprejeli smo situacijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
E19	<i>Jaz sem vse z dobro voljo prenesla, kako naj rečem.</i>	Sprejeli smo situacijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
E20	<i>Najbolj sem se bala za svoje otroke in za svojo družino, za vse moje, bolj kot sama zase.</i>	Bolj kot sama zase sem se bala za svojo družino	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
E21	<i>Sestre pa gospodinje.</i>	Najmočnejšo oporo so mi nudile sestre in gospodinje	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
E22	<i>Če sem kaj rabila, so mi prinesle.</i>	Če si karkoli potreboval, so ti zaposleni prinesli	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
E23	<i>Tudi prislunile so mi, ko se potrebovala pogovor.</i>	Če si si želel pogovora, si ga dobil	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
E24	<i>S telefonom.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije

		sodobne tehnologije		covida-19
E25	<i>Zaposleni pa so mi pomagali na tak način, da so mi priporočili, da se lahko s hčerko vidim tako, da grem na balkon, ona pa pride pod balkon.</i>	Zaposleni so nam svetovali, da lahko svoje sorodnike vidimo na tak način, da pridejo pod balkon	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
E26	<i>Sodelovala je tudi pri svojih selitvah.</i>	Sodelovala je pri premeščanju stanovalcev	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
E27	<i>Pomagala se mi je preseliti.</i>	Sodelovala je pri premeščanju stanovalcev	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
E28	<i>Poklicala je tudi svojo hčerko, če sem imela težave s telefonom.</i>	Poklicala je naše sorodnike, če je bilo potrebno	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
E29	<i>Tako da mi je veliko pomagala.</i>	Veliko mi je pomagala	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
E30	<i>S telefonom, da je poklicala hčerko.</i>	Poklicala je naše sorodnike, če je bilo potrebno	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
E31	<i>Socialna delavka je sodelovala pri selitvah.</i>	Sodelovala je pri premeščanju stanovalcev	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
E32	<i>Prišla je in je povedala, kako je.</i>	Dala nam je pojasnila	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
E33	<i>Prišla je tudi, ko sem se morala preseliti in razložila, zakaj se vse to dogaja.</i>	Dala nam je pojasnila	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
E34	<i>Poklicala je hčerko.</i>	Poklicala je naše sorodnike, če je bilo potrebno	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
E35	<i>Je nisem potrebovala.</i>	Nisem potrebovala pomoči, saj nisem imela duševne stiske	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F1	<i>S tem, da je bilo s časom nemogoče tudi za zaposlene, ker je</i>	Zaposlenih ni bilo dovolj, bili so pod pritiskom, pomagati	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času

	<i>bilo preveč okuženih stanovalcev in so jim potem prišli pomagati prostovoljci.</i>	so morali priti še prostovoljci	covida-19	epidemije covida-19
F2	<i>Tisti prostovoljci so nam potem zelo veliko pomagali.</i>	Prostovoljci so nam zelo pomagali	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F3	<i>Sploh ta medijska izpostavljenost, to je bilo za nas zelo stresno.</i>	Zaradi medijske izpostavljenosti je bilo zelo stresno	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
F4	<i>Zelo smo se bali.</i>	Strah	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
F5	<i>Mene je zelo prizadelo, da so mi povedali, da je moja prijateljica, ki je bila vse življenje zelo vitalna, umrla.</i>	Smrt stanovalcev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F6	<i>Imela sem srečo, da sta bili dve sobici v drugem nadstropju, da mi ni bilo potrebno iti v rdečo cono med toliko ljudi.</i>	Imela sem srečo, da mi ni bilo potrebno iti v rdečo cono med toliko ljudi	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F7	<i>Moram pa povedati, da so se zelo hitro znašli.</i>	Zaposleni so bili zelo dobro organizirani	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F8	<i>Skratka, moram povedati, da me v času okuženosti nikjer ne bi mogli tako lepo oskrbovati, kot so me tukaj.</i>	V času okuženosti me nikjer ne bi mogli lepše oskrbovati	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F9	<i>Ves čas so nam merili vročino, nas bodrili, spremljali naše počutje.</i>	V času okuženosti me nikjer ne bi mogli lepše oskrbovati	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F10	<i>Vsi zaposleni so delali z nadčloveško močjo.</i>	Zaposleni so se trudili po svojih najboljših močeh	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F11	<i>V bolnico si nisem želela iti, čeprav sem bila zelo slabotna in zaposleni so upoštevali moje želje, kar mi je res veliko pomenilo.</i>	Zaposleni so upoštevali moje želje, da ne želim iti v bolnico	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19

F12	<i>Na začetku sem bila preplašena, saj sem gledala televizijo, kjer so ves čas poročali o našem domu.</i>	Preplašenost zaradi medijske izpostavljenosti	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
F13	<i>In ta smrtnost.</i>	Smrt sstanovalcev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F14	<i>In ta neznanka, kaj bo jutri.</i>	Neznanka, kaj bo prinesel naslednji dan	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
F15	<i>Potem sem sedla in si dopovedovala, da se ne da nič spremeniti, jaz sem tukaj in ne morem tega spremeniti, sem se sprijaznila potem.</i>	Sprejeli smo situacijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F16	<i>Sem nekako izgubila voljo.</i>	Izgubila sem moč in voljo	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
F17	<i>Želela sem si včasih, da se zjutraj ne bi več zbudila.</i>	Včasih sem si želela, da se zjutraj več ne bi zbudila	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
F18	<i>Skratka, izgubila sem moč in voljo.</i>	Izgubila sem moč in voljo	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
F19	<i>Prišli so trenutki, ko sem bila čisto na tleh.</i>	Prišli so trenutki, ko sem bila čisto na tleh	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
F20	<i>Imela sem vmes tudi rojstni dan in so prišli moji domači pod balkon, da so me lahko videli.</i>	S sorodniki smo se lahko videli na tak način, da so prišli pod balkon	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F21	<i>Vsak si želi videti svoje domače in to je bilo res krasno, da smo se lahko videli vsaj na tak način.</i>	S sorodniki smo se lahko videli na tak način, da so prišli pod balkon	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F22	<i>To, da sem videla domače, me je zelo opogumila za naprej, mi je bilo potem lažje.</i>	S sorodniki smo se lahko videli na tak način, da so prišli pod balkon	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19

F23	<i>Vsi smo lahko na tak način videli domače, veste, domači ti le dajo energijo.</i>	S sorodniki smo se lahko videli na tak način, da so prišli pod balkon	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F24	<i>Vsi dogodki so bili odpovedani, ničesar ni bilo.</i>	Odpadle so vse prireditve, dogodki in srečanja	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
F25	<i>Mesece prej smo bili izolirani.</i>	Osamitev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F26	<i>Mesece po koncu korone je pa bilo v domu čutiti veliko depresije.</i>	Kot posledica covida-19 se je med stanovalci pojavila depresija	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F27	<i>Precej depresij je bilo med stanovalci, kot posledica covida.</i>	Kot posledica covida-19 se je med stanovalci pojavila depresija	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F28	<i>Ampak počasi smo se kar navadili na to, da smo se klicali.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F29	<i>Vseh ukrepov pa smo se ves čas držali.</i>	Ukrepov sem se držala	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F30	<i>Prej smo lahko obiske dobivali pa smo šli skupaj ven, pa smo šli skupaj domov, pa smo šli skupaj z domačimi na rojstne dneve, tega v času korone ni bilo.</i>	Obiski so bili prepovedani	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F31	<i>Zaprto smo bili notri.</i>	Popolno zaprto doma	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F32	<i>Nismo se mogli gibati, izolirani smo bili.</i>	Osamitev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F33	<i>Veliko sem brala.</i>	Branje knjig	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F34	<i>Gledala televizijo.</i>	Veliko sem gledala televizijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F35	<i>Nikoli prej nisem gledala nadaljevanj, vendar sem jih v času</i>	Nikoli prej nisem gledala nadaljevanj, v času epidemije pa	Preseganje posledic zaradi ukrepov	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije

	<i>korone začela, samo zato, da sem odmisliła vse ostalo.</i>	sem jih začela, da sem odmisliła vse ostalo	epidemije covida-19	covida-19
F36	<i>Gledala sem televizijo, da sem se tisti čas popolnoma odklopila.</i>	Veliko sem gledala televizijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F37	<i>Na ukrepe smo se vsi počasi navadili, se mi zdi.</i>	Sprejeli smo situacijo	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F38	<i>Bi rekla, da ta prepoved druženja, saj sem družabna oseba.</i>	Prepoved druženja	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F39	<i>Težko mi je bilo biti zaprt v sobi ves čas.</i>	Nismo smeli na hodnik, samo v sobi smo bili	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F40	<i>Pogrešala sem prijateljice in družino in svobodo.</i>	Pogrešala sem prijateljice, družino in svobodo	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F41	<i>Da bi lahko šla domov ali pa v jedilnico jest ali pa na kavo v kavarno.</i>	Nisem mogla iti domov, jesti v jedilnici, piti kavo v kavarni	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
F42	<i>O tem so nam povedale naše gospodinje.</i>	Seznale so me gospodinje	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F43	<i>Gospodinje so nas ves čas sprti obveščale, kako bo potekal naš dan.</i>	Zaposleni so nas o ukrepih sprti obveščali	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F44	<i>Pa tudi, ko so se ukrepi malo sprostili, je prišla k nam socialna delavka, da nas je obvestila o ukrepih, na primer, zdajle boste pa morali biti spet nekaj časa v svojih sobah.</i>	Ko so se ukrepi malo sprostili, nas je o ukrepih prišla osebno obveščati tudi socialna delavka	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F45	<i>Vendar nam je zmeraj tudi po navodilih rekla kakšno spodbudno besedo, na primer, saj bo boljše, še malo zdržimo in to mi je res veliko pomenilo.</i>	Ves čas nas je pomirjala in vzpodbujala	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F46	<i>Dovolj jasne, seveda.</i>	Informacije o ukrepih so bile dovolj jasne	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času

				epidemije covida-19
F47	<i>Sprotno obveščanje in obvestila so nas malo pomirjala, bi rekla.</i>	Sprotno obveščanja nas je pomirjalo	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F48	<i>To, da smo vedeli, da se zaposleni trudijo za nas po svojih najboljših močeh, da dajejo vse od sebe.</i>	Zaposleni so se trudili po svojih najboljših močeh	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F49	<i>Če smo jih karkoli rabili, so nam pomagali.</i>	Če si karkoli potreboval, so ti zaposleni prinesli	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F50	<i>Nas pomirili in nam prigovarjali, da bo še vse dobro.</i>	Če si kaj vprašal, so ti znali odgovoriti in te pomiriti	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F51	<i>Pri meni je bila stiska na primer to, da se nisem mogla videti z domačimi.</i>	Obiski so bili prepovedani	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F52	<i>Ampak dobro, pogovarjali smo se po telefonu.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F53	<i>Ne rečem, tudi pri meni so prišli trenutki, ko sem bila nekako osamljena in nisem vedela, kaj bo.</i>	Osamljenost	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
F54	<i>Moram povedati, da me je za domače veliko bolj skrbelo kot zame.</i>	Bolj kot sama zase sem se bala za svojo družino	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
F55	<i>Stiska, da se nisem videla z domačimi v takšni meri in na način, kot smo se videli pred korono.</i>	Obiski so bili prepovedani	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F56	<i>Da nisem mogla iti domov in tako.</i>	Nisem mogla iti v svojo domačo hišo	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
F57	<i>Je bilo pa nekaj primerov takšnih, da stanovalci niso imeli telefonov.</i>	Nekateri stanovalci niso imeli telefonov	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F58	<i>In tistim so fizioterapevtka in ostali takšni zaposleni, ki takrat</i>	Zaposleni so tistim stanovalcem, ki niso imeli telefonov, omogočili, da so	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času

	<i>niso imeli dela, po navodilih socialne delavke, omogočili, da so lahko poklicali domov in da so jih celo videli.</i>	videli svoje sorodnike preko sodobne tehnologije	covida-19	epidemije covida-19
F59	<i>So hodili po celem domu in to omogočali stanovalcem na vseh oddelkih.</i>	Zaposleni so tistim stanovalcem, ki niso imeli telefonov, omogočili, da so videli svoje sorodnike preko sodobne tehnologije	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F60	<i>Kdorkoli je to želel, so mu to omogočile preko računalnika.</i>	Zaposleni so tistim stanovalcem, ki niso imeli telefonov, omogočili, da so videli svoje sorodnike preko sodobne tehnologije	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F61	<i>Bi pa povedala, da je meni veliko pomenilo, da so se vključili tudi prostovoljci.</i>	Prostovoljci so nam zelo pomagali	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F62	<i>Tako so bili prijazni in pozitivni.</i>	Prostovoljci so nam zelo pomagali	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F63	<i>Prinesli so nam življenje v dom.</i>	Prostovoljci so nam zelo pomagali	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F64	<i>Ko si ti zaprt tako dolgo v sobi, ne veš več, kako je zunaj in ko so prišli prostovoljci, so nas res razveselili.</i>	Prostovoljci so nam zelo pomagali	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F65	<i>Peli so po hodniku in to je bilo za nas tako zelo lepo.</i>	Prostovoljci so nam zelo pomagali	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F66	<i>Glede zaposlenih pa bi rekla, da kar vsi, vsak na svoj način.</i>	Oporo so mi nudili vsi zaposleni	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F67	<i>To, da so tako lepo skrbeli zame, ta občutek, da imaš ves čas oskrbo, ki jo potrebuješ, da si varen.</i>	Zaradi kakovostne oskrbe zaposlenih sem se počutila varno in pomirjeno	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F68	<i>Res sem se počutila varno in pomirjeno zaradi njih.</i>	Zaradi kakovostne oskrbe zaposlenih sem se počutila varno in pomirjeno	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19

F69	<i>Meni se je zdelo, da se mi prav ne more zgoditi nič hujšega.</i>	Zaradi kakovostne oskrbe zaposlenih sem se počutila varno in pomirjeno	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F70	<i>In kako so bili vsi dobre volje, to ne moreš verjeti.</i>	Zaposleni so bili pozitivni in energični	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F71	<i>In verjeli so vame, tudi ko sama nisem.</i>	Zaposleni so verjeli vame, tudi ko sama nisem	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F72	<i>Dali so mi upanje.</i>	Zaposleni so nam dali upanje	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F73	<i>Jaz po telefonu.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F74	<i>Je bila pa socialna delavka prav tako ves čas v stiku z mojimi domačimi, da jih je sproti obveščala o mojem stanju.</i>	Poklicala je naše sorodnike, če je bilo potrebno	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F75	<i>Veste kaj, ona je mene večkrat klicala.</i>	Poklicala me je po telefonu	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F76	<i>En večer me je klicala, od doma, in sicer, da me bodo dali v četrto nadstropje, ker sem bila zdrava.</i>	Poklicala me je po telefonu	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F77	<i>Rekla sem ji, da sem še sama zdrava in da bi rada ostala v svoji sobi in ji predlagala, glede na to, da nas je bilo še samo nekaj zdravih na oddelku, da naj dajo zdrave stanovalce na naš oddelek.</i>	Nisem se strinjala s premestitvijo v drugo sobo	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F78	<i>Poslušala me je in rekla, da imam prav in da so res že čisto zmedeni, saj je bilo potrebno po domu razporediti stanovalce in ločiti zdrave od okuženih.</i>	Poslušala me je in upoštevala moje želje glede nestrinjanja s premestitvijo v drugo sobo	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F79	<i>Rekla sem, da me prosim naj ne predstavijo, saj v tem primeru ne bom</i>	Nisem se strinjala s premestitvijo v drugo sobo	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije

	<i>umrla zaradi covida, temveč zaradi žalosti in samote.</i>			covida-19
F80	<i>Ona je mene to vse razumela in rekla v redu, veste, da je vaša ideja pametna.</i>	Poslušala me je in upoštevala moje želje glede nestrinjanja s premestitvijo v drugo sobo	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F81	<i>Prisluhnila mi je in naslednji dan so res predstavili vse zdrave stanovalce na naš oddelek.</i>	Poslušala me je in upoštevala moje želje glede nestrinjanja s premestitvijo v drugo sobo	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F82	<i>Pa tudi, ko sem bila v rdeči coni, me je socialna delavka večkrat klicala.</i>	Poklicala me je po telefonu	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F83	<i>Ampak je potem nekako preko ostalih zaposlenih vprašala po meni, kako sem.</i>	Zanimala se je za moje počutje in občutke	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F84	<i>Pa tudi mojo sestro in domače je socialna delavka obveščala, kako je z mano.</i>	Poklicala je naše sorodnike, če je bilo potrebno	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F85	<i>Socialna delavka me je večkrat klicala in verjetno tudi druge.</i>	Poklicala me je po telefonu	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F86	<i>V času korone niso hodili po sobah.</i>	Osebnega stika s socialno delavko nismo imeli	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F87	<i>Spodaj v pisarnah so imeli preveč dela.</i>	Socialna delavka je bila zelo zaposlena	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F88	<i>Meni se je zdelo pomembno, da oni organizirajo to delo.</i>	Njeno delo je bilo organizacijsko	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F89	<i>Ko me je ona poklicala, da bi me povprašala o počutju.</i>	Poklicala me je po telefonu	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F90	<i>Pa če sem jo kaj rabila, sem vedela, da se lahko vedno obrnem nanjo.</i>	Zmeraj nam je bila na voljo	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F91	<i>Svetovala mi je.</i>	Dosti mi je svetovala	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19

F92	<i>Predvsem pa mi dajala spodbudne besede, da bo boljše, da bo kmalu konec.</i>	Ves čas nas je pomirjala in vzpodbujala	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F93	<i>Mislim, da je imela prej veliko več dela s sprejemanjem novih stanovalcev.</i>	Pred epidemijo je imela veliko več dela s sprejemanjem novih stanovalcev	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F94	<i>Mislim, da v času korone ni bilo teh sprejemov.</i>	Pred epidemijo je imela veliko več dela s sprejemanjem novih stanovalcev	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F95	<i>Je pa v času korone socialna delavka prevzela kontakt z zunanjimi ljudmi, z našimi sorodniki, to vem.</i>	Obveščanje sorodnikov o stanju stanovalcev	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F96	<i>Ona je prevzela vso sodelovanje s fizioterapevtkami, ki niso nič delale po svoje pravzaprav takrat, jih je socialna delavka usmerjala.</i>	Socialna delavka je usmerjala zaposlene	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F97	<i>Primer so darila, ki so nam jih prinašali domači, so raznašale po domu, vskočile so tam, kjer je bilo treba.</i>	Med stanovalce smo razdelili razne dobrrote, ki so jih prinašali sorodniki in drugi	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F98	<i>Nosile so računalnike po domu, da so lahko stanovalci videli svoje domače preko kamere.</i>	Zaposleni so tistim stanovalcem, ki niso imeli telefonov, omogočili, da so videli svoje sorodnike preko sodobne tehnologije	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F99	<i>Vsi zaposleni so res vse dali od sebe, niso gledali ozko.</i>	Zaposleni so se trudili po svojih najboljših močeh	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F100	<i>Tako na hitro so se tako dobro organizirali, tam kjer je bilo potrebno, so se vključili.</i>	Zaposleni so bili zelo dobro organizirani	Opора, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F101	<i>Organizirala je, da so fizioterapevtke omogočile stanovalcem, ki so bili brez telefonov ali pa vsem, ki so to želeli, da so lahko videli svoje domače preko kamere.</i>	Poskrbela je, da so lahko stanovalci videli svoje domače preko kamere	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19

F102	<i>Takrat, v tistem hudem, nisem imela stikov z njo.</i>	Osebnega stika s socialno delavko nismo imeli	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F103	<i>Ko se je stanje malo umirilo, je prevzela vso svetovanje, vedno smo lahko šli k njej, če smo jo karkoli potrebovali.</i>	Zmeraj nam je na voljo	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F104	<i>Takrat, ko je bilo pa najhuje, me je pa poklicala, pa tudi vem, da je druge poklicala, ker sem izvedela to od njih.</i>	Poklicala me je po telefonu	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F105	<i>Ampak potem smo pa lahko vedno prišli k njej, vedno.</i>	Zmeraj nam je bila na voljo	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F106	<i>Veliko smo hodili k njej, recimo za obiske smo jo hodili spraševati, če lahko pridejo.</i>	Ko so se ukrepi začeli sproščati, je socialna delavka prevzela presojo naših želja glede obiskov, izhodov, ..	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F107	<i>Vedno smo se zatekali k njej.</i>	Ko so se ukrepi začeli sproščati, je imela veliko dela, vsi smo se obračali nanjo	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F108	<i>Spraševali smo jo tudi, če lahko gremo domov, vsi, to smo včasih kar v vrsti stali pred njeno pisarno.</i>	Ko so se ukrepi začeli sproščati, je socialna delavka prevzela presojo naših želja glede obiskov, izhodov, ..	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F109	<i>Ona je imela tisto čez, da je presodila, kaj lahko in česar se ne sme.</i>	Ko so se ukrepi začeli sproščati, je socialna delavka prevzela presojo naših želja glede obiskov, izhodov, ..	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F110	<i>Veliko je imela dela in vsi smo se obračali nanjo.</i>	Ko so se ukrepi začeli sproščati, je imela veliko dela, vsi smo se obračali nanjo	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F111	<i>Z domačimi sem se slišala po telefonu.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
F112	<i>So nam pa zaposleni, tudi socialna delavka, svetovali, da se lahko vidimo s svojimi domačimi preko</i>	Zaposleni so nam svetovali, da lahko svoje sorodnike vidimo na tak način,	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19

	<i>balkona, kar je vsem zelo veliko pomenilo.</i>	da pridejo pod balkon		
F113	<i>Mislim, da lahko tukaj brez zadržkov povem, kaj si želim in kaj potrebujem.</i>	Zaposleni so sproščeni, tako da lahko brez zadržkov izrazim svoje želje	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F114	<i>Se mi zdi, da so zaposleni tako sproščeni in počutim se varno, tako da lahko povem, kaj mislim.</i>	Zaposleni so sproščeni, tako da lahko brez zadržkov izrazim svoje želje	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F115	<i>Me je pa poklicala in tudi sama želela slišati o mojih občutkih, za kar sem ji zelo hvaležna.</i>	Zanimala se je za moje počutje in občutke	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F116	<i>Lahko rečem, da takrat, ko se nisem želela preseliti iz svoje sobe, pa me je upoštevala.</i>	Poslušala me je in upoštevala moje želje glede nestrinjanja s premestitvijo v drugo sobo	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F117	<i>Primer je, da sem šla k njej, da bi jo prosila, da bi moja nečakinja prišla k meni na obisk in ker je bila v službi, ni mogla priti ravno tisti čas, ko so bili obiski in sva se potem glede tega pogovarjali, da sva našli primeren termin, da sva se lahko z nečakinjo videli.</i>	Ko so se ukrepi začeli sproščati, je socialna delavka prevzela presojo naših želja glede obiskov, izhodov, ..	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F118	<i>Recimo, takšne stvari. Mi je dosti svetovala.</i>	Dosti mi je svetovala	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F119	<i>Vse naše probleme smo reševali pri socialni delavki.</i>	Ko so se ukrepi začeli sproščati, je imela veliko dela, vsi smo se obračali nanjo	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F120	<i>Včasih se nisi znašel in me je socialna delavka vedno usmerila.</i>	Vedno me je usmerila, ko se nisem znašla	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F121	<i>Pa prijazna kako je bila tudi v času korone.</i>	Prijaznost socialne delavke je ostala enaka kot je bila pred epidemijo	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19

F122	<i>Socialna delavka je tudi presojala na primer o takšnih stvarih, če lahko gre nekdo recimo na banko.</i>	Ko so se ukrepi začeli sproščati, je socialna delavka prevzela presojo naših želja glede obiskov, izhodov, ..	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F123	<i>Presodila je naše situacije in to je zelo veliko.</i>	Ko so se ukrepi začeli sproščati, je socialna delavka prevzela presojo naših želja glede obiskov, izhodov, ..	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F124	<i>Sodelujejo med sabo, zelo.</i>	Zaposleni so med sabo sodelovali	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F125	<i>Veliko je bilo tudi klicev s strani domačih in socialna delavka jim je znala vedno naše stanje opisati na način, ki jih ni naredil panične, mirila jih je, tudi njim svetovala.</i>	Socialna delavka je sprejemala klice naših sorodnikov in jih mirila in jim svetovala	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F126	<i>Pri socialni delavki je bila točka, kamor smo se lahko zatekli.</i>	Ko so se ukrepi začeli sproščati, je imela veliko dela, vsi smo se obračali nanjo	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F127	<i>In vedeli smo, da lahko gremo k njej, da se nismo lovili kam, vedno smo šli k socialni delavki, tudi zdaj.</i>	Ko so se ukrepi začeli sproščati, je imela veliko dela, vsi smo se obračali nanjo	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F128	<i>Lahko rečem, da tako, da se je zanimala za naše počutje.</i>	Zanimala se je za moje počutje in občutke	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F129	<i>In da je sodelovala z ostalimi zaposlenimi.</i>	Zaposleni so med sabo sodelovali	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F130	<i>So si med sabo poročali in bili so povezani, kot ena velika družina smo bili.</i>	Zaposleni so med sabo sodelovali	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
F131	<i>Zmeraj je bila na voljo, to smo vedeli.</i>	Zmeraj nam je bila na voljo	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
F132	<i>Nas je pa tudi pozvala po zvočniku, da se lahko obrnemo nanjo,</i>	Po zvočniku nas je pozvala, da se lahko obrnemo nanjo, če jo	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije	Socialno delo v času epidemije covida-19

	<i>če jo potrebujemo.</i>	potrebujemo	covida-19	
G1	<i>Bili so predvsem prestrašeni.</i>	Strah	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G2	<i>Izolirani so bili.</i>	Osamitev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G3	<i>In hkrati osamljeni.</i>	Osamljenost	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G4	<i>Niso se počutili dobro.</i>	Stanovalci se niso počutili dobro	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G5	<i>Prehranjevali so se v sobah.</i>	Hrano so nam prinesli v sobo	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G6	<i>Dogodkov ni bilo.</i>	Odpadle so vse prireditve, dogodki in srečanja	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G7	<i>Ustajene domske rutine ni bilo.</i>	Ni bilo ustaljene domske rutine	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G8	<i>Tudi socialnih stikov ni bilo.</i>	Ukrepi so zelo vplivali na naše socialne stike	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G9	<i>S sorodniki so lahko komunicirali le preko telefonov in aplikacije Viber.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G10	<i>Mi smo bili v zaščitnih varovalnih oblačilih in so se nas sprva prestrašili.</i>	Zaposlene smo zaradi zaščitnih oblačil prepoznavali le po glasu	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G11	<i>Edini stik smo bili mi dejansko zaposleni.</i>	Edini stik s stanovalci so bili zaposleni	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G12	<i>Vsakdanje navade so bile zelo okrnjene.</i>	Vsakdanje navade so bile zelo okrnjene	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih

			epidemije covida-19	ljudi v domu za stare
G13	<i>Ni bilo druženj ob kavici.</i>	Ni bilo druženj ob kavici	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G14	<i>Skupnih aktivnosti ni bilo.</i>	Ni bilo skupnih aktivnosti	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G15	<i>Prav tako ni bilo praznovanj rojstnih dni.</i>	Ni bilo praznovanj rojstnih dni	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G16	<i>Pa sprehodov tudi ni bilo.</i>	Ni bilo sprehodov	Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G17	<i>Saj niso smeli iz doma.</i>	Popolno zaprtje doma	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G18	<i>Prestrašeno.</i>	Strah	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G19	<i>Negotovo.</i>	Negotovost	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G20	<i>Mislim, da je bilo najhuje, ko so se morali seliti in na hitro vzeti s seboj najnujnejše stvari.</i>	Premestitev v drugo sobo zaradi povečanega števila okuženih stanovalcev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G21	<i>Odhodi v bolnišnico.</i>	Odhodi v bolnišnico	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G22	<i>Smrt prijateljev ali sosedov.</i>	Smrt stanovalcev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G23	<i>Omejitve.</i>	Omejitve	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G24	<i>Maske.</i>	Maske	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije

				covida-19
G25	<i>Izolacija.</i>	Osamitev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G26	<i>Vodstvo doma.</i>	Seznanilo me je vodstvo	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
G27	<i>Negovalno osebje.</i>	Stanovalce je z ukrepi seznanilo negovalno osebje	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
G28	<i>Zdravniki in medicinske sestre.</i>	Seznanili so me zdravniki in medicinske sestre	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
G29	<i>Seznanili so jih vsi tisti, ki so bili neposredno ob njih.</i>	Stanovalce so seznanili vsi zaposleni, ki so bili neposredno ob njih	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
G30	<i>Skušali smo jim dati jasna navodila.</i>	Informacije o ukrepih so bile dovolj jasne	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
G31	<i>Mnogokrat so se ta navodila v toku dneva že spremenila.</i>	Nejasna in kontradiktorna navodila, ki so se dnevno spreminjala	Ovire pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19 in spopadanje z njimi	Socialno delo v času epidemije covida-19
G32	<i>Stanovalce smo največkrat obveščali neposredno in osebno.</i>	Stanovalce smo največkrat obveščali neposredno in osebno	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
G33	<i>Osebno pa zato, da so nas videli in so imeli možnost povedati svoje stiske in težave.</i>	Stanovalce smo največkrat obveščali neposredno in osebno	Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
G34	<i>Bili smo jim v oporo in jih tudi tolažili v teh težkih trenutkih.</i>	Zaposleni so nas tolažili	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
G35	<i>Osamljenost.</i>	Osamljenost	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G36	<i>Prestrašenost.</i>	Strah	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G37	<i>Nevednost.</i>	Neznanka, kaj bo	Doživljanje	Vpliv epidemije covida-19 na

		prinesel naslednji dan	epidemije covida-19	vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G38	<i>Izolacija.</i>	Osamitev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G39	<i>Negotovost.</i>	Negotovost	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G40	<i>Niso razumeli, kaj se dogaja, kakšna je ta bolezen.</i>	Nepoznavanje bolezni	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G41	<i>Vsakdanje življenje se je obrnilo na glavo.</i>	Vsakdanje življenje se je obrnilo na glavo	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G42	<i>Zelo jim je bilo hudo, ker niso mogli priti njihovi najbližji v dom.</i>	Obiski so bili prepovedani	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G43	<i>Med seboj se niso mogli družiti.</i>	Prepoved druženja	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G44	<i>Povsod maske.</i>	Maske	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G45	<i>In varovalna oblačila zaposlenih, ki jih niso prepoznavali.</i>	Zaposlene smo zaradi zaščitnih oblačil prepoznavali le po glasu	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G46	<i>Niso mogli iz sob.</i>	Nismo smeli na hodnik, samo v sobi smo bili	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G47	<i>Ko so bili nameščeni v različnih conah, bodisi rdečih ali sivih, so se med seboj pogovarjali, se kratkočasili.</i>	Pogovor z drugimi stanovalci	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G48	<i>Si tudi kakšne malenkosti med seboj podelili ali izposodili.</i>	Stanovalci so si med sabo kaj podelili ali izposodili	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G49	<i>Poskrbeli smo za stvari, ki so jih</i>	Če si karkoli potreboval, so ti	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje

	<i>potrebovali.</i>	zaposleni prinesli	času epidemije covid-19	prejemali v času epidemije covid-19
G50	<i>Prinesli smo jim kakšne priboljške ali spominke domačih.</i>	Med stanovalce smo razdelili razne dobrote, ki so jih prinašali sorodniki in drugi	Opора, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19
G51	<i>Sorodniki so jim pošiljali slike ali kakšne risbice, ki so jih naredili vnuki.</i>	Med stanovalce smo razdelili razne dobrote, ki so jih prinašali sorodniki in drugi	Opора, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19
G52	<i>Sporočali smo jim, da jih imajo sorodniki radi in da naj še malo vzdržijo.</i>	Stanovalcem smo sporočali, da jih imajo sorodniki radi	Opора, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19
G53	<i>Opravljali smo številne video klice.</i>	Zaposleni so tistim stanovalcem, ki niso imeli telefonov, omogočili, da so videli svoje sorodnike preko sodobne tehnologije	Opора, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19
G54	<i>Direktorica, vsi strokovni delavci smo jim bili na razpolago, negovalno osebje.</i>	Oporo so mi nudili vsi zaposleni	Opора, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19
G55	<i>Pomagali smo jih s tolažbo.</i>	Zaposleni so nas tolažili	Opора, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19
G56	<i>Poslušanjem.</i>	Zaposleni smo stanovalce poslušali	Opора, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19
G57	<i>Omogočanjem video klicev, da so videli svoje domače in obratno.</i>	Zaposleni so tistim stanovalcem, ki niso imeli telefonov, omogočili, da so videli svoje sorodnike preko sodobne tehnologije	Opора, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19
G58	<i>Razumeli smo njihove stiske in jih bodrili.</i>	Razumeli smo njihove stiske in jih bodrili	Opора, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19
G59	<i>Tudi lokalno okolje se je zelo angažiralo, prihajali so in prinašali potrebne stvari ali spekli kakšna peciva, potice, ki smo jih potem razdelili stanovalcem in zaposlenim.</i>	Med stanovalce smo razdelili razne dobrote, ki so jih prinašali sorodniki in drugi	Opора, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejemali v času epidemije covid-19

G60	<i>Prihajale so vzpodbudne besede od vsepovsod, maili in to smo pokazali tako stanovalcem kot tudi zaposlenim.</i>	Stanovalcem smo pokazali vzpodbudna sporočila, ki so nam jih posredovali ljudje	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
G61	<i>Otroci v vrtcih so nam pošiljali risbice, šolarji posneli razne kratke filmčke, ki smo jih potem predvajali.</i>	Stanovalcem smo razdelili risbice, ki so jih narisali otroci v vrtcih in predvajali filmčke, ki so jih posneli šolarji	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
G62	<i>S telefonom in z video klici.</i>	Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G63	<i>Pri tem smo jim pomagali neposredno zaposleni, ki so bili ob njih in strokovni delavci.</i>	Zaposleni so tistim stanovalcem, ki niso imeli telefonov, omogočili, da so videli svoje sorodnike preko sodobne tehnologije	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
G64	<i>Izgubili so mnogo prijateljev in sosedov.</i>	Smrt sostanovalcev	Ukrepi za zaježitev covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G65	<i>To so stari ljudje, veliko jih je preživelo vojno.</i>	Spomin na vojno	Doživljanje epidemije covida-19	Vpliv epidemije covida-19 na vsakdanje življenje in doživljanje starih ljudi v domu za stare
G66	<i>Ko so rabili pogovor, da podelijo svojo stisko.</i>	V stik s stanovalci sem prišla, ko so rabili pogovor	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G67	<i>Ali so rabili kakšno konkretno pomoč pri reševanju kakšne zadeve.</i>	V stik s stanovalci sem prišla, ko so potrebovali konkretno pomoč pri reševanju stiske	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G68	<i>Video klici.</i>	Poskrbela je, da so lahko stanovalci videli svoje domače preko kamere	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G69	<i>Nabava potrebnih stvari.</i>	V stik s stanovalci sem prišla zaradi nabave potrebnih stvari	Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G70	<i>Delo je bilo povsem drugačno.</i>	Delo je bilo povsem drugačno	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G71	<i>Vsakodnevno sestankovanje o novo</i>	Vsakodnevni sestanki o novo obolelih, o	Spremembe pri delu socialne delavke v	Socialno delo v času

	<i>obolelih, o smrtih, o ozdravljenih.</i>	smrtih, o ozdravljenih	času epidemije covida-19	epidemije covida-19
G72	<i>Organiziranje raznih con.</i>	Njeno delo je bilo organizacijsko	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G73	<i>Obveščanje stanovalcev o selitvah.</i>	Obveščanje stanovalcev in sorodnikov o potrebnih selitvah	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G74	<i>Selitve.</i>	Sodelovala je pri premeščanju stanovalcev	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G75	<i>Obveščanje sorodnikov o potrebnih selitvah.</i>	Obveščanje stanovalcev in sorodnikov o potrebnih selitvah	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G76	<i>Obveščanje sorodnikov o stanju stanovalcev.</i>	Obveščanje sorodnikov o stanju stanovalcev	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G77	<i>Pomoč pri delu na oddelku, hranjenje.</i>	Pomoč pri delu na oddelkih	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G78	<i>Pogovori s stanovalci po telefonu.</i>	Pogovor s stanovalci po telefonu	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G79	<i>Še več je bilo opogumljanja in vzpodbujanja.</i>	Stanovalce sem še bolj opogumljala in jih vzpodbujala	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G80	<i>Organiziranje raznih aktivnosti bolj na individualni bazi.</i>	Načrtovanje raznih aktivnosti na individualni bazi	Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G81	<i>V tem času smo se še bolj medsebojno povezali in vsi delali vse.</i>	Zaposleni so med sabo sodelovali	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
G82	<i>Omogočanje video klicev za stanovalce.</i>	Poskrbela je, da so lahko stanovalci videli svoje domače preko kamere	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G83	<i>Osebnosti stiki.</i>	Osebnosti stiki s stanovalci	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G84	<i>Pogovori.</i>	Pogovor s stanovalci	Vloga socialne delavke pri reševanju	Socialno delo v času

			stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	epidemije covida-19
G85	<i>Razumela sem jih.</i>	Stanovalce sem razumela	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G86	<i>In jih poslušala.</i>	Stanovalcem sem prisluhnila	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G87	<i>Pa tistim stanovalcem, ki niso imeli telefonov, smo omogočili video klice in stike po telefonu s sorodniki.</i>	Poskrbela je, da so lahko stanovalci videli svoje domače preko kamere	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G88	<i>Omogočili smo jim video klice.</i>	Poskrbela je, da so lahko stanovalci videli svoje domače preko kamere	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G89	<i>Prav tako smo jim prinašali dobrote in stvari, ki so jih pri nas pustili sorodniki.</i>	Med stanovalce smo razdelili razne dobrote, ki so jih prinašali sorodniki in drugi	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
G90	<i>Tudi mi smo stanovalcev pomagali pisati pisma in jih pošiljali naslovnikom.</i>	Stanovalcem smo pomagali pisati pisma in jih pošiljali naslovnikom	Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19	Oblike pomoči, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19
G91	<i>Mnogi sorodniki so prišli pred dom in se na daljavo pogovarjali s svojimi starši ali pa so jih vsaj videli.</i>	S sorodniki smo se lahko videli na tak način, da so prišli pod balkon	Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19	Ovire, s katerimi so se stari ljudje soočali zaradi epidemije covida-19
G92	<i>Osebnostno smo jih vprašali.</i>	Stanovalce sem osebno povprašala o njihovih željah	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G93	<i>Ali pa so želje posredovali negovalnemu osebju in oni nam.</i>	Želje so posredovali negovalnemu osebju in oni meni	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G94	<i>Zmeraj, kadar je bilo potrebno.</i>	Stanovalce sem zaščitila zmeraj, kadar je bilo potrebno	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G95	<i>Da vzdržijo, da ohranjajo dobro</i>	Stanovalcem sem svetovala, da zdržijo,	Vloga socialne delavke pri reševanju	Socialno delo v času

	<i>voljo, da se potrudijo, saj bo tega konec.</i>	ohranijo dobro voljo, se potrudijo	stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	epidemije covida-19
G96	<i>Da nanje čakajo doma njihovi najbližji, ki jim skupaj z nami želijo vse najboljše.</i>	Ves čas nas je pomirjala in vzpodbujala	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G97	<i>Da se bodo vrnili v svoje sobe.</i>	Ves čas nas je pomirjala in vzpodbujala	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G98	<i>Da so njihove stvari varno spravljene.</i>	Ves čas nas je pomirjala in vzpodbujala	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G99	<i>S pogovorom.</i>	Pogovor s stanovalci	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G100	<i>S tolažbo.</i>	Tolažila nas je	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G101	<i>In potrditvijo, da jih razumem in prav tako razumem njihovo stisko.</i>	Stanovalcem sem dala potrditev, da razumem njihovo stisko	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G102	<i>Seznanitev stanovalca, kako bodo tekle zadeve naprej, kdaj se bodo lahko vrnili v svoje sobe, kje so njihove stvari, kdaj bodo lahko videli svoje domače.</i>	Nenehno nas je obveščala	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G103	<i>Sprotna seznanitev s situacijo v domu, o obolelih, o stanju njihovih prijateljev, ..</i>	Nenehno nas je obveščala	Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19	Socialno delo v času epidemije covida-19
G104	<i>Nejasna in kontradiktorna navodila, ki so se dnevno spreminjala.</i>	Nejasna in kontradiktorna navodila, ki so se dnevno spreminjala	Ovire pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19 in spopadanje z njimi	Socialno delo v času epidemije covida-19
G105	<i>Neusklajenost zunanjih strokovnih služb.</i>	Neusklajenost zunanjih strokovnih služb	Ovire pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19 in spopadanje z njimi	Socialno delo v času epidemije covida-19

G106	<i>Nedelovanje celotnega sistema služb.</i>	Nedelovanje celotnega sistema služb	Ovire pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19 in spopadanje z njimi	Socialno delo v času epidemije covida-19
G107	<i>In pa kako povedati stanovalcu, da mu je umrl sosed.</i>	Stiska, kako povedati stanovalcem o smrti njihovih sostanovalcev	Ovire pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19 in spopadanje z njimi	Socialno delo v času epidemije covida-19
G108	<i>Ali da se mora seliti.</i>	Stiska, kako povedati stanovalcu, da se mora seliti v drugo sobo	Ovire pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19 in spopadanje z njimi	Socialno delo v času epidemije covida-19
G109	<i>Pri soočanju s težavami so mi pomagale dolgoletne izkušnje.</i>	Težave sem rešila z dolgoletnimi izkušnjami	Ovire pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19 in spopadanje z njimi	Socialno delo v času epidemije covida-19
G110	<i>Težave sem rešila z zaupanjem, ki si ga pridobiš tako pri stanovalcih in zaposlenih.</i>	Težave sem rešila z zaupanjem, ki sem ga pridobila pri stanovalcih in zaposlenih	Ovire pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19 in spopadanje z njimi	Socialno delo v času epidemije covida-19
G111	<i>S korektnim odnosom.</i>	Težave sem rešila s korektnim odnosom	Ovire pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19 in spopadanje z njimi	Socialno delo v času epidemije covida-19
G112	<i>In s spoštovanjem in razumevanjem.</i>	Težave sem rešila s spoštovanjem in razumevanjem	Ovire pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19 in spopadanje z njimi	Socialno delo v času epidemije covida-19

9.4. Priloga 4: Osno kodiranje

Osno kodiranje

VPLIV EPIDEMIJE COVIDA-19 NA VSAKDANJE ŽIVLJENJE IN DOŽIVLJANJE STARIH LJUDI V DOMU ZA STARE

Doživljanje epidemije covida-19

- Utesnjeno (A3), (A23), (C9).
- Bili smo poskusni zajčki (A6).
- Vsi smo bili nemočni (A7).
- To je bil obup (A8).
- Bilo je hudo (A12).
- Potrlo nas je (A14).

- Otopeli smo (A15).
- Bili smo zgroženi (A24), (A29).
- Nismo vedeli, koliko časa bo trajalo (A25).
- Čakali smo na novice (A26).
- Dvakrat so mi podivjali živci (A34).
- Slabo počutje (A43).
- Nervoza (A44).
- Strah (A45), (A67), (A69), (B40), (D17), (D26), (F4), (G1), (G18), (G36).
- Spomin na vojno (A66), (A68), (D18), (G65).
- Bila je zmešnjava (A42).
- Panična sem bila (B1), (B39).
- Kljub vsej postrežbi nisem imela tistega občutka kot sem ga imela pred epidemijo (B8).
- Še zmeraj se malo bojimo (B18).
- Neznanka, kaj bo prinesel naslednji dan (B41), (E13), (F14), (G37).
- Vsi smo trpeli (B44).
- To je bila travma za vse nas (B47).
- To bo ostalo v nas (B48).
- Samota (C34).
- Žalostno je bilo (D4).
- Osamljenost (D25), (F53), (G3), (G35).
- Šok (D28).
- Dolgčas (D41), (E1).
- Bolj kot sama zase sem se bala za svojo družino (E20), (F54).
- Zaradi medijske izpostavljenosti je bilo zelo stresno (F3).
- Preplašenost zaradi medijske izpostavljenosti (F12).
- Izgubila sem moč in voljo (F16), (F18).
- Včasih sem si želela, da se zjutraj več ne bi zbudila (F17).
- Prišli so trenutki, ko sem bila čisto na tleh (F19).
- Stanovalci se niso počutili dobro (G4).
- Negotovost (G19), (G39).
- Nepoznavanje bolezni (G40).
- Vsakdanje življenje se je obrnilo na glavo (G41).

Spremembe v vsakdanjem življenju starih ljudi v času epidemije covida-19

- Hrano so nam prinesli v sobo (A4), (A40), (B7), (C2), (C16), (D8), (D15), (E4), (G5).
- Odpadle so vse prireditve, dogodki in srečanja (A10), (C14), (C15), (E5), (F24), (G6).
- Ni bilo druženj ob kavici (A16), (G13).
- Pri vsakdanjih navadah nisem čutila bistvenih sprememb (A18).
- To, na kar sem bila navajena, sem še zmeraj počela (A19).
- Še zmeraj sem pospravljala (A20).
- Ni bilo sprehodov (A38), (G16).
- Manj sem se družila z ostalimi stanovalci (C18).
- Nisem mogla iti v svojo domačo hišo (C22), (F56).
- Nisem mogla igrati taroka z domsko družbo (C23).
- Nisem mogla čistiti zelenjave (D40).
- Nisem mogla iti domov, jesti v jedilnici, piti kavo v kavarni (F41).
- Ni bilo ustaljene domske rutine (G7).
- Vsakdanje navade so bile zelo okrnjene (G12).
- Ni bilo skupnih aktivnosti (G14).
- Ni bilo praznovanj rojstnih dni (G15).

OVIRE, S KATERIMI SO SE STARI LJUDJE SOOČALI ZARADI EPIDEMIJE COVIDA-19

Ukrepi za zajezitev covid-19

- Nisem se strinjala s premostitvijo v drugo sobo (A2), (A36), (A37), (F77), (F79).
- Premestitev v drugo sobo zaradi povečanega števila okuženih stanovalcev (A1), (A35), (B2), (B19), (C4), (D3), (D13), (E3), (G20).
- Osamitev (A11), (A41), (D12), (F25), (F32), (G2), (G25), (G38).
- Ukrepi so zelo vplivali na naše socialne stike (A13), (B20), (G8).
- Ukrepov nismo občutili direktno (A28).
- Ukrepov sem se držala (A78), (B17), (B23), (F29).
- Nismo smeli na hodnik, samo v sobi smo bili (A79), (A80), (B14), (C3), (C5), (C6), (C20), (D5), (D14), (E2), (E6), (E14), (F39), (G46).
- Prepoved druženja (A39), (C17), (C26), (D11), (F38), (G43).
- Za svojo sobo mi je bilo hudo, ker sem tukaj sama (B3), (B4).
- Vsak oddelek je imel svoje zaposlene (B5), (B6).
- Obiski so bili prepovedani (B10), (C1), (D36), (E8), (F30), (F51), (F55), (G42).
- Popolno zaprtje doma (B11), (D20), (D27), (F31), (G17).
- Komaj sem čakala, da se lahko vrnem v svojo sobo (B34).
- Ko so me zaposleni obvestili o moji selitvi v tretje nadstropje, me je pogrelo, tema (B35).

- Ob vrnitvi v svojo sobo sem vriskala od sreče (B37).
- Svoje sobe sem navajena, res enkratno, da sem zdaj lahko spet nazaj v njej (B38).
- Zaposlene smo zaradi zaščitnih oblačil prepoznavali le po glasu (B49), (G10), (G45).
- Le redko sem lahko obiskala moža, ki je bil v drugi sobi (C27).
- Smrt partnerja (C33).
- Smrt sstanovalcev (A21), (A22), (B52), (D1), (D2), (D9), (F5), (F13), (G22), (G64).
- Imela sem srečo, da mi ni bilo potrebno iti v rdečo cono med toliko ljudi (F6).
- Pogrešala sem prijateljice, družino in svobodo (F40).
- Kot posledica covida-19 se je med stanovalci pojavila depresija (F26), (F27).
- Nekateri stanovalci niso imeli telefonov (F57).
- Edini stik s stanovalci so bili zaposleni (G11).
- Odhodi v bolnišnico (G21).
- Omejitve (G23).
- Maske (G24), (G44).

Preseganje posledic zaradi ukrepov epidemije covida-19

- Stike s sorodniki, prijatelji sem ohranjala s pomočjo sodobne tehnologije (A17), (A54), (A70), (B9), (B12), (B45), (B54), (B73), (C19), (C43), (D10), (D34), (D35), (D37), (E7), (E24), (F28), (F52), (F73), (F111), (G9), (G62).
- Kvačkala sem (A27).
- Svoje občutke sem morala sama pri sebi predelati in se umiriti (A46).
- Človek si je moral sam pomagati, kakor si je vedel in znal (A81).
- Pospravljala sem (A82).
- Sprejeli smo situacijo (B15), (B16), (B21), (B22), (B28), (B30), (C11), (C24), (C57), (D24), (D29), (D51), (E11), (E12), (E18), (E19), (F15), (F37).
- Veliko sem gledala televizijo (B31), (F34), (F36).
- Pogovor z drugimi stanovalci (B42), (B43), (G47).
- Štela sem korake, ki sem jih prehodila v enem dnevu (C7), (C10), (C36).
- Ker imam v sobi teraso, sem lahko bila tudi zunaj (C8, C21).
- Tablica, računalnik, telefon (C12).
- Branje knjig (C13), (F33).
- Našla sem si zaposlitev znotraj sobe (C25).
- Zamotila sem se (C35).
- S sorodniki smo se lahko videli na tak način, da so prišli pod balkon (E9), (F20), (F21), (F22), (F23), (G91).
- Nikoli prej nisem gledala nadaljevanj, v času epidemije pa sem jih začela, da sem odmisllila vse ostalo (F35).

- Stanovalci so si med sabo kaj podelili ali izposodili (G48).

OBLIKE POMOČI, KI SO JO STARI LJUDJE PREJEMALI V ČASU EPIDEMIJE COVIDA-19

Seznanjanje z ukrepi epidemije covida-19

- Seznanilo me je vodstvo (A30), (G26).
- Če si kaj vprašal, si dobil odgovor (A31).
- Informacije o ukrepih so bile dovolj jasne (A32), (C31), (C32), (D22), (D23), (F46), (G30).
- Vse sem razumela in tudi zaposleni so mi vedno odgovorili na vsa vprašanja (A33).
- Informacije o ukrepih so objavljali po zvočniku (B24), (C30).
- Seznanili sta me socialna delavka in direktorica (B25).
- Stanovalce smo največkrat obveščali neposredno in osebno (B27), (B29), (G32), (G33).
- Zaposleni so nas o ukrepih sproti obveščali (B32), (E16), (F43).
- Novice na računalniku, televizija (C28), (D19).
- Seznanili so me zaposleni (C29).
- Seznanila me je fizioterapevtka (D21).
- Seznanili so me zdravniki in medicinske sestre (E15), (G28).
- Seznanile so me gospodinje (F42).
- Ko so se ukrepi malo sprostili, nas je o ukrepih prišla osebno obveščat tudi socialna delavka (F44).
- Sprotno obveščanja nas je pomirjalo (F47).
- Stanovalce je z ukrepi seznanilo negovalno osebje (G27).
- Stanovalce so seznanili vsi zaposleni, ki so bili neposredno ob njih (G29).

Opora, ki so jo stari ljudje prejeli v času epidemije covida-19

- Zaposleni so nas zelo lepo postregli in nahranili (A5).
- Zaposleni so se trudili po svojih najboljših močeh (A9), (F10), (F48), (F99).
- Zaposleni so med sabo sodelovali (A47), (A53), (F124), (F129), (F130), (G81).
- Oporo so mi nudili tisti zaposleni, ki so lahko (A48).
- Če si za karkoli prosil, si bil s strani zaposlenih uslišan (A49), (D31).
- Če si karkoli potreboval, so ti zaposleni prinesli (A50), (B75), (C38), (D32), (E22), (F49), (G49).
- Če si si želel pogovora, si ga dobil (A51), (E23).
- Zaposleni so domači tim (A52).
- Pri ohranjanju stikov s sorodniki nisem potrebovala pomoči zaposlenih (A55), (B55), (C44), (C58), (D48).
- Nismo občutili pomanjkanja (B13), (D7), (D16).
- Zaposleni so bili zelo dobro organizirani (B26), (F7), (F100).
- Če si kaj vprašal, so ti znali odgovoriti in te pomiriti (B33), (F50).

- Za nas je bilo super poskrbljeno (B36), (D6).
- Zaposlenih ni bilo dovolj, bili so pod pritiskom, pomagati so morali priti še prostovoljci (B46), (F1).
- Najmočnejšo oporo nam je nudilo vodstvo s pravilnimi navodili in ukrepi (B50).
- Zaposleni so nas tolažili (B51), (G34), (G55).
- Zaposleni so bili zelo prijazni (B53), (C37), (C40).
- Sorodniki so poklicali zaposlene, da so jih obveščali o našem stanju (B56).
- Zaposlenim sem zelo hvaležna za pomoč (B57).
- Zaposleni so nenehno imeli sestanke (B78).
- Zaposleni so nas opogumljali (C39).
- Zaposleni so bili pozitivni in energični (C41), (F70).
- Zaposleni so nam dali upanje (C42), (F72).
- Oporo so mi nudili vsi zaposleni (D30), (F66), (G54).
- Skrbnost zaposlenih (D33).
- Najmočnejšo oporo so mi nudile sestre in gospodinje (E21).
- Zaposleni so nam svetovali, da lahko svoje sorodnike vidimo na tak način, da pridejo pod balkon (E25), (F112).
- Prostovoljci so nam zelo pomagali (F2), (F61), (F62), (F63), (F64), (F65).
- V času okuženosti me nikjer ne bi mogli lepše oskrbovati (F8), (F9).
- Zaposleni so upoštevali moje želje, da ne želim iti v bolnico (F11).
- Zaposleni so tistim stanovalcem, ki niso imeli telefonov, omogočili, da so videli svoje sorodnike preko sodobne tehnologije (F58), (F59), (F60), (F98), (G53), (G57), (G63).
- Zaradi kakovostne oskrbe zaposlenih sem se počutila varno in pomirjeno (F67), (F68), (F69).
- Zaposleni so verjeli vame, tudi ko sama nisem (F71).
- Med stanovalce smo razdelili razne dobrate, ki so jih prinašali sorodniki in drugi (F97), (G50), (G51), (G59), (G89).
- Zaposleni so sproščeni, tako da lahko brez zadržkov izrazim svoje želje (F113), (F114).
- Stanovalcem smo sporočali, da jih imajo sorodniki radi (G52).
- Zaposleni smo stanovalce poslušali (G56).
- Razumeli smo njihove stiske in jih bodrili (G58).
- Stanovalcem smo pokazali vzpodbudna sporočila, ki so nam jih posredovali ljudje (G60).
- Stanovalcem smo razdelili risbice, ki so jih narisali otroci v vrtcih in predvajali filmčke, ki so jih posneli šolarji (G61).
- Stanovalcem smo pomagali pisati pisma in jih pošiljali naslovnikom (G90).

SOCIALNO DELO V ČASU EPIDEMIJE COVIDA-19

Spremembe pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19

- Čisto nič se ni spremenilo (A62).
- Prijaznost socialne delavke je ostala enaka kot je bila pred epidemijo (A63), (F121).

- Osebnega stika s socialno delavko nismo imeli (B59), (B61), (B62), (B66), (D44), (D45), (F86), (F102).
- Vse informacije nam je posredovala iz hodnika ali po zvočniku (B60), (B63), (B67).
- Njeno delo je bilo organizacijsko (C51), (C52), (F88), (G72).
- Obveščanje sorodnikov o stanju stanovalcev (C53), (F95), (G76).
- Načrtovala je obiske sorodnikov (C54).
- Sodelovala je pri premeščanju stanovalcev (D46), (D47), (E26), (E27), (E31), (G74).
- Pred epidemijo je imela veliko več dela s sprejemanjem novih stanovalcev (F93), (F94).
- Delo je bilo povsem drugačno (G70).
- Vsakodnevni sestanki o novo obolelih, o smrtih, o ozdravljenih (G71).
- Obveščanje stanovalcev in sorodnikov o potrebnih selitvah (G73), (G75).
- Pomoč pri delu na oddelkih (G77).
- Pogovor s stanovalci po telefonu (G78).
- Stanovalce sem še bolj opogumljala in jih vzpodbujala (G79).
- Načrtovanje raznih aktivnosti na individualni bazi (G80).

Izkušnje stanovalcev s socialno delavko v času epidemije covida-19

- Takšne kot vsak dan (A56).
- Ni bilo problema (A57).
- Ni bilo potrebe, da bi prišla v stik s socialno delavko (A58), (A59), (D39), (D42).
- Zmeraj nam je bila na voljo (A60), (A61), (C45), (C48), (C49), (C50), (C55), (D38), (F90), (F103), (F105), (F131).
- Pomagala je pri vsem, kar je bilo potrebno (B58).
- Ni bilo potrebe, da bi mi pomagala ob težavah (B64), (C46), (C56).
- Poklicala je naše sorodnike, če je bilo potrebno (B65), (B74), (E28), (E30), (E34), (F74), (F84).
- Nič slabega nimam za povedati o njenem delu in odnosu (B80).
- V stik z njo sem prišla ob smrti moža (C47).
- Socialna delavka je bila zelo zaposlena (D43), (F87).
- Veliko mi je pomagala (E29).
- Poklicala me je po telefonu (F75), (F76), (F82), (F85), (F89), (F104).
- Zanimala se je za moje počutje in občutke (F83), (F115), (F128).
- Socialna delavka je sprejemala klice naših sorodnikov in jih mirila in jim svetovala (F125).
- V stik s stanovalci sem prišla, ko so rabili pogovor (G66).
- V stik s stanovalci sem prišla, ko so potrebovali konkretno pomoč pri reševanju stiske (G67).
- V stik s stanovalci sem prišla zaradi nabave potrebnih stvari (G69).

Vloga socialne delavke pri reševanju stisk starih ljudi zaradi epidemije covida-19

- Nisem potrebovala pomoči, saj nisem imela duševne stiske (A64), (C64), (D52), (E35).
- Tolažila nas je (A65), (B71), (C63), (G100).
- Če ne bi sama kontaktirala s sorodniki, bi socialna delavka bila pozorna tudi na to (A71).
- Ni bilo potrebe, da bi mi socialna delavka pomagala izražati moje potrebe in želje, saj so jih že ostali zaposleni pred tem upoštevali (A72), (C59).
- Ni bilo potrebno, da bi socialna delavka posredovala, da bi me tako zaščitila (A73), (B76), (D49).
- Če bi opazila, da bi bilo kaj, bi vsekakor posredovala in ukrepala (A74).
- Ni bilo potrebe, da bi mi v času epidemije svetovala (A75), (A76), (D50).
- Ker so se s časom moje težave umirile, nisem o tem govorila z nikomer (A77).
- Sporočila so nas pomirila (B68).
- Bila nam je v čustveno oporo (B69), (B70).
- Nenehno nas je obveščala (B72), (G102), (G103).
- Socialna delavka je usmerjala zaposlene (B77), (F96).
- Po zvočniku nas je pozvala, da se lahko obrnemo nanjo, če jo potrebujemo (B79), (F132).
- Ves čas nas je pomirjala in vzpodbujala (B81), (F45), (F92), (G96), (G97), (G98).
- Zaščitila nas je, ko je sledila ukrepom in nam jih posredovala (C60).
- Zaščitila nas je, ko nas je opominjala, naj se držimo ukrepov (C61).
- Svetovala nam je, naj se držimo ukrepov (C62).
- Svetovala je, da lahko pride hčerka pod balkon, da se vidiva (E10).
- Dala nam je pojasnila (E32), (E33).
- Poslušala me je in upoštevala moje želje glede nestrinjanja s premestitvijo v drugo sobo (F78), (F80), (F81), (F116).
- Dosti mi je svetovala (F91), (F118).
- Poskrbela je, da so lahko stanovalci videli svoje domače preko kamere (F101), (G68), (G82), (G87), (G88).
- Ko so se ukrepi začeli sproščati, je socialna delavka prevzela presojo naših želja glede obiskov, izhodov, .. (F106), (F108), (F109), (F117), (F122), (F123).
- Ko so se ukrepi začeli sproščati, je imela veliko dela, vsi smo se obračali nanjo (F107), (F110), (F119), (F126), (F127).
- Vedno me je usmerila, ko se nisem znašla (F120).
- Osebni stik s stanovalci (G83).
- Pogovor s stanovalci (G84), (G99).
- Stanovalce sem razumela (G85).
- Stanovalcem sem prisluhnila (G86).
- Stanovalce sem osebno povprašala o njihovih željah (G92).
- Želje so posredovali negovalnemu osebju in oni meni (G93).
- Stanovalce sem zaščitila zmeraj, kadar je bilo potrebno (G94).

- Stanovalcem sem svetovala, da zdržijo, ohranijo dobro voljo, se potrudijo (G95).
- Stanovalcem sem dala potrditev, da razumem njihovo stisko (G101).

Ovire pri delu socialne delavke v času epidemije covida-19 in spopadanje z njimi

- Nejasna in kontradiktorna navodila, ki so se dnevno spreminjala (E17), (G31), (G104).
- Neusklajenost zunanjih strokovnih služb (G105).
- Nedelovanje celotnega sistema služb (G106).
- Stiska, kako povedati stanovalcem o smrti njihovih sstanovalcev (G107).
- Stiska, kako povedati stanovalcu, da se mora seliti v drugo sobo (G108).
- Težave sem rešila z dolgoletnimi izkušnjami (G109).
- Težave sem rešila z zaupanjem, ki sem ga pridobila pri stanovalcih in zaposlenih (G110).
- Težave sem rešila s korektnim odnosom (G111).
- Težave sem rešila s spoštovanjem in razumevanjem (G112).